



# Årsrapport 2019

## SpareBank 1 Forsikring AS

# INNHold

	Side
ÅRSBERETNING	3
STYRET I SPAREBANK 1 FORSIKRING	13
STYRENDE ORGANER	14
BÆREKRAFT	15
RESULTATREGNSKAP	21
BALANSE	23
KONTANTSTRØM	25
ENDRING I EGENKAPITAL	26
<b>NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET</b>	
NOTE 1 – REGNSKAPSPRINSIPPER	27
NOTE 2 – RISIKOSTYRING	37
NOTE 3 – FINANSIELL RISIKO	38
NOTE 4 – FORSIKRINGSRISIKO	40
NOTE 5 – SOLVENS II - KAPITALKRAV	43
NOTE 6 – BRANSJEFORDELT RESULTATREGNSKAP OG RESULTATANALYSE	45
NOTE 7 – KONTRAKTSFASTSATTE FORSIKRINGSFORPLIKTELSER	48
NOTE 8 – FORSIKRINGSFORPLIKTELSER MED INVESTERINGSVALG	48
NOTE 9 – FORSIKRINGSFORPLIKTELSER I LIVSFORSIKRING	49
NOTE 10 – NYTEGNING	49
NOTE 11 – FLYTTING TIL OG FRA LIVSFORSIKRING	50
NOTE 12 – ERSTATNINGER FOR EGEN REGNING	50
NOTE 13 – INNTEKTER FRA FINANSIELLE EIENDELER	51
NOTE 14 – KLASSIFISERING AV FINANSIELLE EIENDELER OG FORPLIKTELSER	52
NOTE 15 – VERDSETTELSESHIERARKI – FINANSIELLE EIENDELER TIL VIRKELIG VERDI	53
NOTE 16 – FINANSIELLE EIENDELER OG FORPLIKTELSER TIL VIRKELIG VERDI OVER RESULTATET	55
NOTE 17 – FINANSIELLE EIENDELER MÅLT TIL AMORTISERT KOST	56
NOTE 18 – FINANSIELLE DERIVATER	57
NOTE 19 – VERDIPAPIRER TILGJENGELIG FOR SALG	57
NOTE 20 – AVKASTNING PÅ KOLLEKTIV- OG SELSKAPSPORTEFØLJEN	58
NOTE 21 – AVKASTNING PÅ INVESTERINGSVALGPORTEFØLJEN	59
NOTE 22 – EIENDOM	59
NOTE 23 – IMMATERIELLE EIENDELER (PROGRAMVARE) / INVENTAR OG UTSTYR	62
NOTE 24 – UTSATT IMPLEMENTERING IFRS 9	62
NOTE 25 – IMPLEMENTERING AV IFRS 16 LEIEAVTALER	63
NOTE 26 – SKATT	64
NOTE 27 – ANDRE FORPLIKTELSER	65
NOTE 28 – ANDRE FORDRINGER	65
NOTE 29 – SALGSKOSTNADER	65
NOTE 30 – LØNN OG ANNEN GODTGJØRELSE TIL ADM. DIREKTØR OG LEDENDE ANSATTE, SAMT STYRET	66
NOTE 31 – NÆRSTÅENDE PARTER	67
NOTE 32 – ANSVARLIG LÅN	68
NOTE 33 – EGENKAPITAL	68
NOTE 34 – HENDELSER ETTER BALANSEDAGEN	68
REVISJONSBERETNING	69

# SPAREBANK 1 FORSIKRING AS

## ÅRSBERETNING FOR 2019

***SpareBank 1 Forsikring AS har god underliggende drift og kontroll på selskapets iboende risiko. Dette bidro til tilfredsstillende resultater og god avkastning i alle finansielle porteføljer.***

SpareBank 1 Forsikring AS oppnådde et totalresultat på 944 mill. kroner i 2019. Forvaltningskapitalen økte gjennom året med 20,0 % til 70,3 mrd. kroner. Økning i forsikringsbestanden medførte at brutto premieinntekter økte med 11,3 % i forhold til forrige år.

### SELSKAPETS STRATEGI

SpareBank 1 Forsikring AS er et heleiet datterselskap av SpareBank 1 Gruppen AS. SpareBank 1 Gruppen eies av SpareBank 1-bankene og LO.

SpareBank 1 Forsikring AS understøtter strategien til SpareBank 1-bankene mot deres bedrifts- og privatkunder, samt LO-forbundene mot deres medlemmer og foreninger.

SpareBank 1 Forsikring AS er etablert med ny organisasjon og strategi etter at selskapets personrisikoprodukter ble utfisjonert til Fremtind Livsforsikring AS med virkning 1. januar 2020. Strategien har derfor fått et tyngdepunkt mot virksomhetsområdet pensjon. Hovedproduktene til selskapet er innskuddsbasert tjenstepensjon, kollektive uføredeknninger samt private pensjons-spareprodukter. Pensjon har vært et eget strategisk satsningsområde i SpareBank 1 Forsikring AS siden 2016, og gjennomførte aktiviteter medfører at selskapet står godt rustet til å innfri strategien.

SpareBank 1 Forsikring AS har følgende strategiske satsningsområder:

- **Best på vekst**  
SpareBank 1 Forsikring AS er den aktøren som vokser raskest i tjenstepensjonsmarkedet i Norge og er markedsleder på hybridpensjon. Også i markedet for privat pensjonssparing har selskapet en tydelig vekststrategi.
- **Lønnsomhet**  
SpareBank 1 Forsikring AS skal skape verdier for eierne gjennom god underliggende lønnsomhet i produktporteføljen. Kostnadseffektiv drift skal sikres gjennom økt automatisering og

digitalisering av prosesser. Selskapets lønnsomhet skal balanseres mot vekstmål og soliditet.

- **Smart digital utvikling**  
SpareBank 1 Forsikring AS digitaliserer og automatiserer for å nå vekst- og lønnsomhetsmål. Kundene og de ansatte skal få enkle løsninger som er brukervennlige og hensiktsmessige. Digitale kjøps- og betjeningsløsninger står sentralt i utviklingen, i tillegg til automatisering av rapportering på nye og eksisterende krav fra myndigheter og andre interessenter.
- **Kultur**  
I SpareBank 1 Forsikring AS kjenner de ansatte produktene som selges og forstår selskapets forretning. Gjennom å dele kunnskap utvikles kompetanse og forbedring i arbeidsmetoder. Det tilrettelegges for personlig og faglig utvikling, og SpareBank 1 Forsikring AS skal være en arbeidsplass som medarbeiderne er glade i. Intern og ekstern kommunikasjon er tydelig, enkel og forståelig.

Overordnet skal strategien bidra til å innfri selskapets langsiktige ambisjon om å være attraktiv for kundene, eierbankene og LO.

### HØYDEPUNKTER FRA ÅRET

- Selskapet oppnådde tidenes beste årsresultat med 944 mill. kroner og en egenkapitalavkastning etter skatt på 20,1 % i 2019
- Fra 3. kvartal 2018 økte markedsandelen på tjenstepensjon med 0,6 prosentpoeng til 12,5 % ved utgangen av 3. kvartal 2019.
- Selskapets totale forvaltningskapital økte med 20,0 % i 2019.
- I analyse- og konsulentfirmaet Aalunds årlige undersøkelse scoret SpareBank 1 Forsikring AS høyest av tjenstepensjonsaktørene i markedet på tilfredshet, lojalitet og image i samtlige segmenter.

## SALG OG MARKED

SpareBank 1 Forsikring AS tilbyr innskuddsbasert tjenstepensjon og lederpensjonsordninger i bedriftsmarkedet. I privatmarkedet tilbyr selskapet pensjonssparing med investeringsvalg i form av IPS og pensjonskonto. Frem til og med 31. desember 2019 tilbød selskapet personalgruppelivsforsikring i bedriftsmarkedet, samt gruppelivsforsikring til forbund og fagforeninger i organisasjonsmarkedet, og personrisikoforsikringer i privatmarkedet. Selskapets produkter distribueres i all hovedsak gjennom bankene i SpareBank 1-alliansen, meglerforetak, LO og selskapets egne digitale flater.

Selskapet har i henhold til Finans Norges markedsstatistikk hatt den sterkeste veksten i markedsandel innen innskuddsbasert tjenstepensjon de siste fire årene, noe som har medført at SpareBank 1 Forsikring AS per. 3. kvartal 2019 er Norges tredje største leverandør av innskuddsbasert tjenstepensjon (innskuddspensjon og hybridpensjon), med 12,5 % av markedet. Dette representerer en porteføljepremie ved utgangen av 2019 på 4,1 mrd. kroner, fordelt på 18.400 bedrifter med 188.000 ansatte. Veksten er oppnådd samtidig som selskapet i følge Aalunds BedriftspensjonsBarometer 2019 har de mest tilfredse tjenstepensjonskundene uansett bedriftsstørrelse.

Selskapets premieinntekter innen gruppeliv var om lag 650 mill. kroner i organisasjonsmarkedet og 100 mill. kroner i bedriftsmarkedet, tilsvarende markedsandeler på om lag 30 % og 4 % i de to gruppelivsmarkedene. Det ble i 2019 etablert 84.700 personrisikoforsikringer med årlig premie på 209 mill. kroner. Total portefølje av private pensjonsspareavtaler har passert 60.000 avtaler, etter at det i 2019 ble etablert 12.500 nye spareavtaler. Av selskapets forvaltningskapital ved utgangen av 2019, var om lag 90 % knyttet til tjenstepensjon.

### DIGITALISERING AV FORSIKRINGSTJENESTENE

I 2019 har selskapet videreført sitt fokus på utvikling av selvbetjeningsløsninger for kundene. Innen pensjonsområdet har det blitt utviklet en heldigital kundeløsning for å starte pensjonsutbetaling. Det betyr at selskapet nå håndterer den voksende mengden med pensjonister som starter utbetaling av sin pensjon fullt automatisert.

Det er en målsetning at all informasjonsinnhenting fra kunder skjer digitalt. Samtlige papirskjema er blitt digitalisert, noe som også innebærer sikker legitimering av kundene.

For å understøtte arbeidet med antihvitvasking er det etablert digitale løsninger som bidrar til god etterlevelse av regelverk, herunder risikoklassifisering og oppfølging av tiltak.

I tiden fremover vil selskapet fortsatt ha stort fokus på etterlevelse av lovendringer. Det forventes at Egen Pensjonskonto og integrering mot A-meldingen innføres fra 2021. Dette vil kreve endringer i selskapets digitale løsninger og tilhørende arbeidsprosesser.

Det pågår også investeringer for å fornye informasjonsplattformen i selskapet. Denne vil understøtte en rekke digitaliserings- og effektiviseringstiltak i årene fremover. Et viktig område her er forenkling av aktuarprosesser og automatisert sammenstilling av datagrunnlag for rapportering i henhold til ny regnskapsstandard for forsikring, IFRS 17.

## ÅRSREGNSKAP

Årsregnskapet er avlagt under forutsetning om fortsatt drift. Utover forhold som er omtalt i beretningen, er det ikke inntrådt hendelser etter regnskapsårets utgang som er av vesentlig betydning for å vurdere selskapets stilling og resultat.

### RESULTAT

Selskapets resultat etter skatt ble 944 mill. kroner i 2019, mot 622 mill. kroner forrige år. Forbedringen skyldtes i stor grad verdiregulering av eiendom. Det underliggende driftsresultatet var godt.

### FORVALTNINGSKAPITAL

Selskapets forvaltningskapital var 70.271 mill. kroner per 31. desember 2019. Året før var forvaltningskapitalen 58.561 mill. kroner. Dette tilsvarte en økning på 20,0 %. Endringen skyldtes hovedsakelig god finansavkastning og økning i forsikringsforpliktelsene.

### PREMIEINTEKTER

Brutto premieinntekter eksklusive tilflyttet kapital ble 7.808 mill. kroner i 2019 mot 7.016 mill. kroner i 2018. Dette tilsvarte en økning på 11,3 %.

Innenfor tradisjonell forsikring økte premieinntektene fra individuelle rente- og pensjonsforsikringer, kapitalforsikringer og ulykkesforsikringer med henholdsvis 21,1 %, 6,7 % og 5,3 % i løpet av 2019. Innenfor forsikring med investeringsvalg (unit linked) økte premieinntektene fra individuelle rente- og pensjonsforsikringer med 37,8 %, mens inntektene fra individuelle kapitalforsikringer økte med 11,2 %. Innenfor pensjon økte premieinntektene fra

produkter med kontraktsfastsatte forpliktelser med 11,3 %, mens premieinntektene fra produkter med investeringsvalg økte med 13,0 % fra 2018 til 2019. Premier fra gruppelivsforsikringer ble redusert med 2,8 % sammenlignet med året før.

Overføring av premiereserve fra andre selskaper utgjorde 1.419 mill. kroner i 2019, mot 2.185 mill. kroner forrige år. Slik flytting registreres regnskapsmessig som premieinntekt. Premieinntekter for egen regning ble 9.047 mill. kroner i 2019. I forhold til 2018 var dette en økning på 50 mill. kroner, tilsvarende 0,6 %.

*Fordeling av premieinntekter:*

Beløp i mill. kroner	Per 31.12.19	Per 31.12.18
<u>Tradisjonell forsikring:</u>		
Individuelle pensjonsforsikringer	639	528
Individuelle kapitalforsikringer	912	855
Ulykkesforsikringer	363	344
Gruppelivsforsikringer	734	756
Kollektive rente- og pensjonsforsikringer	702	631
<u>Forsikring med investeringsvalg:</u>		
Individuelle pensjonsforsikringer	299	217
Individuelle kapitalforsikringer	411	369
Kollektive rente- og pensjonsforsikringer	3.748	3.316
<b>Sum brutto forfalte premieinntekter</b>	<b>7.808</b>	<b>7.016</b>
Overførte premiereserver	1.419	2.185
Avgitt gjenforsikringspremie	-180	-204
<b>Premieinntekter for egen regning</b>	<b>9.047</b>	<b>8.997</b>

## ERSTATNINGER

Brutto utbetalte erstatninger ble 2.541 mill. kroner i 2019 mot 2.456 mill. kroner i 2018. Dette tilsvarte en økning på 3,4 %. Fraflytting, det vil si overføring av kundenes reserver til andre selskaper, økte med 548 mill. kroner fra 754 mill. kroner i 2018, til 1.302 mill. kroner i 2019. Slik flytting registreres regnskapsmessig som erstatninger. Erstatninger for egen regning ble 3.693 mill. kroner i 2019. I forhold til 2018 var dette en økning på 637 mill. kroner, tilsvarende 20,9 %.

## DRIFTSKOSTNADER

De forsikringsrelaterte driftskostnadene eksklusiv mottatt gjenforsikringsprovisjon utgjorde 1.139 mill. kroner i 2019, mot 1.157 mill. kroner i 2018. Kostnadene til salgs- og porteføljeprovisjon økte med 10 mill. kroner til 378 mill. kroner, en økning på 2,8 %.

Driftskostnadene eksklusive provisjoner for øvrig ble redusert med netto 28 mill. kroner. IT-kostnader og kostnader til konsulenter knyttet til utvikling av fagsystemer og produkter økte med 10 mill. kroner. Avskrivningskostnadene var 13 mill. kroner lavere. Kostnader knyttet til forvaltningen av de finansielle

eiendelene økte med 11 mill. kroner. Øvrige kostnader ble redusert med til sammen 36 mill. kroner.

## FINANSIELLE EIENDELER

SpareBank 1 Forsikring AS plasserer forvaltningskapitalen i aksjefond, obligasjons- og pengemarkedsfond, rentebærende papirer og eiendommer. Selskapet benytter i begrenset grad andre finansielle instrumenter. De finansielle eiendelene er delt inn i syv porteføljer. Selskapets kapital forvaltes i en egen selskapsportefølje. Forvaltningen av kundemidlene knyttet til individuelle spareforsikringer solgt før 1. januar 2008 forvaltes i en adskilt kollektivportefølje. Fripliser med høye krav til årlig avkastning forvaltes også i en egen adskilt kollektivportefølje, mens de øvrige friplisene forvaltes i en adskilt kollektivportefølje sammen med kundemidlene tilhørende ytelsespensjon. I den ordinære kollektivporteføljen forvaltes midlene til øvrige produkter med kontraktsfastsatte forpliktelser. I løpet av 2018 ble midlene knyttet til personrisikoproduktene som vil bli utfisjonert per 1. januar 2020, skilt ut i fra den ordinære porteføljen og lagt i en egen portefølje. Denne porteføljen skal ha likvide kortsiktige eiendeler, og øvrige eiendeler ble realisert eller overført til andre porteføljer. Porteføljens andel av eiendomsinvesteringene ble overført til selskapsporteføljen til markedsverdi. Den syvende porteføljen er eiendelene knyttet til livsforsikring med investeringsvalg. En betydelig andel av plasseringene i kollektivporteføljene er i eiendom og obligasjoner som måles til amortisert kost i regnskapet. I kollektivporteføljene samlet har selskapet en aksjeandel på 11,4 %. Styring av forvaltningskapitalen skjer gjennom en modell der selskapets finansielle eksponering vurderes samlet.

*Fordelingen av selskapets finansielle eiendeler mellom aktivaklasser i kollektivporteføljer per 31.12.19:*

Prosent fordeling Finansielle eiendeler	Gammel individual bestand	Fripliser og ytelses- pensjon	Fripliser med høye krav til avkastning
Obligasjoner til amortisert kost	38,8	40,9	40,1
Rentebærende verdipapirer til virkelig verdi	16,8	20,8	22,4
Eiendom	25,3	23,8	23,5
Aksjer og andeler	18,1	13,8	13,2
Andre eiendeler	1,0	0,7	0,8
<b>Sum eiendeler</b>	<b>100,0</b>	<b>100,0</b>	<b>100,0</b>

Fordelingen av finansielle eiendeler mellom aktivklasser i kollektivporteføljer og selskapsporteføljen per 31.12.19:

Prosent fordeling, Finansielle eiendeler	Ordinær bestand	Personrisiko	Selskapsportefølje
Obligasjoner til amortisert kost	27,3	0,0	16,8
Rentebærende verdipapirer til virkelig verdi	39,7	99,2	55,0
Eiendom	22,0	0,0	25,0
Aksjer og andeler	10,8	0,0	0,0
Andre eiendeler	0,2	0,8	3,2
<b>Sum eiendeler</b>	<b>100,0</b>	<b>100,0</b>	<b>100,0</b>

Eiendomsporteføljen består i hovedsak av kontoreiendommer konsentrert til sentrale deler av Oslo. Det ble i 2019 gjennomført en omstrukturering av selskapets eiendommer med salg av andeler i eiendomsselskapene mellom selskapsporteføljen og kollektivporteføljene. Hammersborggata 2 AS ble solgt til Fremtind Forsikring AS. To av eiendommene, Hammersborggata 9 AS og Storgaten 33 Oslo AS, er eiendommer som vurderes som strategiske og hvor SpareBank 1 selskaper utgjør en stor andel av leietakerne. Etter omstruktureringen forvaltes disse to eiendommene i sin helhet i selskapsporteføljen. Alle øvrige eiendommer forvaltes i sin helhet i kollektivporteføljene. Det ble innhentet tre eksterne takster på hver eiendom for å sikre armlengdes avstand i forbindelse med transaksjonene. Verdiene ble fastsatt som et veid gjennomsnitt av disse takstene.

Kursreguleringsfondet i kollektivporteføljene utgjorde 2.326 mill. kroner ved utgangen av 2019, mot 1.545 mill. kroner året før. Av fondet tilhørte 401 mill. kroner den ordinære kollektivporteføljen, 921 mill. kroner tilhørte porteføljen til fripoliser og ytelsespensjon, 471 mill. kroner tilhørte porteføljen til fripoliser med høye krav til avkastning og 533 mill. kroner tilhørte porteføljen til gamle individuelle spareforsikringer.

#### INNTEKTER FRA FINANSIELLE EIENDELER

Året 2019 ga god avkastning i de fleste aktivklasser. Globale aksjer (MSCI world) steg 26 % i lokal valuta og 30 % omregnet til norske kroner. Norske aksjer (OSEBX) ga 17 %.

I selskapets ordinære kollektivportefølje ble avkastningen fra aksjeporteføljen 24,4 %. Rentebærende verdipapirer til virkelig verdi ga en avkastning på 5,1 %, mens rentebærende verdipapirer til amortisert kost ga en avkastning på 3,6 %.

Verdien av eiendomsinvesteringene ble i 2019 regulert med 1.545 mill. kroner, som tilsvarte 27,4 % av bokført verdi ved inngangen til året.

Selskapet oppnådde en verdijustert kapitalavkastning i kollektivporteføljen under ett på 11,5 % i 2019, mens den bokførte kapitalavkastningen ble 8,0 %. I 2018 ble tilsvarende avkastning henholdsvis 2,3 % og 5,8 %. Verdijustert avkastning i de fem kollektivporteføljene for ordinær bestand, fripoliser og ytelsespensjon, fripoliser med høye krav til avkastning, gammel individual bestand og personrisiko var henholdsvis 12,8 %, 13,2 %, 13,5 %, 14,5 % og 2,3 %. Bokført avkastning i disse porteføljene ble henholdsvis 7,7 %, 9,0 %, 9,5 %, 10,6 % og 2,3 %. I selskapsporteføljen ble kapitalavkastningen 10,8 % i 2019, mot 2,8 % året før.

SpareBank 1 Forsikring AS har oppnådd følgende kapitalavkastning de siste fem år:

Nøkkeltall i %	2019	2018	2017	2016	2015
Realisert (bokført)	8,0	5,8	6,1	4,0	2,5
Verdijustert, eiendeler til virkelig verdi	11,5	2,3	8,0	4,9	3,6

Selskapets gjennomsnittlige årlig garanterte rente er på 2,6 %.

#### EIENDELER OG AVKASTNING I FORSIKRINGER MED INVESTERINGSVALG

Finansielle eiendeler knyttet til forsikringer med investeringsvalg utgjorde 35.908 mill. kroner per 31. desember 2019, sammenlignet med 28.266 mill. kroner på samme tidspunkt året før. Midlene fordelte seg med 61,6 % i aksjefond, 28,0 % i obligasjonsfond og 10,4 % i pengemarkedsfond.

Selskapet tilbyr ulike investeringsprofiler. Innen bedriftsmarkedet hadde fondsporteføljen "100 % aksjer" en avkastning ved utgangen av 2019 på 25,1 %. Investeringsprofilene "Offensiv", "Moderat" og "Forsiktig" ga avkastning på henholdsvis 19,7 %, 14,7 % og 9,5 %. Avkastningen er eksklusive forvaltningskostnad.

Innen privatmarkedet oppnådde fondsporteføljen "100 % aksjer" en avkastning på 23,2 %. Investeringsprofilene "Offensiv", "Moderat" og "Forsiktig" ga avkastning på henholdsvis 18,2 %, 13,4 % og 8,8 %. Avkastningen er inklusive forvaltningskostnad.

#### FORSIKRINGSMESSIGE AVSETNINGER

Forsikringsforpliktelsene knyttet til kontraktsfastsatte forpliktelser utgjorde 26.302 mill. kroner ved utgangen av 2019, mot 23.205 mill. kroner forrige år. Dette tilsvarer en økning på 13,3 %. Selskapet hadde 35.921 mill. kroner i forsikringsforpliktelser knyttet til



forsikringer med investeringsvalg ved årets slutt. Tilsvarende beløp utgjorde 27.670 mill. kroner året før. Dette tilsvarer en økning på 29,8 %.

Innen premiereserven utgjorde erstatningsavsetningene for meldte (RBNS) og ikke meldte (IBNR) forsikringstilfeller 3.772 mill. kroner ved utgangen av 2019. Forrige år var tilsvarende beløp 3.478 mill. kroner.

Selskapet hadde tilleggsavsetninger ved utgangen av 2019 på 1.337 mill. kroner, fordelt med 195 mill. kroner innen kollektiv pensjonsforsikring, 990 mill. kroner innen fripoliser og 152 mill. kroner innen individuelle forsikringer. Tilleggsavsetningene utgjorde henholdsvis 380 %, 347 % og 144 % av selskapets årlig garanterte renteforpliktelse innen disse forsikringsområdene.

### SKATTEMESSIGE FORHOLD

Selskapet fikk en skattekostnad på 97 mill. kroner (9,3 %) i 2019, sammenlignet med 23 mill. kroner året før. Hovedårsaken til avvik i selskapets skattekostnad sammenlignet med en normalskattesats for finansforetak på 25 % var beregnet effekt av fritaksmetoden for aksjerelaterte investeringer i selskapsporteføljen og for den delen av slike investeringer i kollektivporteføljene hvor inntekten tilfaller selskapet.

I forbindelse med endringen av skatteloven for forsikringselskap i 2018 og overgangsregelen knyttet til denne ble utsatt skattegjeld beregnet for lavt med 66 mill. kroner pr. 31. desember 2018. Feilen ble korrigert direkte mot egenkapitalen i balansen.

### RESULTATANALYSE

Resultatanalyse:

Beløp i mill. kroner	2019	2018
Risikoresultat, netto	507	223
Administrasjonsresultat, netto	-367	-75
Avkastningsresultat	1.254	751
Vederlag for rentegaranti	22	21
<b>Resultat til fordeling</b>	<b>1.416</b>	<b>920</b>

Netto risikoresultat utgjorde 507 mill. kroner i 2019, mot 223 mill. kroner året før. Som følge av endringer i modeller og parametere ble selskapets erstatningsavsetninger knyttet til uførhet styrket i 2019. Endringene var en konsekvens av videre analyser av hvor lang tid det tar før en skade meldes (meldetid), andel friskmeldte (reakivering) og i hvilken grad premiene dekker forventede inntrufne skader (erstatningsprosent). Samtidig ble risikjusteringene (avsetninger utover beste estimat) vesentlig redusert. Risikoresultatet til fripoliser ble 60 mill. kroner i 2019 mot 64 mill. kroner forrige år. I 2019 ble 30 mill.

kroner av dette resultatet avsatt til risikoutjevningfondet. Av risikoresultat i kollektiv ytelsespensjon på 2 mill. kroner i 2019 ble 1 mill. kroner avsatt til risiko-utjevningfondet. Forrige år var risikoresultatet i ytelsespensjon 7 mill. kroner.

Netto administrasjonsresultat ble minus 367 mill. kroner, mot minus 75 mill. kroner forrige år. I 2019 ble administrasjonsreserven styrket med 482 mill. kroner. Tilsvarende beløp forrige år var 90 mill. kroner.

Avkastningsresultatet (finansinntekter i kundeporteføljene redusert med garantert avkastning) ble 1.254 mill. kroner, mot 751 mill. kroner i 2018. En vesentlig årsak til forbedringen var regulering av verdien av eiendomsinvesteringene. Av avkastningsresultatet ble 395 mill. kroner avsatt til tilleggsavsetninger.

### KAPITALFORHOLD OG SOLIDITET

Selskapet anses å være godt kapitalisert sett opp mot de regulatoriske kravene etter Solvens II-regelverket. Foreløpige beregninger viser at selskapets solvensmargin uten bruk av overgangsregler er 193 % per 31. desember 2019, sammenlignet med 188 % per 31. desember 2018.

Styret anser at selskapets forretningsmessige eksponering er godt tilpasset dets risikoevne. Selskapet har en god økonomisk og finansiell stilling som gir grunnlag for fortsatt drift og videreutvikling av selskapet.

### RISIKOFORHOLD

Selskapet er eksponert mot forsikringsrisiko gjennom den forsikringsmessige virksomheten, finansiell risiko knyttet til aktivaplasseringer (markeds- og kredittmarginrisiko), i tillegg til likviditetsrisiko og operasjonell risiko. Selskapets resultat påvirkes blant annet av utviklingen i rentenivå, utviklingen i aksje- og eiendomsmarkedet, samt utvikling i levealder og sykdom/uførhetsforløp. Dette stiller krav både til hvordan selskapet forvalter sine eiendeler og til hvordan selskapet styrer og kontrollerer sin risiko. Styret har vedtatt policydokumenter der risikostyringen står sentralt. Virksomheten har i 2019 videreført sin sterke prioritering av virksomhetsstyring og internkontroll.

### FORSIKRINGSRISIKO

Forsikringsrisiko er risikoen for at premier og tilhørende reserver ikke er tilstrekkelige i forhold til

de forpliktelser selskapet har påtatt seg. Selskapet tilbyr både uførhets-, dødsrisiko- og pensjonsforsikringer. Endringer i utbetalingsreglene i folketrygden for uføreytelser m.m. vil kunne påvirke antall uføre og uføreavsetninger vesentlig. Når det gjelder endring i dødsrisiko, er det den stadig økende levealderen som påvirker om forventede utbetalings-tidspunkter blir som forutsatt. Med en forventet økning i levealder vil selskapets fremtidige utbetalinger til alderspensjon være økende sammenlignet med tidligere år. En stor del av selskapets forsikringsportefølje består av risiko-forsikringer. Disse forsikringene har positivt risikoresultat. Selskapet skal fokusere på pensjonsforsikring fremover og vil overføre personrisikoproduktene til Fremtind Livsforsikring AS per 1. januar 2020. Selskapet overvåker forsikringsrisikoen blant annet ved bruk av stresstester, resultatovervåking og prognoser.

### MARKEDSRISIKO

Markedsrisiko er risikoen for at selskapets verdier reduseres som følge av bevegelser i markedet. Markedsrisikoen i selskapet vurderes ved bruk av stresstester. Styret har vedtatt en investeringsstrategi der blant annet aksje-, eiendom-, rente- og valutarisiko vurderes. Den tilgjengelige risikokapital skal til enhver tid tåle et kraftig, umiddelbart og samtidig verdifall i aksje- og renteporteføljene, samt et vesentlig fall i eiendomsverdiene. Investeringsstrategien er utformet slik at forvaltningen av kapitalen skal gi best mulig avkastning over tid for både kunder og eier, hensyntatt en akseptabel risiko i forhold til forsikringsforpliktelsene. Selskapets gjennomsnittlige årlig garanterte rente er 2,6 % beregnet ut fra forsikringskapital per 31. desember 2019. Den finansielle risikoen er i stor grad knyttet til selskapets evne til å innfri den årlige rentegarantien. Plasseringer i obligasjoner som måles til amortisert kost i regnskapet skal bidra til en sikker og jevn avkastning. Investeringsstrategien ivaretar også lovpålagte krav til ansvarlig kapital og kapitalforvaltning. Selskapets investeringer er i tråd med styrevedtatte rammer og eksponeringen anses forsvarlig i forhold til den risikobærende evnen til selskapet.

### MOTPARTSRISIKO

Motpartsrisiko er risikoen for tap som skyldes at selskapets motparter ikke oppfyller sine forpliktelser. For SpareBank 1 Forsikring AS er motpartsrisikoen i hovedsak relatert til investeringer i obligasjonsmarkedet, samt mot motparter i derivatavtaler og mot reassurandører. Styret har vedtatt rammer for de ulike verdipapirutstederne. Risikoen knyttet til sertifikat- og obligasjonsmarkedet er i hovedsak konsentrert om investeringer med såkalt "investment grade" (ratet BBB eller bedre). Det er lagt vekt på at

eksponeringen skal være diversifisert innenfor ulike sektorer og mot ulike debitorer for å unngå konsentrasjon av motpartsrisiko.

### LIKVIDITETSRISIKO

Likviditetsrisiko er risikoen for at selskapet ikke har likviditet til å møte betalingsforpliktelser ved forfall, eller at det oppstår tap som følge av at selskapet må selge eiendeler for å dekke likviditetsbehovet. For SpareBank 1 Forsikring AS er likviditetsrisikoen i hovedsak knyttet til ekstraordinære erstatningsutbetalinger og kundeavgang. Ved styring av likviditetsrisiko er hovedmålsettingen å sørge for at selskapet til enhver tid kan betale sine forpliktelser innen forfallsdato. Likviditeten er avhengig av hvor lang tid det vil ta å omgjøre verdien av finansielle plasseringer til kontanter. Selskapet har til enhver tid bankinnskudd for å møte kjente kontantstrømmer. I styringen av likviditetsrisiko vektlegges det at en stor del av finansielle investeringer skjer i verdipapirer som er lett omsettelige. Selskapet vil kunne realisere lett omsettelige verdipapirer på kort tid hvis det skulle oppstå et ekstraordinært likviditetsbehov.

### OPERASJONELL RISIKO

Operasjonell risiko er risikoen for tap som følge av utilstrekkelige eller sviktende interne prosesser eller systemer, menneskelige feil eller eksterne hendelser. Definisjonen omfatter også juridisk risiko. For å redusere risikoen er virksomheten organisert med vekt på veldefinerte ansvarsområder og klare rapporteringslinjer. Selskapet har etablert rutiner for identifisering og oppfølging av selskapets operasjonelle risiko, og den årlige risikovurderingen behandles i styret. Arbeidet med anti-hvitvasking og personvern er to eksempler på fokusområder i selskapet de senere årene. Innenfor anti-hvitvaskingsområdet er det en pågående prosess for å ytterligere sikre at selskapet har tilstrekkelige rutiner for å forhindre og avdekke økonomisk kriminalitet. Arbeidet innenfor fagområdet personvern har som hovedhensikt å påse at selskapets kunder skal være trygge på at selskapet behandler personopplysninger til det beste for kunden og i tråd med myndighetsfastsatt regelverk. Selskapets internrevisor bistår selskapet med vurderinger av den operasjonelle risikoen. Internrevisor rapporterer funn og konklusjoner direkte til selskapets styre.

### ORGANISATORISKE FORHOLD

SpareBank 1 Forsikring AS er et heleiet datterselskap av SpareBank 1 Gruppen AS med forretningsadresse i Oslo. Selskapet er ikke børsnotert. Styringen av virksomheten skjer i henhold til norsk lovgivning, selskapets vedtekter og interne etiske retningslinjer,



samt de strategier, rammer og mål styret har trukket opp. Opplysninger om godtgjørelse til administrerende direktør, styret og revisor fremgår av note til regnskapet.

I løpet av høsten 2018 inngikk SpareBank 1 Gruppen AS og DNB ASA en avtale om å slå sammen skadeforsikringsvirksomhetene sine. SpareBank 1 Skadeforsikring AS fusjonerte med DNB Forsikring AS 8. januar 2019. Selskapets nye navn er Fremtind Forsikring AS. Det ble opprettet et datterselskap, Fremtind Livsforsikring AS, for å kunne overta ønskede personrisikoprodukter fra SpareBank 1 Forsikring AS. Alle personrisikoproduktene til SpareBank 1 Forsikring AS ble utfisjonert til Fremtind Livsforsikring AS pr. 1. januar 2020. Medarbeidere i SpareBank 1 Forsikring AS som arbeidet innen forsikringsområdene skade og personrisiko ble overført til Fremtind Forsikring AS 1. april 2019. Unntaket var medarbeidere innen aktuar- og produktområdene som ble værende i selskapet inntil fisjonen var gjennomført.

Selskapet kjøper støttetjenester innen områdene juridisk og personal fra SpareBank 1 Gruppen AS. Kommunikasjon og støttetjenester innen IT-området blir kjøpt fra SpareBank 1 Utvikling DA.

SpareBank 1 Forsikring AS har 135 fast ansatte ved utgangen av 2019. Ved utgangen av 2018 var det 791 fast ansatte.

### **HR-STRATEGI**

Sentrale områder i selskapets HR-strategi er: kompetanseutvikling, karrieremuligheter, lønn og belønning, likestilling og å hindre diskriminering, livsfasepolitikk og friskvern. HR-strategien inneholder retningslinjer som skal bidra til at SpareBank 1 Forsikring AS skal være en attraktiv og inkluderende arbeidsplass uten noen form for diskriminering.

### **ARBEIDSMILJØ OG SYKEFRAVÆR**

Arbeidsmiljøet i selskapet vurderes til å være godt, noe som også fremkommer av organisasjonsundersøkelsene.

Samarbeidet med de ansattes organisasjoner har vært konstruktivt og bidratt positivt til driften og resultatene i 2019. Selskapet har medarbeidere som er organiserte i LO Finans og Finansforbundet. Arbeidsmiljøutvalget i selskapet sikrer kort vei mellom eventuelle utfordringer i arbeidsmiljøet og myndighet til å løse disse. Selskapet har et AKAN-arbeid som ivaretas av Arbeidsmiljøutvalget.

SpareBank 1 Forsikring AS har også i 2019 hatt fokus på sykefraværsoppfølging og forebyggende arbeid. Selskapets sykefravær i 2019 var 4,1 %, fordelt på

henholdsvis 2,9 % legemeldt og 1,2 % egenmeldt fravær. Tilsvarende tall forrige år var henholdsvis 3,7 %, 3,0 % og 0,7 %. Det er ikke rapportert om noen arbeidsulykker eller yrkesskader i løpet av året.

I selskapets etiske retningslinjer er det fastsatt regler for hvordan ansatte og tillitsvalgte skal varsle dersom de får kunnskap om forhold som er i strid med blant annet lover, forskrifter eller konsernets interne regler. Det er etablert en egen varslingsrutine.

### **LIKESTILLING, HINDRE DISKRIMINERING OG LIVSFASE**

I alle rekrutteringsprosesser vektlegges fokus på å fremme likestilling og hindre diskriminering på grunn av kjønn, nedsatt funksjonsevne, etnisitet, nasjonal opprinnelse, avstamning, hudfarge, seksuell orientering, religion og livssyn. Det fokuseres på at fordeling av kjønn blant ledere gjenspeiler den generelle kjønnssammensetningen i selskapet.

Av totalt antall ansatte i selskapet ved årsskiftet er 52 % kvinner og 48 % menn. I selskapets ledergruppe på 15 personer er det 7 kvinner.

Styret i selskapet har i alt 7 medlemmer. Av disse er 2 kvinner.

SpareBank 1 Forsikring AS anvender en metodikk for vurdering av roller og stillinger for å sikre objektiv lønnsfastsettelse. I forbindelse med de årlige vurderingene av lønn er også likelønn i forhold til arbeid av lik verdi et tema. I selskapet var kvinnes andel av menns lønn 99 %.

### **ATTRAKTIV ARBEIDSGIVER**

SpareBank 1 Forsikring AS opplever en økende interesse fra unge arbeidstakere. Dette sees på som et resultat av at SpareBank 1 fremstår som et sterkt varemerke, og at forsikringsvirksomheten i SpareBank 1 blir mer kjent og anerkjent som en sterk forsikringsleverandør og en attraktiv arbeidsgiver med konkurransedyktige betingelser.

### **SAMFUNNSANSVAR**

Som et selskap i SpareBank 1 Gruppen vil SpareBank 1 Forsikring AS bygge videre på grunnfilosofien til sparebankene som en engasjert og ansvarlig samfunnsaktør. SpareBank 1 Forsikring AS støtter også SpareBank 1 Gruppens arbeid for å redusere sitt miljøfotavtrykk og støtte opp under en bærekraftig omstilling.

Å være en positiv bidragsyter til samfunnsansvar og bærekraft forutsetter et langsiktig perspektiv og at

det stilles krav utover lovgivningen som finansmarkedet er underlagt. SpareBank 1 Forsikring AS opplever at selskapets interessenter har økte forventninger til hvordan virksomheten skal bidra til disse temaene. Det stilles også stadig høyere krav til rapportering og åpenhet til bærekraftig virksomhetsstyring, noe som kommer til å påvirke næringslivet i årene som kommer. SpareBank 1 Forsikring AS sin ambisjon er å videreutvikle seg som et bærekraftig selskap som tar samfunnsansvar.

For SpareBank 1 Forsikring AS innebærer dette å sikre økonomisk fremgang, ta et miljømessig ansvar og å ivareta sosiale forhold. Å ta et aktivt samfunnsansvar dreier seg også om å forebygge og håndtere risiko, sikring av pensjonsmidler, gode produkter til kundene, forretningsetikk, holdningsskapende arbeid og lokalt engasjement. SpareBank 1 Forsikring AS har etablert bærekraft som et viktig element i selskapets strategi, og har gjennom en vesentlighetsanalyse definert noen hovedområder og aktiviteter for arbeidet. Det vises til etterfølgende omtale av bærekraft i årsrapporten.

### DET YTRE MILJØET

SpareBank 1 Forsikrings største fotavtrykk på miljøet er selskapets kapitalforvaltning. Utover dette har selskapet en begrenset påvirkning på det ytre miljøet. Påvirkningen skjer blant annet gjennom avfall, energiforbruk, vannforbruk, reisevirksomhet og innkjøp. Selskapet vil i 2020 arbeide med å videreutvikle klimarapporteringen som en del av å støtte FNs prinsipper for ansvarlige investeringer (UN PRI).

### IDENTIFISERE OG MOTVIRKE INTERESSEKONFLIKTER

De etiske retningslinjene til SpareBank 1 Forsikring AS, som er en del av ansettelseskontrakten, beskriver hvordan medarbeiderne skal forholde seg til gaver, kunder og representasjon. Selskapet har også retningslinjer for identifisering og håndtering av interessekonflikter. Det skal jevnlig utarbeides oversikt over identifiserte interessekonflikter og tiltak i alle avdelinger- og støtteområder og på selskapsnivå. Som hovedregel skal det søkes å unngå at det oppstår interessekonflikter. Dersom interessekonflikt oppstår skal SpareBank 1 Forsikring AS sørge for at kundens interesse går foran selskapets interesser og ansattes egeninteresse. Den enkelte kunde skal heller ikke usaklig tilgodesees på bekostning av andre kunder.

I tillegg til ovennevnte retningslinjer har selskapet rutiner for varsling av kritikkverdige forhold og sikkerhetsbrudd. Varsling kan skje via selskapets eksterne varslersløsning, som håndteres av EY.

### ARBEIDSTAKERRETTIGHETER OG SOSIALE FORHOLD

SpareBank 1 Forsikring AS har lagt til rette slik at ansatte skal kunne få en god balanse mellom arbeid og fritid, personlig utvikling og ulike livsstilsaktiviteter.

### ANSVARLIG FORVALTNING

Ansvarlig forvaltning er godt integrert i selskapets forvaltnings- og investeringsvirksomhet. SpareBank 1 Forsikring AS skal gjennom sine investeringer ivareta miljømessige og sosiale forhold samt god selskapsstyring. Målsettingen er å oppnå en høy risikojustert avkastning over tid, gjennom å investere i selskaper med en bærekraftig forretningsmodell.

SpareBank 1 Forsikring AS er forpliktet til å drive virksomheten med respekt for alle grunnleggende og internasjonalt anerkjente traktater og erklæringer, bl.a. Verdenserklæringen om menneskerettigheter fra 1948, konvensjonene til Den internasjonale Arbeidsorganisasjonen (ILO), internasjonal humanitær rett og FNs prinsipper for ansvarlige investeringer (UN PRI).

Det vises til SpareBank 1 Forsikring AS sine retningslinjer for ansvarlige investeringer for ytterligere beskrivelse av hvordan selskapet praktiserer ansvarlige investeringer, "[www.sparebank1.no/retningslinjer-investeringer](http://www.sparebank1.no/retningslinjer-investeringer)".

For øvrig vises det til Sparebank 1 Gruppen AS sin årsberetning for 2019 for ytterligere beskrivelse av hvordan samfunnsansvar praktiseres innenfor SpareBank 1 Gruppen konsern. Denne er offentliggjort på "[www.investor.sparebank1.no](http://www.investor.sparebank1.no)".

### DISPONERING AV ÅRETS RESULTAT

SpareBank 1 Forsikring AS oppnådde et totalresultat på 944 mill. kroner i 2019.

Styret foreslår å disponere resultatet slik: 906 mill. kroner avsettes til annen opptjent egenkapital og 38 mill. kroner overføres til risikoutjevningfond.

### FREMTIDSUTSIKTER

SpareBank 1 Forsikring AS vil fremover styrke fokus og satsning på pensjonsforsikring. Individuelle og bedriftsbetalte personrisikoforsikringer ble overført til Fremtind Livsforsikring AS ved fisjon per 1. januar 2020.

Økt fokus på pensjon i samfunnet forventes å gi langsiktig vekst i markedet for pensjonssparing. Et pensjonsforsikrings-tilbud i samarbeid med LO og SpareBank 1 bankenes distribusjonsnett, gir et godt utgangspunkt for fortsatt økt forretningsvolum.

Kundenes bruk av digitale løsninger øker sterkt. SpareBank 1 Forsikring AS har digitale kjøpsløsninger for sine hovedprodukter. Det er stort fokus på å sikre gode kundeopplevelser gjennom løsninger som er enkle, gjenkjennbare på tvers av flater (mobil, brett, PC) og tilpasset kundens forskjellige behov. Et eksempel på dette er det sterkt voksende salget av individuelle spareprodukter med investeringsvalg.

SpareBank 1 Forsikring AS er ved siden av Storebrand markedets eneste tilbyder av hybridpensjon. Det er en stor interesse for produktet både fra virksomheter som har privat ytelsespensjon og fra virksomheter som har offentlig tjenstepensjon. Det er åpnet for overgang til hybridpensjon for konkurranseutsatte kommunale og interkommunale bedrifter.

SpareBank 1 Forsikring AS har tatt en ledende posisjon i hybridpensjonsmarkedet med en markedsandel på ca. 2/3 i 3. kvartal 2019, målt i brutto forfalt premie siste 12 måneder. Selskapet er gjennom sin satsing på produktet og med sin unike distribusjonskraft godt posisjonert for flere nye kunder med hybridpensjon i fremtiden.

SpareBank 1 Forsikring AS gikk fra 10,6 % markedsandel i 3. kvartal 2018 til 11,1 % i 3. kvartal 2019 på innskuddspensjon. For innskuddspensjon og hybridpensjon sett under ett økte markedsandelen fra 11,9 % i 3. kvartal 2018 til 12,5 % på samme tid i 2019. Fra 1. kvartal 2019 har SpareBank 1 Forsikring AS vært den tredje største leverandøren av innskuddsbasert tjenstepensjon i Norge.

Selskapet har gitt sine tjenstepensjonskunder god langsiktig avkastning og har landets mest fornøyde tjenstepensjonskunder. Selskapet har lyktes med sin satsing på store kunder. Bankene som salgskanal i tillegg til økt oppmerksomhet fra meglere gjør at selskapet forventer fortsatt god vekst i pensjonsmarkedet fremover.

Egen pensjonskonto, som forventes innført fra 2021, innebærer at pensjonskapitalbevis med kapital opptjent i tidligere innskuddspensjonsordninger flyttes sammen med innskuddspensjonsmidler hos nåværende arbeidsgiver. Samtidig kan den enkelte ansatte selv bestemme hvem som skal forvalte både den opptjente pensjonskapitalen og nåværende arbeidsgivers pensjonssparing for den ansatte. Hensikten er at den enkelte skal få en bedre oversikt over pensjonsmidlene og spare kostnader.

SpareBank 1 anser seg godt posisjonert for innføringen av egen pensjonskonto.

Finansdepartementet har sendt forslag til endringer i regelverket for garanterte produkter på høring med frist 8. april 2020. Bakgrunnen er blant annet at det de siste årene har vært lav avkastning utover det avkastningsgarantiene gir og at verdiøkningen på pensjonsytelsene fra fripoliser og ytelsesordninger har vært liten. Selskapet arbeider med å kartlegge konsekvenser og gir innspill til høringen via Finans Norge.

Ny skattefavoredert individuell pensjonssparing, IPS, ble innført fra 1. november 2017. Slike avtaler kan inngås med bank, livsforsikringsforetak, pensjonsforetak, verdipapirforetak eller forvaltningsselskap for verdipapirfond. SpareBank 1 Forsikring AS sin markedsandel for IPS levert fra forsikringsselskaper var 22 % i 2019. Når det gjelder salget av IPS og Pensjonskonto bidrar selskapets gode kjøpsløsninger til at kundene starter pensjonsavtaler på egen hånd. De finner som regel inspirasjon til dette på bankenes sider og kommer derifra enkelt over i kjøpsløsningen. Selskapet forventer derfor god vekst også innenfor disse produktene fremover.

De individuelle pensjonsspareproduktene passer godt sammen med selskapets tjenstepensjonsprodukter, og vil for mange av medlemmene i tjenstepensjon være et godt supplement til det de får fra arbeidsgiver. SpareBank 1 Forsikring AS forventer at mange av selskapets bedriftskunder ønsker å informere sine ansatte om denne tilleggsmuligheten.

SpareBank 1 Forsikring AS anses å være godt posisjonert med hensyn på det fremtidige pensjonsmarkedet. Selskapet har fokus på lønnsomhet. Gjennom den kapitalforvaltningsstrategien som er fulgt, sikter selskapet mot å gi langsiktig stabil avkastning til kunder og eier.

Styret takker samtlige medarbeidere i selskapet og ansatte i bankene for god innsats i 2019.

Oslo, 10. mars 2020

Styret i SpareBank 1 Forsikring AS

\_\_\_\_\_  
Per Halvorsen (sign)  
Styreleder

\_\_\_\_\_  
Helge Nordahl (sign)

\_\_\_\_\_  
Joachim Høegh-Krohn (sign)

\_\_\_\_\_  
Kjell Fordal (sign)

\_\_\_\_\_  
Gerd Kristiansen (sign)

\_\_\_\_\_  
Sigurd Aune (sign)

\_\_\_\_\_  
Åse Blomkvist (sign)

\_\_\_\_\_  
Wenche Seljeseth (sign)  
Adm. direktør

# Styret i SpareBank 1 Forsikring AS



Per Halvorsen  
*Styrets leder*



Gerd Kristiansen



Joachim Høegh-Krohn



Helge Nordahl



Kjell Fordal



Sigurd Aune



Åse Blomkvist



Wenche Seljeseth  
*Adm. direktør*

# Styrende organer i SpareBank 1 Forsikring AS

## STYRET

Per Halvorsen	Styrets Leder
Gerd Kristiansen	Medlem
Joachim Høegh-Krohn	Medlem
Helge Nordahl	Medlem
Kjell Fordal	Medlem
Sigurd Aune	Medlem
Åse Blomkvist	Medlem (ansattrepresentant)
Roger Heimli	Varamedlem
Ståle Nerland	Varamedlem (ansattrepresentant)
Karolina Lindquist	Observatør (ansattrepresentant)
Simen Jørgensen	Vararepresentant

Kontrollkomitéen og Representantskapet ble avviklet i 2016 som selskapsorgan som følge av ny finansforetakslov.



# BÆREKRAFT I SPAREBANK 1 FORSIKRING AS

De siste årene har næringslivet møtt økte forventninger og krav til at bedrifter skal opptre bærekraftig og ansvarlig. Den gradvise økte ansvarliggjøringen av bedrifter har siden introduksjonen av FN's bærekraftsmål ført til nødvendige endringer i holdninger og praksis i næringslivet. For finansaktører er det forretningsmessig risiko knyttet til klimaendringer, men det er også forretningsmuligheter forbundet med å bidra til en bærekraftig samfunnsutvikling.

Som et selskap i SpareBank 1 Gruppen vil SpareBank 1 Forsikring bygge videre på grunnfilosofien til sparebankene som en engasjert og ansvarlig samfunnsaktør. SpareBank 1 Forsikring støtter også Gruppens arbeid for å redusere sitt miljøfotavtrykk og støtte opp under en bærekraftig omstilling.

Å være en positiv bidragsyter til bærekraft forutsetter et langsiktig perspektiv og at det stilles krav utover lovgivningen som finansmarkedet er underlagt. SpareBank 1 Forsikring opplever at selskapets interessenter har økte forventninger til hvordan virksomheten skal bidra til bærekraft. Det stilles også stadig høyere krav til rapportering og åpenhet rundt bærekraftig virksomhetsstyring. Dette kommer til å påvirke næringslivet i årene som kommer. SpareBank 1 Forsikring AS sin ambisjon er å videreutvikle seg som et bærekraftig selskap som tar samfunnsansvar.

## Bærekraftsarbeidet i 2019

### Fokusområder

I begynnelsen av 2019 ble det identifisert fire fokusområder for selskapets arbeid med bærekraft. Arbeidet med fokusområdene har bestått av å identifisere mulige tiltak og sikre en tydeligere kommunikasjon på hva selskapet har gjort og ønsker å gjøre fremover. De fire fokusområdene er:

#### Ansvarlige investeringer

Selskapet er et aktivt medlem av Norsif (Norsk forum for ansvarlige og bærekraftige investeringer) og støtter FN's prinsipper for ansvarlige investeringer (UN Pri). Selskapet har i løpet av året oppdatert «*Retningslinjer for ansvarlige investeringer*» som skal brukes i intern og ekstern kommunikasjon. Dette er gjort for å understøtte selskapets mål for kundekommunikasjon om at kunden skal oppleve kommunikasjonen fra oss som tilgjengelig, tydelig og relevant. Les mer om selskapets kapitalforvaltning i avsnittet «*Ansvarlig kapitalforvaltning*»

#### Eiendomsforvaltning

Eiendomsenheten som forvalter næringseiendommer i Oslo arbeider systematisk med å forbedre innemiljøet, redusere miljørisiko, effektivisere ressursbruk og minimalisere den samlede miljøbelastningen eiendommene medfører. Vi skal tilby ett godt innemiljø med fokus på inneklima og legge til rette for at leietakere, leverandører og samarbeidspartnere skal kunne være med å ta et felles miljø- og samfunnsansvar. Arbeidet med å forbedre og videreutvikle vårt miljøinitiativ har som mål å redusere den påvirkningen vår forvaltning og våre bygg har på miljøet. Som et viktig ledd i arbeidet med reduksjon av miljøpåvirkningen fra eiendommene er eiendomsvirksomheten miljøsertifisert i henhold til den internasjonale standarden ISO 14001.

## Miljøsertifisering ISO 14001



I vårt miljøarbeid fokuseres det på praktiske, kostnadseffektive og realistiske miljømål. Disse miljømålene er delt inn i 10 kategorier med tilhørende forbedringsområder og målekriterier for oppfølging av resultatene. Det er så langt oppnådd gode resultater for de fleste områder og spesielt innen innemiljø, energi og gjenbruk av materialer. Vi er også tydelige på betydningen av miljøperspektivet overfor våre mange leverandører.

### Leverandører

Selskapet har to typer av leverandører, interne og eksterne. Med de eksterne vil dialogen i hovedsak være rettet mot SpareBank 1 Utvikling, et selskap som er ansvarlige for felles innkjøpsavtaler i SpareBank 1-Alliansen. Dialogen med de interne har i hovedsak vært med kantineleverandøren og eieren av kontorlokalet.

### Leget hus

SpareBank 1 Forsikring flyttet i juni 2019 til nye lokaler sentralt i Oslo. Første prioritet har vært det praktiske etter flyttingen, brannsikkerhet og arbeid som følge av en vannlekkasje. SpareBank 1 Forsikring tok bærekraftige valg når man flyttet inn i de nye lokalene. I denne prosessen valgte man å ikke gjennomføre en stor oppussing og flyttet inn i lokalet stort sett som det var. Selskapet gjenbrakte møbler fra tidligere lokaler og besluttet å kjøpe brukte møbler. I etableringen av ny restaurant falt valget på en Oslobasert leverandør som leverer større grad av kortreist mat, større utvalg av økologiske produkter og sunnere hjemmelaget mat.

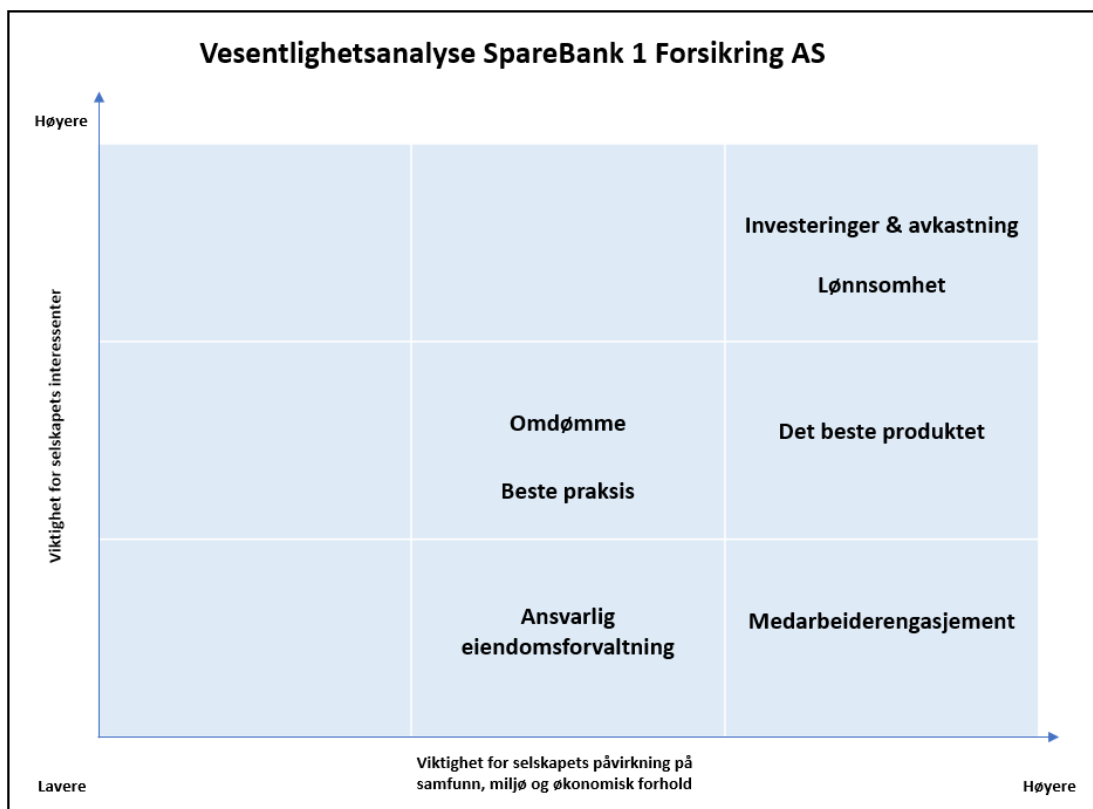
### **Etablering av en bærekraftsgruppe**

I 2019 ble det satt ned en arbeidsgruppe bestående av fire medarbeidere fra ulike avdelinger i selskapet. Selskapet har valgt en modell hvor man ikke har plassert ansvaret for bærekraft i en spesifikk avdeling eller hos en spesifikk person.

SpareBank 1 Forsikring har gjennom denne gruppen arbeidet med de fire fokusområdene som selskapet tidligere har identifisert. Bærekraftsgruppen har sammen med andre medarbeidere og ledergruppen utarbeidet et informasjonsgrunnlag som skal brukes i videre kommunikasjon, internt og eksternt.

### **Vesentlighetsanalyse**

Ledergruppen, sammen med bærekraftsgruppen, har gjennomført en vesentlighetsanalyse for å kartlegge muligheter og risiko selskapet står ovenfor, identifisere de mest forretningskritiske områdene, og gi føringer for relevante indikatorer. Vesentlighetsanalysen (se figur) vil brukes som et grunnlag for videre arbeid med å prioritere videre tiltak og indikatorer i 2020.



### Bærekraft som en del av selskapets kultur

Bærekraft er en del av SpareBank 1 Forsikrings strategi i perioden 2020-2022 og skal være en integrert del av selskapets virksomhet og kjerneprosesser. Selskapet anerkjenner at arbeidet med bærekraft krever involvering, forankring og kompetanse.

### Bærekraftsmålene

I arbeidet med vesentlighetsanalysen ble de mest relevante bærekraftsmålene for selskapet identifisert. Selskapet vil i 2020 arbeide med disse for å prioritere videre tiltak og indikatorer. De mest relevante bærekraftsmålene ble identifisert å være: *Anstendig arbeid og økonomisk vekst*, *Ansvarlig forbruk og produksjon*, og *Stoppe Klimaendringene*.



### Økt kompetanse

Selskapet har gjennom 2019 deltatt på konferanser, seminarer og andre fora hvor bærekraft har vært et tema. Tre medarbeidere har gjennom året også startet studier på BI i Oslo for å styrke egen og selskapets kompetanse på bærekraft. Koordinatoren for bærekraftsgruppen er deltaker i SpareBank 1-Alliansens bærekraftsforum hvor deltakere utveksler informasjon og erfaringer.

## Ansvarlig kapitalforvaltning

Bærekraftvurderinger og identifisering av risikofaktorer knyttet til miljø, sosiale forhold og selskapsstyring (heretter referert til som ESG, - utledet fra de engelske begrepene environmental issues, social issues and corporate governance) inngår, på lik linje med andre finansielle faktorer, i alle våre investeringsbeslutninger.

Engasjement, dialog og aktivt eierskap i samsvar med FNs bærekraftsmål er våre styrende prinsipper. Vi er forpliktet til å gjøre det vi kan for å støtte FNs bærekraftsmål, og vi ser ingen interessekonflikt mellom dette og langsiktig finansiell avkastning.

Vi har sterk tro på at bærekraft må håndteres som en naturlig og integrert del av investeringsprosessen. Vi har et tett samarbeid med våre forvaltere på en rekke ESG-spørsmål, og vi foretrekker en åpen og endringsdrevet prosess i stedet for predefinerte kriterier og/eller eksklusjonslister. Bærekraftsrisiko er en del av mange faktorer som vurderes på spesifikt nivå i porteføljeanalyse og dialog. I takt med teknologisk og sosialøkonomisk utvikling, vil også de viktigste bærekraftsspørsmålene utvikles og endres over tid.

Vi tror på å være aktive eiere og krever at forvalterne våre skal ta tilbørlig hensyn til relevante anerkjente standarder. Alle våre eksterne forvaltere har som et minimum underskrevet FNs prinsipper for ansvarlige investeringer (UN PRI). Videre forventer vi at de viser at disse prinsippene overholdes i praksis. Gjennom vårt fondseierskap kan vi si at porteføljene våre nyter godt av at mer enn 100 dedikerte mennesker jobber med bærekraftsspørsmål hver eneste dag, - i tillegg til porteføljeforvalterne. Etter vår mening er den virkelige styrken i det «eksterne» ESG-teamet vårt at flertallet av disse analytikerne har mange års investeringserfaring (som tidligere porteføljeforvaltere eller finansanalytikere) som gjør dem i stand til å ha en integrert tilnærming når de skal evaluere (og engasjere seg i) vesentlige ESG-spørsmål på en helhetlig måte fra et investeringsperspektiv.

Vi har etablert en egen prosess for å følge opp på ESG-integrering, samt aktiv eierskapsutøvelse, hos våre eksterne forvaltere. I tillegg til dette, har vi utviklet et eget system for overvåking av ESG-risiko basert på både kvalitative og kvantitative kilder på en mer systematisk måte. Vi vurderer forvalterne og sammensetningen av porteføljen kontinuerlig, og vi vil ikke nøle med å trekke tilbake mandatet hvis vi er misfornøyd med forvalters kunnskap og forståelse av fremtidig bærekraftsrisiko.

### På tvers av aktivklasser

Vi integrerer ESG-faktorer i investeringsprosessen på tvers av aktivklasser og investeringsstiler.

#### Aktiv forvaltning

Som en aktiv og fremtidsorientert investor er det å investere i bærekraftige forretningsmodeller en forutsetning for å sikre langsiktig avkastning for kundene våre. Vi søker aktive forvaltere som anser bærekraftsrisiko som en naturlig del av investeringsprosessen, og som har frihet og fleksibilitet til å investere basert på forventninger om teknologiske, regulatoriske- og konsumentbaserte endringer; en aktiv, fremtidsrettet og dynamisk tilnærming fremfor statisk, bakoverskuende og passiv tilnærming.

Aktive forvaltere kjenner selskapene sine og ledelsen svært godt, og har et bedre utgangspunkt for å utøve innflytelse og påvirke på et høyere strategisk nivå gjennom eierskapsdialog og forventningsstyring. Erfaringsmessig har våre forvaltere bidratt til både små og store forbedringer når det gjelder strategivalg, selskapsstyring og håndtering av sosiale og miljømessige risiko i mange av porteføljeselskapene. I motsetning til den passive kapitalforvalteren (indeks), som er avhengige av regler og eksklusjonslister for å forbedre sin ESG profil, skal våre forvaltere ligge i forkant av denne type risiko ettersom de har en fremtidsorientert tilnærming. Dette er mer ressurskrevende og krever både finansiell og sosialøkonomisk kompetanse, men vi mener at det er dette perspektivet som er viktig for å få til en raskere omstilling og som kan drive frem reell og varig endring i spørsmål som er viktige for oss og våre kunder.

#### Passiv forvaltning

I våre passive porteføljer bruker vi indeksforvaltere som utøver eieransvaret sitt gjennom eksklusjonslister og avstemming ved fullmakt, da disse ikke kjenner selskapene de investerer i. Vi ønsker å bruke forvaltere som har kompetanse og kunnskap om bærekraft, og som har verdier og tilstrekkelige ressurser til å utøve eieransvaret på en profesjonell og ansvarlig måte når det oppstår problemer i selskaper som vi har investert i.

### Renter

Engasjementet og filosofien vår er den samme for renter som for aksjer, men metodikken er noe annerledes på grunn av den begrensede muligheten til å endre selskapets strategiske retning.

## **Bærekraftsarbeidet i 2020**

SpareBank 1 Forsikring er i gang med å få på plass det grunnleggende som er nødvendig for å skape en kultur for langsiktige og bærekraftige beslutninger. Vi vet hvem vi ønsker å være og hvordan vi bedre kan ivareta økonomiske, miljømessige og sosiale ressurser.

Selskapet vil i 2020 fortsette arbeidet med å bli et mer bærekraftig selskap og dette arbeidet vil forankres i videre strategiprosesser. Ambisjonen er bred involvering i alle operasjoner.

Selskapet skal åpent og ærlig vise hvordan et aktivt og ansvarlig eierskap i kapitalforvaltningen bidrar til økt verdiskapning og en raskere omstilling til et mer bærekraftig samfunn. Dette vil bidra til å skape langsiktige verdier for alle selskapets interessenter.

# **ÅRSREGNSKAP OG NOTER FOR 2019**

## **SpareBank 1 Forsikring AS**



## RESULTATREGNSKAP

Mill. kroner	Note	Omarbeidet	
		Pr. 31.12.2019	Pr. 31.12.2018
1.1	10	7.808	7.016
1.2		-180	-204
1.3	11	1.419	2.185
<b>1</b>		<b>9.047</b>	<b>8.997</b>
2.1	22	1.337	443
2.2	13	520	436
2.4	13	779	-747
2.5	13	-8	383
<b>2</b>		<b>2.628</b>	<b>515</b>
3.2	13	185	2
3.4	13	4.554	-1.970
3.5	13	-64	198
<b>3</b>		<b>4.675</b>	<b>-1.770</b>
<b>4</b>		<b>222</b>	<b>201</b>
5.1.1		-2.541	-2.456
5.1.2		150	154
5.1		-2.391	-2.302
5.2	11	-1.302	-754
<b>5</b>	12	<b>-3.693</b>	<b>-3.056</b>
6.1.1		-1.292	-921
6.1.2		46	22
6.1		-1.246	-899
6.2		-355	-145
6.3		-781	742
6.4		-3	-3
6.6	11	0	4
<b>6</b>		<b>-2.385</b>	<b>-301</b>
7.1		-8.321	-2.725
7.3		-52	21
<b>7</b>		<b>-8.373</b>	<b>-2.704</b>
8.1		-579	-156
8.2		-37	-38
<b>8</b>		<b>-616</b>	<b>-194</b>
9.1		-134	-123
9.2	29	-466	-541
9.4		-540	-493
9.5		24	23
<b>9</b>		<b>-1.116</b>	<b>-1.134</b>
<b>10</b>		<b>-8</b>	<b>-8</b>
<b>11</b>	<b>6</b>	<b>381</b>	<b>546</b>

Mill. kroner	Note	Omarbeidet	
		Pr. 31.12.2019	Pr. 31.12.2018
12.1	22	570	125
12.2	13	97	91
12.4	13	33	-33
12.5	13	7	-15
SUM NETTO INNTEKTER FRA INVESTERINGER I			
12		707	168
13		190	3
14.1		-5	-5
14.2		-232	-67
FORVALTNINGSKOSTNADER OG ANDRE KOSTNADER KNYTTET TIL			
14		-237	-72
<b>15</b>		<b>660</b>	<b>99</b>
<b>16</b>		<b>1.041</b>	<b>645</b>
17	26	-97	-23
<b>18</b>		<b>944</b>	<b>622</b>
<b>20</b>		<b>944</b>	<b>622</b>

## BALANSE – EIENDELER

Mill. kroner	Note	Pr. 31.12.2019	Pr. 31.12.2018
1.2 Andre immaterielle eiendeler		81	95
<b>1 SUM IMMATERIELLE EIENDELER</b>	<b>23</b>	<b>81</b>	<b>95</b>
2.2.1 Aksjer og andeler i datterforetak (eiendomsselskap)	22	1.720	1.933
2.2.2 Fordringer på datterforetak (eiendomsselskap)		0	239
2.2 Datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak		1.720	2.172
2.3.1 Investeringer som holdes til forfall	14,17	85	130
2.3.2 Utlån og fordringer	14,17	1.069	1.113
2.3 Finansielle eiendeler som måles til amortisert kost		1.154	1.243
2.4.2 Rentebærende verdipapirer	14,15,16	4.024	2.041
2.4.5 Andre finansielle eiendeler	14,15,16	-12	632
2.4 Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi		4.012	2.673
<b>2 SUM INVESTERINGER</b>		<b>6.886</b>	<b>6.088</b>
3.1 Fordringer i forbindelse med direkte forretninger		94	81
3.2 Fordringer i forbindelse med gjenforsikring		21	0
3.3 Andre fordringer	28	66	71
<b>3 SUM FORDRINGER</b>		<b>181</b>	<b>152</b>
4.1 Anlegg og utstyr	23,25	82	59
4.2 Kasse, bank		674	311
4.4 Andre eiendeler betegnet etter sin art		4	15
<b>4 SUM ANDRE EIENDELER</b>		<b>760</b>	<b>385</b>
5.3 Andre forskuddsbetalte kostnader og opptjente ikke mottatte inntekter		2	25
<b>SUM FORSKUDDSBETALTE KOSTNADER OG OPPTJENTE</b>			
<b>5 IKKE MOTTATTE INNTEKTER</b>		<b>2</b>	<b>25</b>
<b>SUM EIENDELER I SELSKAPSPORTEFØLJEN</b>		<b>7.910</b>	<b>6.745</b>
6.2.1 Aksjer og andeler i datterforetak (eiendomsselskap)	22	4.636	3.638
6.2.2 Fordringer på datterforetak (eiendomsselskap)		439	0
6.2 Datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak		5.075	3.638
6.3.1 Investeringer som holdes til forfall	14,17	763	1.109
6.3.2 Utlån og fordringer	14,17	7.259	7.472
6.3 Finansielle eiendeler som måles til amortisert kost		8.022	8.581
6.4.1 Aksjer og andeler (inkl. aksjer og andeler målt til kost)	14,15,16	2.956	2.541
6.4.2 Rentebærende verdipapirer	14,15,16	9.446	7.941
6.4.4 Finansielle derivater	14,15,18	119	3
6.4.5 Andre finansielle eiendeler	14,15,16	319	395
6.4 Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi		12.840	10.880
<b>6 SUM INVESTERINGER I KOLLEKTIVPORTEFØLJEN</b>		<b>25.937</b>	<b>23.099</b>
<b>GJENFORSIKRINGSANDEL AV FORSIKRINGSFORPLIKTELSE</b>			
<b>7 I KOLLEKTIVPORTEFØLJEN</b>		<b>516</b>	<b>451</b>
8.4.1 Aksjer og andeler (inkl. aksjer og andeler målt til kost)		21.556	16.651
8.4.2 Rentebærende verdipapirer	14,15,16	13.655	11.366
8.4.4 Finansielle derivater	14,15,18	526	0
8.4.5 Andre finansielle eiendeler	14,15,16	171	249
8.4 Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi	14,15,16	35.908	28.266
<b>8 SUM INVESTERINGER I INVESTERINGSVALGPORTEFØLJEN</b>		<b>35.908</b>	<b>28.266</b>
<b>SUM EIENDELER</b>		<b>70.271</b>	<b>58.561</b>

## BALANSE – EGENKAPITAL OG GJELD

Mill. kroner	Note	Omarbeidet	
		Pr. 31.12.2019	Pr. 31.12.2018
10.1 Selskapskapital		3	3
10.2 Overkurs		482	482
10.4 Annen innskutt egenkapital		2.868	2.218
<b>10 SUM INNSKUTT EGENKAPITAL</b>	<b>33</b>	<b>3.353</b>	<b>2.703</b>
11.1.3 Risikoutjevningfond		116	79
11.1 Sum Fond		116	79
11.2 Annen opptjent egenkapital		1.673	1.416
<b>11 SUM OPPTJENT EGENKAPITAL</b>	<b>33</b>	<b>1.789</b>	<b>1.495</b>
12.3 Annen ansvarlig lånekapital		1.000	1.000
<b>12 SUM ANSVARLIG LÅNEKAPITAL</b>	<b>14,32</b>	<b>1.000</b>	<b>1.000</b>
13.1 Premiereserve		22.350	20.471
13.2 Tilleggsavsetninger		1.337	984
13.3 Kursreguleringsfond		2.326	1.545
13.4 Premiefond, innskuddsfond og fond for regulering av pensjoner mv.		289	205
<b>SUM FORSIKRINGSFORPLIKTELSE</b>			
<b>13 KONTRAKTSFASTSATTE FORPLIKTELSE</b>	<b>7,9</b>	<b>26.302</b>	<b>23.205</b>
14.1 Pensjonskapital mv.		35.400	27.154
14.3 Premiefond, innskuddsfond og fond for regulering av pensjoner mv.		521	516
<b>SUM FORSIKRINGSFORPLIKTELSE</b>			
<b>14 SÆRSKILT INVESTERINGSPORTEFØLJE</b>	<b>8</b>	<b>35.921</b>	<b>27.670</b>
15.2.1 Forpliktelser ved periodeskatt		225	177
15.2.2 Forpliktelser ved utsatt skatt		556	685
15.2 Forpliktelser ved skatt	26	781	862
15.3 Andre avsetninger for forpliktelser	25	78	0
<b>15 SUM AVSETNINGER FOR FORPLIKTELSE</b>		<b>859</b>	<b>862</b>
<b>16 PREMIEDEPOT FRA GJENFORSIKRINGSFORETAK</b>		<b>360</b>	<b>286</b>
17.1 Forpliktelser i forbindelse med direkte forsikring	14	408	255
17.2 Forpliktelser i forbindelse med gjenforsikring	14	0	3
17.4 Finansielle derivater	14,15,18	28	535
17.5 Andre forpliktelser	27	156	362
<b>17 SUM FORPLIKTELSE</b>		<b>592</b>	<b>1.155</b>
18.2 Andre påløpte kostnader og mottatte, ikke opptjente inntekter		95	185
<b>SUM PÅLØPTE KOSTNADER OG MOTTATTE,</b>			
<b>18 IKKE OPPTJENTE INNTEKTER</b>		<b>95</b>	<b>185</b>
<b>SUM EGENKAPITAL OG FORPLIKTELSE</b>		<b>70.271</b>	<b>58.561</b>

Oslo, 10. mars 2020

Styret i SpareBank 1 Forsikring AS

\_\_\_\_\_  
Per Halvorsen (sign)  
Styreleder

\_\_\_\_\_  
Helge Nordahl (sign)

\_\_\_\_\_  
Joachim Høegh-Krohn (sign)

\_\_\_\_\_  
Kjell Fordal (sign)

\_\_\_\_\_  
Gerd Kristiansen (sign)

\_\_\_\_\_  
Sigurd Aune (sign)

\_\_\_\_\_  
Åse Blomkvist (sign)

\_\_\_\_\_  
Wenche Seljeseth (sign)  
Adm. direktør

## KONTANTSTRØMOPPSTILLING

Mill. kroner	2.019	2018
<b>KONTANTSTRØM FRA OPERASJONELLE AKTIVITETER</b>		
Resultat av ordinær virksomhet før skattekostnad	1.040	645
Andel av resultat fra tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet regnskapsført etter egenkapitalmetoden	-246	-217
Avskrivninger og nedskrivninger	40	74
Verdiregulering investeringseiendommer	-1.655	-351
Verdiendring av verdipapirer til virkelig verdi		6
Netto renteinntekter/rentekostnader	-763	-394
Betalte rentekostnader	-50	-45
Mottatte renteinntekter	813	439
Periodens betalte skatter	-177	
Økning fordring på reassurandør	-64	-8
Endring i forsikringstekniske avsetninger	11.347	3.117
Endring i andre tidsavgrensingsposter	-217	661
<b>Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter</b>	<b>10.069</b>	<b>3.926</b>
<b>KONTANTSTRØMMER FRA INVESTERINGSAKTIVITETER</b>		
Netto økning verdipapirer til virkelig verdi	-10.940	-2.846
Tilgang av verdipapirer som holdes til forfall		-806
Vederlag av avhending av verdipapirer som holdes til forfall	646	383
Tilgang immaterielle eiendeler	-12	-12
Tilgang anlegg og utstyr	-8	-12
Tilgang investeringseiendommer	-941	1
Vederlag ved avhending av investeringseiendommer	1.504	
<b>Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter</b>	<b>-9.751</b>	<b>-3.293</b>
<b>KONTANTSTRØMMER FRA FINANSIERINGSAKTIVITETER</b>		
Utbetaling av utbytte / konsernbidrag		-631
Avgang anlegg og utstyr	45	
<b>Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter</b>	<b>45</b>	<b>-631</b>
<b>Netto kontantstrøm for perioden</b>	<b>363</b>	<b>2</b>
<b>Kontanter og bankinnskudd ved periodens begynnelse</b>	<b>311</b>	<b>309</b>
<b>Kontanter og bankinnskudd ved periodens slutt</b>	<b>674</b>	<b>311</b>

## ENDRING I EGENKAPITAL

Mill. kroner	Selskaps- kapital	Overkurs	Annen innskutt egenkapital	Risiko- utjevning- fond	Annen opptjent egenkapital	Total egenkapital
Egenkapital pr. 31.12.2018	348	482	1.873	79	1.482	4.264
Korrigerings egenkapital 2018	-345		345			-
Korrigerings skattekostnad 2018					-66	-66
<b>Korrigert egenkapital pr. 31.12.2018</b>	<b>3</b>	<b>482</b>	<b>2.218</b>	<b>79</b>	<b>1.416</b>	<b>4.198</b>
Resultat før andre inntekter og kostnader					944	944
Verdiendring eiendeler tilgjengelig for salg					0	-
Skatt på andre inntekter og kostnader					0	-
<b>Totalresultat</b>					<b>944</b>	<b>944</b>
<b>Poster ført direkte mot EK:</b>						
Avsatt til risikoutjevningfond				37	-37	-
<b>Sum inntekter og kostnader for perioden</b>				<b>37</b>	<b>-37</b>	<b>-</b>
<b>Egenkapitaltransaksjoner med eier:</b>						
Mottatt/avgitt konsernbidrag			650		-650	-
<b>Egenkapital pr. 31.12.2019</b>	<b>3</b>	<b>482</b>	<b>2.868</b>	<b>116</b>	<b>1.673</b>	<b>5.142</b>

Avsetning for beregnet utsatt skattegjeld pr 31.12.2018 var 66 mill. kroner for lav. Feilen er korrigert mot egenkapitalen pr 01.01.2019.

Aksjekapitalen ble nedsatt med 345 mill. kroner 17.10.2018. Beløpet ble overført til Annen innskutt egenkapital. Avsetning til garantiordningen for skadeforsikring, 16 mill. kroner, inngår i Annen opptjent egenkapital.



# NOTER TIL REGNSKAPET

## NOTE 1 – REGNSKAPSPRINSIPPER

### GENERELT

Selskapet er underlagt "Lov om forsikringsvirksomhet (forsikringsvirksomhetsloven)" av 10. juni 2005. Regnskapet er utarbeidet i samsvar med forskrift om årsregnskap for livsforsikringselskaper. Etter årsregnskapsforskriften skal regnskapene, med enkelte unntak, avlegges etter EU-godkjente IFRS'er.

Adgangen etter årsregnskapsforskriften § 3-11 om å fravike enkelte bestemmelser i de internasjonale standardene etter forskrift om forenklet anvendelse av internasjonale regnskapsstandarder (forenklingsforskriften) § 3-1 og § 3-2 nr. 1 og nr. 9, er benyttet.

De fleste bestemmelsene i forsikringsvirksomhetsloven trådte i kraft den 1. januar 2008. Vesentlige endringer i loven var at prising skal skje i forkant og at det ble nye krav til oppsplitting av prisen på de ulike elementer i tariffen. Rentegaranti skal prises særskilt. Den nye loven resulterte i flere overskuddsregimer enn tidligere. Kollektiv pensjon og nye individuelle produkter følger ny overskuddsmodell, mens fripoliser følger modifisert overskuddsmodell. Individuelle sparekontrakter inngått før 2008 kan følge gammel overskuddsdeling. Ettårige risikoprodukter er uten rett til overskudd, men kundene får/belastes avkastningen i produkter med investeringsvalg.

Regnskapet er utarbeidet på grunnlag av historisk kost, med unntak av følgende:

- finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet måles til virkelig verdi
- derivater måles til virkelig verdi
- aksjer i datterforetak (eiendomsselskap) måles til virkelig verdi. Eiendommene behandles som investeringseiendommer og måles til virkelig verdi

### NYE OG ENDREDE STANDARDER TATT I BRUK AV SELSKAPET

Det har ikke forekommet vesentlige endringer i IFRS som påvirker regnskapet for 2019.

#### - IFRS 16 Leases:

SpareBank 1 Forsikring AS har implementert IFRS 16 fra 01.01.2019. Effekten ved implementering av IFRS 16 er ikke vesentlig for selskapets egenkapital. Det refereres til note 25 for nærmere informasjon om implementeringseffekten og periodens resultater.

### VEDTATTE IKKE IKRAFTTRÅDTE STANDARDER OG FORTOLKNINGER

Selskapet har ikke valgt tidlig anvendelse av noen nye eller endrede IFRS'er eller IFRIC-fortolkninger

#### - IFRS 17 Forsikringskontrakter

IFRS 17 Forsikringskontrakter er vedtatt av IASB og utkast til den nye standarden ble offentliggjort 18. mai 2017. IASB har foreslått at den gjøres gjeldende fra 1. januar 2022, med krav om sammenlignbare tall. EU har foreløpig ikke godkjent standarden. IFRS 17 vil erstatte IFRS 4 Forsikringskontrakter og angir prinsipper for innregning, måling, presentasjon og opplysninger om forsikringskontrakter. Formålet med ny standard er å etablere ensartet praksis i regnskapsføring av forsikringskontrakter.

IFRS 17 skal som utgangspunkt anvendes retrospektivt, men det er åpnet for en modifisert retrospektiv anvendelse eller anvendelse basert på virkelig verdi på overgangstidspunktet dersom retrospektiv anvendelse ikke er praktisk mulig ("impracticable").

IFRS 17 er en omfattende standard med grunnleggende forskjeller fra dagens standard for måling av forpliktelser og innregning av fortjeneste. Forsikringskontrakter skal innregnes til risikostjustert nåverdi av fremtidige

kontantstrømmer med tillegg av uopptjent resultat for en gruppe kontrakter (kontraktsmessig servicemargin = CSM). Tapsbringende kontrakter skal innregnes og resultatføres umiddelbart.

Det er ikke avklart hvorvidt IFRS 17 innføres i selskapsregnskapet for livsforsikringsforetak.

SpareBank 1 Forsikring AS har etablert en egen prosjektgruppe som arbeider aktivt med implementeringsprosessen. Dette inkluderer en detaljert analyse av hvordan de forskjellige forsikringsavtalene selskapet tilbyr skal grupperes og regnskapsføres, samt kartlegging av effektene implementeringen av IFRS 17 vil ha for regnskapet.

#### **- IFRS 9 Finansielle instrumenter**

IFRS 9 «Finansielle instrumenter» omhandler klassifikasjon, måling, innregning og fraregning av finansielle eiendeler og forpliktelser, samt sikringsbokføring. Den komplette versjonen av IFRS 9 ble utgitt i juli 2014 og ble EU godkjent 22.11.2016. Den erstatter de deler av IAS 39 som omhandler tilsvarende problemstillinger.

Standarden trådte i kraft 1. januar 2018. Foretak som i hovedsak driver forsikringsvirksomhet gis midlertidig adgang til å utsette implementering av IFRS 9 frem til ny standard for forsikringskontrakter trer i kraft i 2022.

Ulikt virkningstidspunkt for IFRS 9 og IFRS 17 er uheldig for forsikringselskapene. IASB vedtok derfor endringer i IFRS 4 Forsikringskontrakter for å redusere de uheldige konsekvenser som følger av ulikt ikrafttredelsestidspunkt for IFRS 17 og IFRS 9.

Standarden definerer hva det innebærer i hovedsak å drive forsikringsvirksomhet. For å være forsikringsdominert må forsikringsforpliktelser overstige 90 % av bokførte verdier. Det er også anledning til å utsette IFRS 9 om ratio er mellom 80 % og 90 % og man ikke har annen vesentlig virksomhet som ikke er relatert til forsikring. SpareBank 1 Forsikring AS kvalifiserer for å anvende det midlertidige unntaket fra implementering av IFRS 9. Se note 24 Utsatt implementering av IFRS 9.

En endring fra IAS 39 er at Verdifall som skyldes kredittrisiko nå skal innregnes basert på forventet tap i stedet for dagens modell der tap må være pådratt. For finansielle forpliktelser viderefører standarden stort sett kravene i IAS 39. En endring er at i tilfeller hvor en virkelig verdi-opsjon er tatt i bruk for en finansiell forpliktelse, skal endringer i virkelig verdi som skyldes endring i egen kredittrisiko innregnes i utvidet resultat.

SpareBank 1 Forsikring AS har ikke fullt ut beregnet effektene av IFRS 9 da disse i en viss grad vil avhenge av implementeringen av IFRS 17. Valg av klassifisering er under vurdering. Den foreløpige vurderingen er at IFRS 9 ikke vil ha vesentlig effekt ved implementering.

## **INDELING AV FORVALTNINGSKAPITALEN**

Selskapets forvaltningskapital er delt inn i selskapsporteføljen, kollektivporteføljen og investeringsvalgporteføljen.

#### **- Kollektivporteføljen:**

Kollektivporteføljen består av eiendeler som motsvarer de forsikringsmessige avsetningene til dekning av kontraktsfastsatte forpliktelser.

Selskapet har etablert fem kollektivporteføljer. Finansielle eiendeler knyttet til bestanden av individuelle forsikringer solgt før 1. januar 2008 forvaltes i en adskilt portefølje. Fripoliser med høye krav til årlig avkastning forvaltes også i en egen adskilt portefølje, mens de øvrige fripolisene forvaltes i en adskilt portefølje sammen med kundemidlene tilhørende ytelsespensjon. I den ordinære kollektivporteføljen forvaltes midlene til øvrige produkter med kontraktsfastsatte forpliktelser. I løpet av 2018 ble midlene knyttet til personrisikoproduktene som blir utfisjonert med virkning fra 1. januar 2020, skilt ut i fra den ordinære porteføljen og lagt i en egen portefølje.

#### **- Investeringsvalgporteføljen:**

Investeringsvalgporteføljen består av eiendeler som motsvarer de forsikringsmessige avsetningene til dekning av forpliktelser knyttet til verdien av særskilt investeringsportefølje.

### - Selskapsporteføljen:

Selskapsporteføljen består av eiendeler som motsvarer selskapets ansvarlige kapital og annen gjeld enn forsikringsforpliktelsene. I henhold til oppstillingsplanen i årsregnskapsforskriften er fordringer i forbindelse med direkte forsikringer innplassert i selskapsporteføljen til tross for at de inngår i midler til dekning av forsikringsforpliktelser.

## VERDIPAPIRER OG DERIVATER

Finansielle eiendeler innregnes i balansen når selskapet blir part i eiendelens kontraktmessige betingelser. Alminnelig kjøp og salg av finansielle eiendeler er regnskapsført på transaksjonsdagen. Finansielle eiendeler fraregnes når de kontraktmessige rettene til kontantstrømmene fra den finansielle eiendelen utløper, eller når selskapet overfører den finansielle eiendelen i en transaksjon hvor all eller tilnærmet all risiko og fortjenestemulighet knyttet til eierskap av eiendelen overføres.

Selskapet klassifiserer verdipapirer i en av følgende kategorier:

- til virkelig verdi over resultatet
- eiendeler tilgjengelig for salg
- utlån og fordringer
- investeringer som holdes til forfall

Klassifiseringen avhenger av hensikten med eiendelen. Finansielle eiendeler blir klassifisert ved anskaffelsen.

Finansielle eiendeler som føres til virkelig verdi over resultatet regnskapsføres ved anskaffelsen til virkelig verdi, og transaksjonskostnader resultatføres. Alle finansielle eiendeler som ikke regnskapsføres til virkelig verdi over resultatet balanseføres første gang til virkelig verdi, med tillegg av transaksjonskostnader. Finansielle eiendeler tilgjengelig for salg og finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet vurderes til virkelig verdi etter førstegangs balanseføring. Eiendeler klassifisert som utlån og fordringer og investeringer som holdes til forfall regnskapsføres til amortisert kost ved bruk av effektiv rente-metode.

Virkelig verdi av børsnoterte investeringer er basert på gjeldende kjøpskurs. Hvis markedet for verdipapiret ikke er aktivt (eller hvis det gjelder et verdipapir som ikke er børsnotert) bruker selskapet verdsettelsesteknikker for å fastsette den virkelige verdien. Disse omfatter nylig gjennomførte transaksjoner til markedsvilkår, henvisning til andre instrumenter som i vesentlig grad er like, og bruk av diskontert kontantstrømsanalyse og opsjonsmodeller. Teknikkene vektlegger markedsinformasjon i størst mulig grad og i minst mulig grad selskaps-spesifikk informasjon.

### - Verdipapirer og derivater til virkelig verdi over resultatet:

Denne kategorien består av finansielle eiendeler ledelsen har øremerket (fair value option). Alle finansielle eiendeler kan øremerkes til virkelig verdi over resultatet dersom

- klassifiseringen reduserer mismatch i måling eller innregning som ellers ville ha oppstått som følge av ulike regler for måling av eiendeler og forpliktelser
- de finansielle eiendelene inngår i en portefølje som løpende måles og rapporteres til virkelig verdi

I tråd med styrets investeringsstrategi har man etablert en investeringsportefølje som er øremerket til virkelig verdi ved førstegangsinnregning. Porteføljen styres løpende og verdsettes til virkelig verdi. Status på virkelig verdi rapporteres jevnlig til ledelsen og styret.

Gevinst eller tap fra endringer i virkelig verdi av eiendeler klassifisert som "finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet", inkludert utbytte, medtas i resultatregnskapet under "Netto inntekter fra investeringer i kollektivporteføljen, investeringsvalgporteføljen eller selskapsporteføljen" i den perioden de oppstår.

### - Verdipapirer tilgjengelig for salg

Verdipapirer tilgjengelig for salg er ikke-derivative finansielle eiendeler selskapet velger å plassere i denne kategorien eller som ikke er klassifisert i noen annen kategori. Verdipapirer som er klassifisert i denne

kategori, måles til virkelig verdi. Verdiendringer føres over andre resultatkomponenter. Selskapet har en helt ubetydelig post klassifisert i denne kategorien.

#### **- Utlån og fordringer**

Verdipapirer klassifisert som utlån og fordringer er ikke-derivative finansielle eiendeler med betalinger som er faste eller lar seg fastsette, og som ikke blir notert i et aktivt marked, unntatt de som selskapet har klassifisert til virkelig verdi over resultatet. Utlån og fordringer regnskapsføres til amortisert kost etter effektiv rentemetode.

#### **- Investeringer som holdes til forfall**

Investeringer som holdes til forfall er ikke-derivative finansielle eiendeler notert i et aktivt marked, med betalinger som er faste eller lar seg fastsette og faste forfall som selskapet har intensjon om å holde til forfall. Disse obligasjonene måles til amortisert kost etter effektiv rentemetode.

#### **- Derivater**

Finansielle derivater inngår som en integrert del av forvaltningen av aksje- og obligasjonsporteføljen for å oppnå den ønskede avkastnings- og risikoprofil. Sikringsbokføring gjennomføres ikke, selv om man foretar økonomisk sikring.

Derivatene består av valuta- og renteinstrumenter. Derivater føres til virkelig verdi over resultatet på dato hvor kjøp av derivatet er inngått.

#### **- Virkelig verdi**

Virkelig verdi er det beløpet den enkelte eiendel kan omsettes for i en velordnet transaksjon mellom markedsaktører på måletidspunktet under de gjeldende markedsforhold.

Ved beregning av virkelig verdi benyttes ulike metoder og teknikker avhengig av type finansielle instrumenter og i hvilken grad de handles i aktive markeder. Instrumenter klassifiseres i en av tre verdsettelsesnivåer basert på det laveste nivå av verdsettelsesinformasjon som er betydningsfull for verdsettelse av instrumentene.

Kvoterte priser i aktive markeder anses som det beste estimat på en eiendels virkelige verdi. Når kvoterte priser i aktive markeder ikke er tilgjengelige, fastsettes virkelig verdi ved hjelp av verdsettelsesmetoder som baserer seg på observerbare markedsdata. Når verken kvoterte priser i aktive markeder eller observerbare markedsdata er tilgjengelige, fastsettes virkelig verdi ved hjelp av verdsettelsesteknikker som ikke er basert på observerbare markedsdata.

#### **- Amortisert kost**

Amortisert kost er definert som det beløp eiendelen ble målt til ved førstegangsinnregning minus betalinger mellom partene pluss effektive renter minus eventuell nedskrivning. Effektiv rente er den renten som nøyaktig diskonterer estimerte framtidige kontantstrømmer over eiendelens forventede levetid.

#### **-Verdifall på finansielle eiendeler målt til amortisert kost**

For finansielle eiendeler målt til amortisert kost vurderes det hver balansedag om det finnes objektive bevis på verdifall. Slike objektive bevis kan være informasjon om betalingsvansker hos utsteder som indikerer en reduksjon i framtidige kontantstrømmer. Det blir først vurdert om det foreligger objektive indikasjoner for vesentlige eiendeler enkeltvis. Dersom det ikke blir innregnet verdifall for eiendelen blir den vurdert på nytt i en gruppe av eiendeler som har tilsvarende kredittrisiko. Dersom det foreligger objektive bevis for at et verdifall har intrådt, beregnes tapet til forskjellen mellom bokført verdi og nåverdien av forventede framtidige kontantstrømmer. Tap ved verdifall reverseres dersom reverseringen objektivt kan knyttes til en hendelse som finner sted etter at tapet ble innregnet.

Det er per 31.12.2019 ikke funnet objektive bevis på verdifall for eiendeler som ikke måles til virkelig verdi.

## **VALUTA**

Eiendeler og gjeld i utenlandsk valuta er omregnet til norske kroner etter valutakurs på balansedagen. Relaterte gevinster og tap ved omregning er innregnet i resultatet.

Hoveddelen av eiendeler i utenlandsk valuta er sikret med valutaterminforretninger. Ved realisasjon av valutaterminforretningene resultatføres gevinst og tap.

## **INVESTERING I EIENDOMSSLESKAPER**

SpareBank 1 Forsikring AS har eiendomsplasseringer gjennom investeringer i datterselskaper og tilknyttede selskaper. Aksjer i datterselskaper og tilknyttede selskaper er regnskapsført etter egenkapitalmetoden. Regnskapene til disse selskapene er omarbeidet i samsvar med de prinsipper som selskapsregnskapet til SpareBank 1 Forsikring AS er utarbeidet etter.

Eiendommene i datterselskapene og de tilknyttede selskapene vurderes til virkelig verdi. Etter IFRS er virkelig verdi det beløp en eiendel kan omsettes for i en velordnet transaksjon mellom markedsaktører på måletidspunktet under de gjeldende markedsforhold. Selskapet benytter en intern verdsettelsesmodell for å beregne virkelig verdi av eiendommene. I modellen estimeres en 30-års kontantstrøm på basis av forventede framtidige kostnader og inntekter for hver enkelt eiendom. Etter utløpet av det 30. året i kontantstrømmen er det beregnet en sluttverdi. Kontantstrømmen inklusive sluttverdien inflateres med forventet prisvekst og diskonteres med et avkastningskrav som består av risikofri rente og et risikopåslag. Risikopåslaget er satt individuelt for hver eiendom. Leieinntekter, driftskostnader og effekten av verdiendringer knyttet til eiendommene vises i note.

Det ble i 2019 gjennomført en omstrukturering av selskapets eiendommer med overføring av andeler i eiendomsselskapene mellom selskapsporteføljen og kollektivporteføljene. For å sikre armlengdes avstand i forbindelse med de planlagte transaksjonene ble det i 2. kvartal 2019 innhentet tre eksterne takster på hver eiendom. Verdireguleringen fulgte av et veid gjennomsnitt av disse takstene. Parallelt med intern verdivurdering ble det ved utgangen av 2019 utført ekstern verdivurdering for fire utvalgte eiendommer i porteføljen for å avstemme markedsutviklingen i perioden. Det er planen at fire eiendommer verdivurderes av to uavhengige selskaper hvert halvår, og at en eiendom skal være overlappende med forrige periode.

I forbindelse med verdivurderingen er effekten av latent skatt beregnet utenom verdivurderingsmodellen. Latent skatt oppstår som følge av aksjeeie og ikke direkte eie. Latent skatt reduserer verdien av aksjene i et eiendomsaksjeselskap, fordi en eventuell kjøper vil få et lavere avskrivningsgrunnlag ved å kjøpe aksjeselskapet i stedet for eiendommene direkte. Dette er i henhold til normal bransjepraksis. Nettoeffekten er behandlet som nedskrivning av verdien av aksjene i eiendomsselskapene. Pr. 31. desember 2019 er det bare beregnet latent skatt for de eiendommene som eies av selskapsporteføljen. For de eiendommene som forvaltes i kollektivporteføljen vil det med gjeldende skattelovgivning være mest aktuelt å selge eiendommene direkte.

## **IMMATERIELLE EIENDELER**

Standard IKT-programvare som oppfyller kriteriene for balanseføring føres til anskaffelseskost (inkludert utgifter til å få programmene operative), og avskrives lineært over forventet utnyttbar levetid.

Utgifter til vedlikehold av programvare kostnadsføres etter hvert som de påløper. Utgifter direkte forbundet med utvikling av identifiserbar og unik programvare som eies av selskapet, blir balanseført som en immateriell eiendel når følgende kriterier er oppfylt:

- det er teknisk mulig å ferdigstille programvaren slik at den vil være tilgjengelig for bruk
- ledelsen har til hensikt å ferdigstille programvaren og bruke eller selge den
- det er mulig å bruke eller selge programvaren
- det kan påvises hvordan programvaren vil generere sannsynlige fremtidige økonomiske fordeler
- tilstrekkelige tekniske, finansielle eller andre ressurser er tilgjengelig for å ferdigstille og ta i bruk eller selge programvaren
- utgiftene kan måles pålitelig

Direkte utgifter omfatter personalkostnader for programutviklingspersonell og en andel av direkte tilhørende faste kostnader. Andre utviklingsutgifter som ikke oppfyller disse kriteriene blir kostnadsført etter hvert som de påløper. Utviklingsutgifter som er kostnadsført kan ikke balanseføres som en eiendel i senere perioder. Balanseført egenutviklet programvare avskrives lineært over forventet utnyttbar levetid fra tidspunktet programvaren er tilgjengelig for bruk.

Immaterielle eiendeler vurderes årlig for å sikre at avskrivningsperioden som brukes er i samsvar med utnyttbar levetid. Ved verdifall foretas nedskrivninger.

### **FORDRINGER PÅ FORETAK I SAMME KONSERN**

Fordringer på foretak i samme konsern er ført opp til pålydende. SpareBank 1 Forsikring AS har ingen fordringer på eller gjeld til SpareBank 1 Gruppen AS eller datterselskaper utover det som følger av løpende forretningsmessige transaksjoner.

### **PENSJONSORDNINGER**

Selskapet har både hybridpensjon for alle ansatte og innskuddsplaner for ansatte med lønn over 12G. Selskapets kollektive pensjonsordninger er plassert i SpareBank 1 Forsikring AS.

For hybridpensjon betaler selskapet en fast prosentatsats av de ansattes lønn til pensjon. Pensjonssparingen er lik for alle ansatte, men det betales inn et kvinnetillegg da kvinner lever lenger. Pensjonskapitalen kan reguleres hvert år i forhold til lønnsveksten. De ansatte kan selv bestemme sin investeringsprofil. Hybridpensjon utbetales livsvarig. Innbetalingene kostnadsføres som lønnskostnad i takt med at de forfaller.

En innskuddsplan er en pensjonsordning hvor selskapet betaler faste bidrag til forsikringsselskapet. Selskapet har ingen juridisk eller annen forpliktelse til å betale ytterligere tilskudd. Innskuddene kostnadsføres som lønnskostnad i takt med at de forfaller.

Arbeidstakerne kan ta ut AFP i henhold til Lov om statstilskudd til arbeidstakere som tar ut avtalefestet pensjon i privat sektor (AFP-tilskuddsloven). AFP-ordningen utgjør et livsvarig påslag på Folketrygden og kan tas ut fra 62 år. Bedriften betaler en samlet premie med utgangspunkt i årslønn til arbeidstakeren. Arbeidsgivernes premie fastsettes som en prosentandel av lønnsutbetalinger mellom 1 G og 7,1 G. AFP-ordningen regnskapsføres som en innskuddsordning

### **SLUTTVEDERLAG**

Sluttvederlag blir betalt når ansettelsesforhold avsluttes av selskapet før det normale tidspunktet for pensjonering eller når en ansatt frivillig aksepterer å slutte mot et slikt vederlag. Selskapet regnskapsfører sluttvederlag når det beviselig er forpliktet til enten å avslutte arbeidsforholdet til dagens arbeidstakere i henhold til en formell, detaljert plan som selskapet ikke kan trekke tilbake, eller til å gi sluttvederlag som følge av et tilbud som er gitt for å oppfordre til frivillig avgang.

### **SKATT**

Resultatført skatt består av periodeskatt (betalbar skatt) og utsatt skatt. Periodeskatt er beregnet skatt på årets skattepliktige resultat. Beregnet skattekostnad knyttet til andre resultatkomponenter blir ført under andre resultatkomponenter.

Utsatt skatt regnskapsføres etter gjeldsmetoden. Det beregnes forpliktelse eller eiendel ved utsatt skatt på midlertidige forskjeller, som er differansen mellom balanseført verdi og skattemessig verdi på eiendeler og forpliktelser, når det er sannsynlig at det vil foreligge fremtidig skattbar inntekt, og at midlertidige forskjeller kan trekkes fra i denne inntekten. Utsatt skatt fastsettes ved bruk av skattesatser og skattelover som er vedtatt eller i det alt vesentlige er vedtatt på balansedagen, og som antas å skulle benyttes når den utsatte skattefordelen realiseres eller når den utsatte skatten gjøres opp.

Eiendel ved utsatt skatt innregnes bare i det omfang det forventes fremtidig skattepliktige resultater fra selskapets egen virksomhet som gjør det mulig å utnytte den tilhørende skattefordelen. Ved vurdering av sannsynlighet vil historisk inntjening og forventede fremtidige marginer bli lagt til grunn.



Skattelovens regler for beskatning av livsforsikrings- og pensjonsforetak ble betydelig endret i 2018. Resultat av teknisk regnskap uten justeringer skal nå være grunnlaget for beskatning av forsikringsvirksomheten. Tidligere urealiserte verdiendringer inngikk i skattegrunnlaget for 2018 etter overgangsregelen. Det ble gitt overgangsordninger som innebar utsatt betaling av påløpt skatt gjennom avsetning til gevinst- og tapskonto i henhold til skatteregelverket.

Aksjerelaterte inntekter fra eiendeler som forvaltes i selskapets kollektiv- og investeringsvalgporteføljer er ikke omfattet av fritaksmetoden. Det er innført et sjablongfradrag som skal tilsvare disse inntektenes forholdsmessige andel av overskuddet som tilordnes selskapet, slik at unntaket fra fritaksmetoden ikke får effekt for denne delen av de aksjerelaterte inntektene.

Det er ikke beregnet utsatt skatt knyttet til verdiendring av eiendommer eid i egne selskaper for den delen som er knyttet til selskapsporteføljen. Realisasjon av eiendommene vil i praksis være salg av aksjer. Eventuelle gevinster eller tap ved realisasjon av aksjer tilhørende selskapsporteføljen vil ikke være skattepliktig som følge av fritaksmetoden, og det er selskapets oppfatning at regnskapet gir best informasjonsverdi når utsatt skatt ikke oppføres på slike verdiendringer.

## **EGENKAPITAL**

Egenkapital består av innskutt egenkapital som aksjekapital og overkurs, og opptjent egenkapital inkludert risikoutjevningfond.

### **Risikoutjevningfond**

Risikoutjevningfondet kan bare benyttes til å dekke det årlige kravet til økning i premiereserven for enkelte kontrakter når behovet for økningen skyldes risiko knyttet til person. Risikoutjevningfondet skal ikke fordeles på de enkelte kontrakter og klassifiseres som opptjent egenkapital.

## **ANSVARLIG LÅNEKAPITAL**

Ansvarlige lån har prioritet etter all annen gjeld. Ansvarlig lånekapital blir oppført til nominelle verdier. SpareBank 1 Forsikring AS har ved utløpet av 2019 ett ansvarlig lån på 1 milliard kroner.

## **FORSIKRINGSMESSIGE AVSETNINGER**

Selskapets produkter er alle klassifisert som forsikringskontrakter. Forsikringskontrakter skal vurderes etter IFRS 4. Standarden inneholder ikke spesifikke vurderingsregler utover enkelte mindre forhold. Det tillates anvendelse av regnskapsprinsipper som den enkelte regnskapspliktige har anvendt i tidligere årsregnskap under forutsetning av at de norske reglene om forsikringsmessige avsetninger er tilstrekkelige. Dette tilsier at tidligere anvendte prinsipper knyttet til forsikringsmessige avsetninger for livsforsikring kan anvendes.

De forsikringsmessige forpliktelsene innenfor livsforsikring omfatter premiereserve, pensjonskapital, tilleggsavsetninger, kursreguleringsfond, premiefond, innskuddsfond, reguleringsfond, reguleringsfond for uførepensjon, pensjonsreguleringsfond og pensjonistenes overskuddsfond.

Dødelighetsforutsetningene er i all hovedsak basert på fellesundersøkelser i Finans Norge, mens forutsetninger om uførhet i all hovedsak er basert på selskapets egne erfaringer. I dødelighetsforutsetningene for uføre er det tatt høyde for korrelasjonen mellom uførhet og dødelighet.

Reserveavsetningene og premiene er fastsatt ut i fra prinsippet om at det skal være sikkerhetsmarginer i reservene og premiene. Sikkerhetsmarginene i premier og reserver er ikke kvantifisert, men vurdert ut i fra usikkerhet og langsiktighet til forpliktelsene.

Den ordinære premiereserven til selskapet er beregnet etter prospektive prinsipper på samme tariffgrunnlag som premietariffen. Dette innebærer at beregningene er utført med de samme forutsetninger som ligger til grunn for beregning av premien for den enkelte forsikringsavtale. Det er foretatt IBNR- og RBNS-avsetninger etter statistiske metoder basert på selskapets egne erfaringer. Avsetningene gjøres ved hjelp av ulike modeller

som blant annet baseres på risikopremie og erstatningshistorikk. IBNR/RBNS er ikke beregnet med diskonteringsrente.

**- Premiereserve:**

Premiereserven er selskapets avsetning til å møte fremtidige forsikringsmessige forpliktelser. Reserven er beregnet som kontantverdien av selskapets samlede fremtidige forsikringsforpliktelser i henhold til de enkelte forsikringsavtaler, med fradrag av kontantverdien av fremtidige premier. Rentesaften som er benyttet ved beregningen er således gjeldende grunnlagsrente for kontrakten.

Erstatningsavsetningen skal dekke selskapets forventede erstatningsutbetalinger for forsikringstilfeller som er meldt, men ikke ferdig oppgjort, og skader som er inntruffet, men ennå ikke meldt ved regnskapsperiodens utløp (RBNS og IBNR). Erstatningsavsetningen inngår i selskapets premiereserve. Den avsatte premiereserven inkluderer administrasjonsreserve.

**- Pensjonskapital:**

Pensjonskapitalen til dekning av forpliktelser knyttet til verdien av særskilt investeringsportefølje motsvarer verdien av investeringsporteføljen som er tilordnet kontrakten. Selskapet har ikke investeringsrisiko på kundemidler, da det ikke garanteres minsteavkastning ovenfor kundene.

**- Tilleggsavsetninger:**

For å sikre soliditeten i livsforsikringsselskapene kan det foretas tilleggsavsetninger inntil 12 prosent av premiereserven knyttet til den enkelte forsikringskontrakt. Tilleggsavsetningene er betinget kundetildelt overskudd som kan benyttes til å dekke den årlige rentegarantien, dersom avkastningen fra de finansielle eiendelene ikke er tilstrekkelig. Det kan ikke trekkes mer enn ett års rentegaranti det enkelte år.

**- Kursreguleringsfond:**

Avsetningen tilsvarende netto urealiserte merverdier på finansielle eiendeler, med unntak av investering i eiendom, vurdert til virkelig verdi og som inngår i kollektivporteføljen. Netto urealiserte merverdier fastsettes ved en samlet vurdering av porteføljen. Kursreguleringsfondet kan ikke være negativt.

**- Premiefond:**

Premiefondet utgjør innbetalinger fra forsikringstakerne i forbindelse med tradisjonell pensjonsforsikring. Innbetalingene føres ikke i resultatregnskapet, men direkte i balansen.

**- Innskuddsfond:**

Innskuddsfondet utgjør innbetalinger fra forsikringstakerne i forbindelse med pensjonsforsikring hvor forpliktelsene er knyttet til verdien av særskilt investeringsportefølje. Innbetalingene føres ikke i resultatregnskapet, men direkte i balansen.

**- Reguleringsfond:**

Fondet er knyttet til alderspensjonsordninger etter Lov om tjenestepensjon som har garantert regulering av pensjonsbeholdningen i opptjeningsperioden. Fondet består av overskudd på pensjonsbeholdningene i opptjeningsperioden ut over garantert årlig reguleringsnivå, samt avkastning på fondet som sådan. Midlene i fondet skal brukes til å dekke oppregulering i opptjeningsperioden i år hvor årets avkastning ikke er tilstrekkelig til å dekke avtalt årlig regulering iht. Lov om tjenestepensjon.

**- Pensjonsreguleringsfond:**

Fondet er knyttet til alderspensjonsordninger etter Lov om tjenestepensjon som har garantert regulering av pensjoner under utbetaling. Fondet består av overskudd på pensjonsbeholdningene i utbetalingsperioden ut over garantert årlig reguleringsnivå, samt avkastning på fondet som sådan. Midlene i fondet skal brukes til å dekke oppregulering av pensjoner under utbetaling i år hvor årets avkastning ikke er tilstrekkelig til å dekke avtalt årlig regulering iht. Lov om tjenestepensjon.

**- Reguleringsfond for uførepensjon:**

Fondet består av overskudd på premiereserve knyttet til uførepensjoner under utbetaling ut over det som iht. Lov om tjenestepensjon trengs til årlig oppregulering av uførepensjon under utbetaling. Midlene i fondet skal brukes til å dekke oppregulering iht. Lov om tjenestepensjon i år hvor årets avkastning ikke er tilstrekkelig.

**- Pensjonistenes overskuddsfond:**

Fondet består av overskudd tilordnet premiereserve knyttet til pensjoner under utbetaling i kollektiv pensjonsforsikring. Fondet skal hvert år benyttes som engangspremie for tillegg til ytelsene til pensjonistene.

**AVSETNINGSREGLER OG OVERSKUDDSDELING**

Produktgruppe	Forsikringsfond ekskl. erstatningsavsetning og avsetning for løpende uføre	Avsetning for løpende uføre	Overskuddstildeling
Ind. rente og pensjon	Avsetning etter premietariff	Produkter med overskuddsdeling: Årlig beløp ganger utbetalingsperiode eller ganger livrente Uten overskuddsrett: Årlig beløp ganger livrente, hensyntatt reaktivering	Til kjøp av tilleggsdekninger, unntatt kontoprodukt: Tilføres konto
Ind. kapital	Avsetning etter premietariff	Årlig beløp ganger utbetalingsperiode	Akkumuleres på kontraktsnivå eller kjøp av tilleggsdekninger. Kontoprodukt: Tilføres konto
Kollektiv pensjon	Avsetning etter premietariff	Årlig beløp ganger livrente, hensyntatt reaktivering	Tilføres bedriftens premiefond, reguleringsfond for uførepensjon og pensjonistenes overskuddsfond. (For fripoliser oppskrives ytelsen.)
Ulykke			Uten rett til overskudd
Gruppeliv			Uten rett til overskudd
Unit Link			Avkastning tilfaller/belastes kunde
Innskuddspensjon og hybridpensjon med investeringsvalg		Årlig beløp ganger livrente, hensyntatt reaktivering	Avkastning tilfaller/belastes kunde
Innskuddspensjon og hybridpensjon med garanti		Årlig beløp ganger livrente, hensyntatt reaktivering	Avkastning tilfaller kunde

**PREMIEINNTEKTER**

Premieinntekter for egen regning omfatter forfalte bruttopremier og overførte premiereserver fra andre selskaper, fratrukket premie for avgitt gjenforsikring. Inntektsføringen er uavhengig av om premien er betalt eller ikke. Ved nytegning inntektsføres premien når forsikringen blir utstedt. Periodisering av opptjent premie ivaretas ved avsetning til premiereserven.

## ERSTATNINGER

Erstatninger for egen regning omfatter utbetalte forsikringsoppgjør, overførte forsikringsmidler til andre selskap og endring i erstatningsavsetninger, fratrukket mottatt gjenforsikring. Avsetning for erstatninger som ikke er ferdigbehandlet eller utbetalt ivaretas ved avsetning til erstatningsavsetningen.

## FLYTTING AV LIVSFORSIKRINGSKONTRAKTER

Overføring av premiereserve, tilleggsavsetning og kursreguleringsfond fra annet selskap føres over resultatregnskapet under posten "Premieinntekter for egen regning; Overføring av premiereserve fra andre forsikringssselskaper" og "Resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser; Overføring av tilleggsavsetninger og kursreguleringsfond fra andre forsikringssselskaper". Overføring av premiereserve, tilleggsavsetning og kursreguleringsfond til annet selskap føres under "Erstatninger for egen regning; Overføring av premiereserve, tilleggsavsetninger og kursreguleringsfond til andre forsikringssselskaper". Kostnads-/inntektsføringen skjer på det tidspunktet risikoen overføres. På samme tidspunkt reduseres/økes premiereserven i forsikringsfondet tilsvarende. Beløpet blir stående som kortsiktig gjeld/tilgodehavende til oppgjør finner sted. Forsinkelsesrenter ved fraflytting føres under "Andre forsikringsrelaterte kostnader".

## BRUK AV ESTIMATER

Utarbeidelsen av regnskapet og anvendelse av de valgte regnskapsprinsipper innebærer at ledelsen må foreta vurderinger, utarbeide estimater og anvende forutsetninger som påvirker regnskapsført verdi av eiendeler, forpliktelser, inntekter og kostnader. Estimaterne og de tilhørende forutsetningene er basert på historisk erfaring og andre faktorer som er vurdert å være forsvarlige basert på de underliggende forholdene. Estimaterne kan avvike fra faktiske resultater, men er basert på beste estimat på tidspunktet for regnskapsavleggelsen. Endringer i regnskapsmessige estimater innregnes i den perioden estimatene endres hvis endringen kun påvirker denne perioden, samt i fremtidige perioder hvis endringene også påvirker fremtidige perioder.

## HENDELSER ETTER BALANSEDAGEN

Regnskapet anses som godkjent for offentliggjøring når styret har behandlet regnskapet. Generalforsamlingen og regulerende myndigheter vil etter dette kunne nekte å godkjenne regnskapet, men ikke forandre dette. Hendelser fram til regnskapet anses godkjent for offentliggjøring, og som vedrører forhold som allerede var kjent på balansedagen, vil inngå i informasjonsgrunnet for fastsettelsen av regnskapsestimater og således reflekteres fullt ut i regnskapet. Hendelser som vedrører forhold som ikke var kjent på balansedagen, vil bli opplyst om dersom de er vesentlige.

Regnskapet er avlagt etter en forutsetning om fortsatt drift. Denne forutsetningen var etter styrets oppfatning til stede på det tidspunkt regnskapet ble godkjent for fremleggelse.

## NOTE 2 – RISIKOSTYRING

SpareBank 1 Forsikring AS er gjennom sin virksomhet eksponert mot ulike typer risikoer. Forsikringsrisiko og markedsrisiko utgjør en betydelig del av den totale risikoeksponeringen for selskapet. Forsikrings- og sparepremier mottas på forhånd, og avsettes for å dekke fremtidige utbetalinger til pensjon og erstatning ved sykdom, uførhet og død. Innbetalingene og selskapets egenkapital investeres, og følgelig vil selskapet være eksponert mot markeds- og motpartsrisiko. Selskapets resultat påvirkes blant annet av utviklingen i finansmarkedene, samt utvikling i levealder og sykdom/uførhetsforløp. Enkelthendelser forårsaket av for eksempel feil i systemer, menneskelig feil eller eksterne hendelser kan også påvirke selskapets resultat negativt. Det er derfor viktig hvordan selskapet kontrollerer og styrer sin risiko. Grunnlaget for risikostyringen legges i styrets årlige behandling av strategi og policydokumenter der selskapets risikotoleranse, kapitalmål og risikorammer fastsettes.

### ORGANISERING AV RISIKOSTYRINGEN

Selskapets rammeverk for risikostyring består av tre forsvarslinjer. Første forsvarslinje utøves av leder av forretnings- og støtteområdene som har ansvaret for den daglige risikostyrings- og risikohåndtering innen eget ansvarsområde. Andre forsvarslinje utøves av kontrollfunksjonene som understøtter styret og ledelsens ansvar. Tredje forsvarslinje utøves av internrevisjonen som overvåker at risikostyring og internkontroll er målrettet, effektiv og fungerer som forutsatt. Styret har det overordnede ansvaret for at selskapet har hensiktsmessige systemer for risikostyring og internkontroll.

Risikostyringen skal bidra til å sikre at etablerte handlingsregler er i overensstemmelse med selskapets risikotoleranse. Selskapets kontrollaktiviteter skal sikre at definerte risikogrenser overholdes, og at eksisterende risikobilde er godt kommunisert i organisasjonen. Selskapets samlede risikoeksponering beskrives i selskapets risikorapport som behandles av styret. SpareBank 1 Gruppen har det overordnede ansvaret for risikostyringen i konsernet.

### KONTROLLFUNKSJONER

Selskapet har etablert fire kontrollfunksjoner som har direkte rapporteringslinje til styret.

Risikostyringsfunksjonen og compliancefunksjonen ivaretas av separate avdelinger i selskapet og er organisert direkte under administrerende direktør. Avdelingene er uavhengig fra løpende driftsrelaterte oppgaver. Risikostyringsfunksjonen er ansvarlig for å overvåke og videreutvikle selskapets risikostyringssystem. I tillegg skal funksjonen ha oversikt over de risikoer selskapet er eller kan bli eksponert for, og hvilken betydning dette har for selskapets solvenssituasjon.

Compliancefunksjonen skal avdekke og forebygge risiko relatert til etterlevelse av eksternt og internt regelverk. Selskapets forsikringsrisiko overvåkes av Aktuarfunksjonen og er organisert uavhengig som et eget forretningsområde direkte under administrerende direktør. Aktuarfunksjonen har blant annet ansvar for å påse at de forsikringstekniske avsetningene er tilstrekkelige.

Internrevisjonen er en uavhengig kontroll- og rådgivningsfunksjon som skal bidra til at organisasjonen på en effektiv og tilfredsstillende måte når sine mål. Internrevisjonen utføres på oppdrag av styret og utføres av eksterne aktører. Internrevisjonen gir råd til ledelsen om selskapets risikostyring og rapporterer direkte til styret.

## NOTE 3 – FINANSIELL RISIKO

### MARKEDSRISIKO

Markedsrisiko er risikoen for tap som følge av prisbevegelser i markedene for aksjer, renter, eiendom, andre verdipapirer, valuta og kredittspread. Under gjeldende soliditetsregelverk (Solvens II) påvirkes også de forsikringsmessige avsetningene av rentenivået, både ved fastsettelse av beste estimat, samt ved beregning av renterisiko i et stresset scenario. Fall i aksje- og eiendomsmarkedene, økt spreadrisiko og endring i rentenivået er de vesentligste risikofaktorene som kan påvirke selskapets markedsrisiko under gjeldende soliditetsregelverk.

SpareBank 1 Forsikring AS vurderer markedsrisikoen i selskapet ved bruk av stresstester. Selskapet benytter også andre statistiske verktøy og metoder for å vurdere markedsrisikoen. Selskapet arbeider fortløpende med å videreutvikle modeller for måling og overvåking av risiko. Selskapet har fastsatt et kapitalmål for solvensmarginen. Selskapet har en beredskapsplan som skal følges dersom solvensmarginen faller under forhåndsdefinerte nivåer.

SpareBank 1 Forsikring AS tilbyr pensjonsprodukter som har rentegaranti, det vil si en minsteavkastning som kundene er garantert hvert år. Selskapets gjennomsnittlige årlig garanterte rente er 2,59 %, beregnet ut fra forsikringskapital per 31. desember 2019.

Selskapets finansielle risiko er i stor grad knyttet til om selskapet klarer å innfri den årlige rentegarantien. Et lavt rentenivå vil øke risikoen for at selskapet ikke oppnår rentegarantien. Dersom avkastningen ikke er stor nok til å dekke den garanterte renten, vil selskapet måtte benytte deler av bufferkapitalen som er bygget opp av tidligere års overskudd. I ett kalenderår kan tilleggsavsetninger kun benyttes for å dekke ett års rentegaranti. Eier er ansvarlig for eventuelt udekket beløp.

Avdeling for Risikostyring overvåker markedsrisikoen i selskapet og følger opp rammer og retningslinjer som er gjeldende for selskapet.

### VALUTARISIKO

Valutarisiko er definert som økonomisk tap som følge av endringer i valutakurser. Selskapets eksponering i utenlandske papirer var 14.129 mill. kroner per 31. desember 2019. Som en del av selskapets risikostyring, søkes hoveddelen av valutakursrisikoen i underliggende porteføljer nøytralisert ved valutaterminforretninger.

Eiendeler i utenlandsk valuta er i sin helhet knyttet til investeringsvirksomheten. Disse eiendelene er direkte eller indirekte eksponert mot endring i utenlandsk valuta mot norske kroner. For å nøytralisere denne risikoen benytter selskapet valutaterminer for å sikre underliggende portefølje i annen valuta enn norske kroner. Valutakursbevegelser som medfører gevinster eller tap på sikringskontrakter vil hovedsaklig motsvares av tap eller gevinst i underliggende portefølje.

#### Eiendeler i utenlandsk valuta

Mill. kroner	EUR	JPY	USD
Aksjer og andeler	413	121	1.476
Investeringsvalgportefølje	3.144	2.568	6.407
<b>Netto i NOK</b>	<b>3.557</b>	<b>2.688</b>	<b>7.884</b>
Valutakurs	9,86	0,081	8,79

Per 31.12.2019 hadde selskapet inngått følgende valutaterminkontrakter :

<b>Mill. kroner</b>	<b>Beløp solgt valuta</b>	<b>Beløp kjøpt NOK</b>
USD Netto Swap + Forwards	1.163	-10.220
EUR Netto Swap + Forwards	227	-2.245
JPY Netto Swap + Forwards	19.437	-1.576
GBP Netto Swap + Forwards	105	-1.228
CHF Netto Swap + Forwards	72	-659
CAD Netto Swap + Forwards	101	-686
AUD Netto Swap + Forwards	76	-470
Nominelt beløp		17.701
<b>Markedsverdi valutaterminkontrakter</b>		<b>618</b>

### LIKVIDITETSRISIKO

Likviditetsrisiko er risikoen for at selskapet ikke har likviditet til å møte sine betalingsforpliktelser ved forfall, eller at det oppstår tap som følge av at selskapet må selge eiendeler for å dekke likviditetsbehovet.

Ved styring av likviditetsrisiko er hovedmålsettingen å sørge for at selskapet til enhver tid kan betale sine forpliktelser innen forfallsdato. Likviditeten er avhengig av hvor lang tid det vil ta å omgjøre verdien av finansielle plasseringer til kontanter. SpareBank 1 Forsikring AS har til enhver tid en kontantbeholdning (bankinnskudd) for å møte kjente kontantstrømmer. Sentralt i styringen av likviditetsrisiko er at en stor del av finansielle investeringer skjer i verdipapirer som er lett omsettelige. En egen likviditetsstrategi er vedtatt av styret. Ved utgangen av 2019 hadde selskapet 2.246 mill. kroner i likvide midler i selskapsporteføljen, som kan dekke tilsvarende utbetalinger på kort tid.

### Forfallsstruktur på balanseposter gruppert etter forfallstidspunkt

<b>Mill. kroner</b>	<b>Inntil 6 mnd</b>	<b>6 - 12 mnd</b>	<b>1 - 3 år</b>	<b>3 - 5 år</b>	<b>Mer enn 5 år</b>	<b>Uten forfall</b>	<b>Sum</b>
Aksjer og andeler til virkelig verdi						24.512	24.512
Obligasjoner og sertifikater til virkelig verdi	773	355	4.554	2.739	1.520	17.184	27.125
Derivater til virkelig verdi	617		1		27		645
Andre finansielle verdipapirer til virkelig verdi						478	478
Utlån og fordringer som måles til amortisert kost	97		365	570	7.296		8.328
Obligasjoner som holdes til forfall	188	65	350		245		848
<b>Sum</b>	<b>1.675</b>	<b>420</b>	<b>5.270</b>	<b>3.309</b>	<b>9.088</b>	<b>42.174</b>	<b>61.936</b>

## NOTE 4 – FORSIKRINGSRISIKO

### VIKTIGE FORUTSETNINGER

- Dødelighetsforutsetningene er i all hovedsak basert på fellesundersøkelser i Finans Norge, mens forutsetninger om uførhet i all hovedsak er basert på selskapets egne erfaringer. I dødelighetsforutsetningene for uføre er det tatt høyde for korrelasjonen mellom uførhet og dødelighet.
- Gjeldende tariff for kollektiv ytelsespensjon og fripoliser er K2013.
- Premier og reserver er fastsatt ut fra det prinsipp at det skal være sikkerhetsmarginer i reservene og premiene. Sikkerhetsmarginene i premier og reserver er ikke kvantifisert, men vurdert ut fra usikkerhet og langsiktighet til forpliktelsene.
- Den ordinære premiereserven til selskapet er beregnet etter prospektive prinsipper på samme tariffgrunnlag som premietariffen. Det er avsatt IBNR- og RBNS-avsetninger etter statistiske metoder basert på selskapets egne erfaringer.

### STYRING AV RISIKO FRA FORSIKRINGSKONTRAKTER

#### - Vurdering av forsikringsrisiko

Det er utarbeidet risikohåndbøker med retningslinjer for risikovurdering med helse- og tegningsregler for overtagelse av potensielle kunder. Ved tegning av individuelle risikoprodukter gjennomføres det en helsevurdering av forsikrede. Resultatet av denne vurderingen gjenspeiles i nivået på risikopremien som kreves. Ved inngåelse av kollektive avtaler med risikodekninger risikovurderes bedriften (underwriting). I underwritingen vurderes bl.a. bedriftens tilhørende økonomi, bransje og syke- og uførehistorikk etter nærmere fastlagte prinsipper.

#### - Kontroll av forsikringsrisiko

I selskapets eksisterende portefølje overvåkes forsikringsrisikoen innen hver produktgruppe. Hver produktgruppes risikoresultat inndeles i elementene dødelighet, uførhet og overlevelse. Utviklingen av risikoresultatene følges gjennom året. For hver type av risiko er det ordinære risikoresultat for en periode differansen mellom de risikopremier selskapet har tatt inn for perioden og de erstatninger som inntreffer i perioden. Forsikringstilfeller som selskapet ikke har fått melding om, men som man av erfaring bør anta er inntruffet, hører med i vurderingen. Selskapet har utarbeidet et rammeverk for styring og kontroll av forsikringsrisiko

### RISIKORESULTAT 2019

Mill. kroner	Individuell		Kollektiv pensjon	Ulykke	Gruppeliv	Sum
	rente / pensjon	Individuell kapital				
Dødsrisiko (inkl. opplevelsesrisiko)	-4	373	4	0	-36	<b>337</b>
Uførhet	60	-15	-31	0	19	<b>33</b>
Ulykke	0	0	0	99	22	<b>121</b>
<b>Risikoresultat før tekniske avsetninger</b>	<b>56</b>	<b>358</b>	<b>-28</b>	<b>99</b>	<b>5</b>	<b>490</b>
Tekniske avsetninger	0	-1	-1	-16	35	<b>16</b>
<b>Risikoresultat etter tekniske avsetninger</b>	<b>56</b>	<b>357</b>	<b>-29</b>	<b>83</b>	<b>39</b>	<b>507</b>

Tallene under viser risikoresultat før tekniske avsetninger for 2019 ved en reduksjon i dødeligheten på henholdsvis 10 prosent og 20 prosent eller en økning i uførheten på henholdsvis 10 prosent og 20 prosent.

Mill. kroner	Individuell		Kollektiv pensjon	Ulykke	Gruppeliv	Sum
	rente / pensjon	Individuell kapital				
10 prosent reduksjon i dødelighet	55	376	-34	99	33	<b>529</b>
20 prosent reduksjon i dødelighet	53	395	-40	99	60	<b>567</b>
10 prosent økning i uførhet	24	350	-73	99	-32	<b>368</b>
20 prosent økning i uførhet	-9	343	-118	99	-68	<b>246</b>

Hvordan risikoresultat påvirker resultat til eier, avhenger av hvilken overskuddsmodell som gjelder det enkelte produkt.



## REASSURANSE

Styret vedtar årlig selskapets reassuranseprogram.

Selskapet har følgende typer reassuransedekninger:

### - Kvotereassuranse

Ved kvotereassuranse deles forsikringsrisikoen mellom to parter, og på den måten overføres deler av risikoen til en reassurandør, der andelen som overføres er avtalespesifikt.

### - Eksedentreassuranse (surplus)

I kontraktene er det fastsatt en egenandel etter risikotype. All risiko utover egenandelen reassureres. Eksedentreassuranse er i likhet med kvotereassuranse en proporsjonal ordning, men med den ulikhet at prosentsatsen varierer fra forsikring til forsikring. Eksedentreassuranse benyttes særlig for individuelle forsikringer.

### - Excess of loss / Katastrofereassuranse

For hver erstatning som overskrider et fast beløp dekker reassurandøren det overskytende beløp, gjerne begrenset til et spesifisert maksimum. En erstatning kan defineres per risiko eller per begivenhet. Eksempel på en excess of loss er katastrofereassuranse. I det tilfelle hvor erstatning defineres per risiko, kan excess of loss til forveksling ligne på eksedentreassuransen.

## FORHOLD OG BETINGELSER I FORSIKRINGSKONTRAKTER

### - Forsikringsrisiko

I de fleste produktgrupper tilbyr selskapet dekninger for uførhet, enten gjennom uførepensjon, premiefritak eller uførekapital.

Innen individuelle kontrakter og gruppeliv tilbys det dødsrisikoforsikringer.

Innen bedriftsbetalt pensjon tilbyr selskapet etterlattedekninger som trer i kraft ved forsikredes død.

Endringer i utbetalingsreglene i folketrygden har endret de forsikrede uføreytelsene. Når det gjelder endring i dødsrisiko, er det den stadig økende levealderen som påvirker om forventede utbetalingstidspunkter blir som forutsatt.

Med en stadig økning i levetid vil selskapets fremtidige utbetalinger til alderspensjon være økende sammenlignet med tidligere år.

### - Renterisiko

Selskapet har påtatt seg en betydelig renterisiko innenfor rente- og pensjonsforsikring. Selskapets gjennomsnittlig årlige rentegaranti er på 2,59 %, beregnet ut fra forsikringskapital pr 31. desember 2019. Forsikringskapital er premiereserve inkl. IBNS, tilleggsavsetninger og premiefond mv. Nye kontrakter i 2019 er tilbudt med grunnlagsrente 2 % for ettårige risikodekninger tilknyttet tjenestepensjon, og 0 % for hybridpensjon.

Et vedvarende lavt rentenivå vil øke risikoen tilknyttet rentegarantien. Dersom årlig avkastning ser ut til å bli lavere enn rentegarantien, foretas det enten finansielle tiltak for å sikre avkastning på nivå med rentegarantien og/eller det tas midler fra tilleggsavsetningene for å dekke garantien. Eventuell negativ avkastning må dekkes av selskapets egenkapital. I gode finansielle år tilføres det midler fra overskuddet til tilleggsavsetningene tilknyttet ytelsepensjon og fripoliser. Dette er regulert oppad til 12 % av kontraktens premiereserve.

Det er ikke tilleggsavsetninger tilknyttet hybridpensjon.

Gjennomsnittlig rentegaranti	2019
Individuell kapitalforsikring	1,68 %
Individuell rente/pensjonsforsikring	2,37 %
Kollektiv pensjonsforsikring	2,72 %
Gruppelivsforsikring	0,00 %
Ulykkesforsikring	0,00 %
Samlet	2,59 %

## OVERSKUDDSMODELLER

Selskapet har produkter med og uten rett til overskudd etter reglene i forsikringsvirksomhetsloven.

- Ny overskuddsmodell: Kollektiv ytelsespensjon, Hybridpensjon, Innskuddspensjon med avkastningsgaranti, Garantikonto, Individuelle sparekontrakter inngått etter 2008
- Modifisert overskuddsmodell: Fripoliser utgått fra kollektiv pensjon
- Overskuddsdeling etter tidligere gjeldende regler: Individuell kapital og Individuell pensjon med overskuddsdeling inngått før 2008
- Uten overskuddsrett: Gruppeliv, Kollektiv risikopensjon uten fripolise (unntatt avkastningsoverskudd for utbetalingsreserve), Individuell rente, Individuell kapital, Ulykke
- Med investeringsvalg: Innskuddspensjon, Hybridpensjon, Individuell kapital, Individuell rente/pensjon

## TILDELING AV OVERSKUDD

Hvorledes overskuddet tildeles hver enkelt kunde bestemmes ut fra hvilken produktgruppe kontrakten tilhører.

For individuelle kapitalforsikringer akkumuleres overskuddet på den enkeltes kontrakt og utbetales sammen med forsikringssummen.

Innen individuelle rente- og pensjonsforsikringer oppskrives den sikrede ytelsen med overskuddet. Individuelle forsikringer utgått fra kollektive ordninger behandles på tilsvarende måte.

For kollektive pensjonsordninger tilføres overskuddet ordningens tilhørende premiefond og pensjonistenes overskuddsfond etter regelverket fastsatt i lov om foretakspensjon. For hybridpensjon og uførepensjon tilføres overskuddet etter reglene i tjenestepensjonsloven.

- Flytteretten, hvor oppgjørfristen kun er to måneder etter oppsigelsesfristens utløp for kontrakter hvor flytteverdien overstiger 300 millioner kroner, kan utgjøre en likviditetsrisiko dersom en eller flere større kontrakter flyttes i løpet av kort tid. En større fraflytting enn tilflytting over tid vil ha effekt på fremtidig kontantstrøm.

Generelt vil endringer i rammebetingelser for næringen kunne påvirke fremtidige kontantstrømmer.

## FORFALLSANALYSE

Beste estimat for når forpliktelsene for spareforsikringer forfaller til utbetaling. I estimatet er det hensyntatt avgang. For kollektiv ytelsespensjon er ikke ny opptjening hensyntatt.

Mill. kroner	Bokført					
	verdi	0-5 år	5-10 år	10-15 år	15-20 år	>20 år
Utbetalinger (ikke diskontert)		5.016	4.435	3.617	3.022	6.406
<b>Totale premiereserve, netto (diskontert)</b>	<b>15.390</b>					

## KONSENTRASJON AV FORSIKRINGSRISIKO

Forsikringsbestanden er godt diversifisert med hensyn på forsikringsrisiko. Den består i hovedsak av individuelle og kollektive forsikringer der forsikringsrisikoen ikke er konsentrert.

## NOTE 5 - SOLVENS II KAPITALKRAV

I Solvens II-balansen verdsettes alle eiendeler og forpliktelser til markedsverdi. Dette medfører vesentlige endringer, sammenlignet med regnskapsregelverket, med hensyn til hvordan forpliktelsene verdsettes. For eiendeler er de vesentligste endringene knyttet til at hold-til-forfall obligasjoner verdsettes til markedsverdi, immaterielle eiendeler verdsettes til null og hvordan gjenforsikringsfordringer verdsettes. Forpliktelsene blir verdsatt etter markedsbaserte metoder, hvilket medfører økt kompleksitet. Blant annet inngår alle inn- og utgående kontantstrømmer innenfor kontraktens grense til verdsettelse av forpliktelsene. Forpliktelsene diskonteres til nåverdi etter en definert markedsbasert rentebane gitt av EIOPA.

Opplysningene er basert på foreløpige beregninger per 31. desember 2019.

Per 31. desember 2019 utgjør differansen mellom den regnskapsmessige verdien og markedsverdien av forsikringstekniske avsetninger 6.736 mill. kroner. Dette inngår som et kapitalbidrag (avstemmingsreserve) i solvenskapitalen (ansvarlig kapital). Under Solvens II består forsikringstekniske avsetninger av et beste estimat og en risikomargin. Beste estimat skal utgjøre forventningsverdien av diskonterte fremtidige kontantstrømmer. Risikomargin er et påslag som skal reflektere kapitalkostnaden et annet selskap vil ha ved overtakelse av selskapets forpliktelser.

### FORPLIKTELSER

Tabellen viser forpliktelser under Solvens II sammenlignet med regnskapsmessig verdi per 31. desember 2019.

Mill. kroner	Regnskaps-		Differanse
	Solvens II verdi	messig verdi	
Forsikringstekniske avsetninger	55.487	62.223	-6.736
Kontantinnskudd fra ressurandør	417	361	57
Utsatt skatt	2.516	781	1.734
Derivater	38	28	10
Andre forpliktelser	737	737	
<b>Totale forpliktelser eksklusive ansvarlig lånekapital</b>	<b>59.195</b>	<b>64.130</b>	<b>-4.935</b>
Ansvarlig lånekapital	1.000	1.000	

### EIENDELER

Tabellen viser eiendeler under Solvens II sammenlignet med regnskapsmessig verdi per 31. desember 2019.

Mill. kroner	Regnskaps-		Differanse
	Solvens II verdi	messig verdi	
Immaterielle eiendeler	0	81	-81
Investeringer i kollektiv- og selskapsporteføljen	32.837	32.514	323
Investeringer i investeringsvalgporteføljen	35.908	35.908	0
Andre eiendeler	1.070	1.070	0
Fordringer	724	697	27
<b>Totale eiendeler</b>	<b>70.540</b>	<b>70.271</b>	<b>269</b>

**SOLVENSKAPITAL**

Selskapets solvenskapital består per 31. desember 2019 av basiskapital – kapitalgruppe 1 og basiskapital – kapitalgruppe 2. Solvenskapitalen beregnes som differansen mellom verdien av eiendeler og forpliktelser med tillegg av ansvarlig lånekapital. Selskapet har ingen supplerende kapital per 31. desember 2019.

I henhold til Solvens II-forskriften deles solvenskapitalen inn i tre kapitalgrupper oppgitt i tabellen nedenfor.

Solvenskapital per 31.12.19 Mill. kroner	Total	Tier 1		Tier 2	Tier 3
		ubegrenset	begrenset		
Innskutt egenkapital	3.353	3.353			
Annen opptjent egenkapital	1.672	1.672			
Risikoutjevningfond	116			116	
Ansvarlige lån	1.000			1.000	
Kapitalbidrag (Avstemmingsreserve)	6.736	6.736			
Effekt eiendeler	259	259			
Effekt utsatt skatt	-1.735	-1.735			
Effekt kontantinnskudd reassurandør	-57	-57			
<b>Total solvenskapital</b>	<b>11.345</b>	<b>10.229</b>		<b>1.116</b>	

Hele selskapets solvenskapital på 11.345 mill. kroner kan benyttes til å dekke solvenskapitalkravet og 10.523 mill. kroner kan benyttes til å dekke minstekapitalkravet.

**SOLVENSKAPITALKRAV OG SOLVENSMARGIN**

Solvenskapitalkravet beregnes ved å stresse de estimerte markedsverdiene ved forhåndsdefinerte stress etter standardmetoden gitt av Solvens II-regelverket.

**Solvenskapitalkrav SB1F AS****Brutto tall risikomoduler**

Mill. kroner	31.12.2019
Markedsrisiko	5.120
Livsforsikringsrisiko	5.850
Helseforsikringsrisiko	2.475
Motpartsrisiko	149
<b>Kapitalkrav før diversifisering totalrisiko</b>	<b>13.593</b>
Korrelasjonseffekt totalrisiko	-3.789
<b>Kapitalkrav før operasjonell risiko</b>	<b>9.804</b>
Operasjonell risiko	236
Risikoreduserende effekt utsatt skattefordel	-1.892
Risikoreduserende effekt forsikringstekniske avsetninger	-2.262
<b>Kapitalkrav</b>	<b>5.887</b>
<b>Solvenskapital</b>	<b>11.345</b>
<b>Solvensmargin</b>	<b>193 %</b>
<b>Minstekapitalkrav faktisk</b>	<b>1.472</b>
<b>Minstekapitalkrav før anvendelse av nedre og øvre grense</b>	<b>1.154</b>

Selskapets solvensmargin per 31. desember 2019 er på 193 % uten bruk av overgangsregler.

Selskapets største risikoeksponering er livsforsikringsrisiko etterfulgt av markedsrisiko og helseforsikringsrisiko.

Personrisikoproduktene ble utfisjonert 1.1.2020. Selskapets solvensmargin estimeres til 166 % uten personrisikoproduktene som utfisjoneres.

## NOTE 6 - BRANSJEFORDELT RESULTATREGNSKAP OG RESULTATANALYSE

Mill. kroner	Kollektiv rente- og pensjonsforsikring					Selskapets midler	Totalt
	Ind.rente/pensjon	Individuell kapital	Gruppeliv	Ulykke			
<b>Resultatregnskap:</b>							
Premieinntekter	956	1.353	5.819	617	302		9.047
Inntekter fra finansielle eiendeler	516	81	1.976	38	7	10	2.628
Netto inntekter fra investeringer i investeringsvalgporteføljen	405	412	3.858				4.675
Andre forsikringsrelaterte inntekter	16	22	175	5	4		222
Erstatninger	-611	-583	-1.957	-442	-100		-3.693
Resultatførte endringer i forsikringsforpliktelse							
-kontraktsfaste forpliktelse	-222	-15	-2.081	-72	9	-4	-2.385
Resultatførte endringer i forsikringsforpliktelse							
-særskilt investeringsvalg	-540	-576	-7.257				-8.373
Overskudd på avkastnings- og risikoresultatet	-128	-8	-481				-616
Forsikringsrelaterte driftskostnader	-173	-264	-452	-84	-143		-1.116
Andre forsikringsrelaterte kostnader			-1	-3	-3		-8
<b>RESULTAT AV TEKNISK REGNSKAP</b>	<b>219</b>	<b>422</b>	<b>-401</b>	<b>59</b>	<b>76</b>	<b>6</b>	<b>381</b>
Avkastning på selskapets midler						660	660
<b>Sum</b>	<b>219</b>	<b>422</b>	<b>-401</b>	<b>59</b>	<b>76</b>	<b>666</b>	<b>1.041</b>
<b>Resultatanalyse:</b>							
Risikoresultat	57	356	-29	40	83		507
Administrasjonsresultat	30	45	-421	-12	-11		-369
Avkastningsresultat	264	29	921	31	4	6	1.255
Vederlag for rentegaranti	2	0	21				23
<b>Resultat til fordeling</b>	<b>353</b>	<b>430</b>	<b>492</b>	<b>59</b>	<b>76</b>	<b>6</b>	<b>1.416</b>
Avsetning til/anvendelse av tilleggsavsetninger	-6		-388				-394
Midler tilført/overført kunder	-128	-8	-505				-641
Avkastning på selskapets midler						660	660
<b>Resultat av teknisk regnskap</b>	<b>219</b>	<b>422</b>	<b>-401</b>	<b>59</b>	<b>76</b>	<b>666</b>	<b>1.041</b>

## BRANSJEFORDELT RESULTATREGNSKAP OG RESULTATANALYSE - DELBRANSJER

### Individuell rente og pensjon

Mill. kroner	Overskuddsmodell etter FVL § 3-13 og § 3-14		Overskuddsmodell etter tidligere regler i FVL (1988) §8-1		Kontrakter uten overskuddsrett	Investeringsvalg	Sum
<b>RESULTATREGNSKAP:</b>							
Premieinntekter		78	3		558	317	956
Inntekter fra finansielle eiendeler		21	435		60		516
Netto inntekter fra investeringer i investeringsvalgporteføljen						405	405
Andre forsikringsrelaterte inntekter						16	16
Erstatninger		-16	-308		-132	-155	-611
Resultatførte endringer i forsikringsforpliktelse							
-kontraktsfaste forpliktelse		-78	84		-229	1	-222
Resultatførte endringer i forsikringsforpliktelse							
-særskilt investeringsvalg						-540	-540
Overskudd på avkastnings- og risikoresultatet		-4	-124				-128
Forsikringsrelaterte driftskostnader		-1	-23		-108	-41	-173
<b>RESULTAT AV TEKNISK REGNSKAP</b>		<b>0</b>	<b>67</b>		<b>149</b>	<b>3</b>	<b>219</b>
<b>Resultatanalyse:</b>							
Risikoresultat		-3	2		59	-1	57
Administrasjonsresultat		1	-38		63	4	30
Avkastningsresultat		10	227		27		264
Vederlag for rentegaranti		2					2
<b>Resultat til fordeling</b>		<b>10</b>	<b>191</b>		<b>149</b>	<b>3</b>	<b>353</b>
Avsetning til/anvendelse av tilleggsavsetninger		-6					-6
Resultat til kunder		-4	-124				-128
<b>Resultat av teknisk regnskap</b>		<b>0</b>	<b>67</b>		<b>149</b>	<b>3</b>	<b>219</b>

## Individuell kapital

Mill. kroner	Overskuddsmodell etter FVL § 3-13 og § 3-14	Overskuddsmodell etter tidligere regler i FVL (1988) §8-1	Kontrakter uten overskuddsrett	Investeringsvalg	Sum
<b>RESULTATREGNSKAP:</b>					
Premieinntekter		8	903	442	1.353
Inntekter fra finansielle eiendeler	19	53	8	1	81
Netto inntekter fra investeringer i investeringsvalgporteføljen				412	412
Andre forsikringsrelaterte inntekter				22	22
Erstatninger	-27	-65	-231	-260	-583
Resultatførte endringer i forsikringsforpliktelse					
-kontraktsfaste forpliktelser	2	23	-38	-2	-15
Resultatførte endringer i forsikringsforpliktelse					
-særskilt investeringsvalg				-576	-576
Overskudd på avkastnings- og risikoresultatet		-8			-8
Forsikringsrelaterte driftskostnader	-2	-6	-216	-40	-264
<b>RESULTAT AV TEKNISK REGNSKAP</b>	<b>-8</b>	<b>5</b>	<b>426</b>	<b>-1</b>	<b>422</b>

## Resultatanalyse:

Risikoresultat		-14	371	-1	356
Administrasjonsresultat	3	-4	47	-1	45
Avkastningsresultat	-11	31	8	1	29
<b>Resultat til fordeling</b>	<b>-8</b>	<b>13</b>	<b>426</b>	<b>-1</b>	<b>430</b>
Resultat til kunder		-8			-8
<b>Resultat av teknisk regnskap</b>	<b>-8</b>	<b>5</b>	<b>426</b>	<b>-1</b>	<b>422</b>

## Ulykke

Mill. kroner	Overskuddsmodell etter FVL § 3-13 og § 3-14	Overskuddsmodell etter tidligere regler i FVL (1988) §8-1	Kontrakter uten overskuddsrett	Investeringsvalg	Sum
<b>RESULTATREGNSKAP:</b>					
Premieinntekter			302		302
Inntekter fra finansielle eiendeler			7		7
Andre forsikringsrelaterte inntekter			4		4
Erstatninger			-100		-100
Resultatførte endringer i forsikringsforpliktelse					
-kontraktsfaste forpliktelser			9		9
Forsikringsrelaterte driftskostnader			-143		-143
Andre forsikringsrelaterte kostnader			-3		-3
<b>RESULTAT AV TEKNISK REGNSKAP</b>			<b>76</b>		<b>76</b>

## Resultatanalyse:

Risikoresultat			83		83
Administrasjonsresultat			-11		-11
Avkastningsresultat			4		4
<b>Resultat til fordeling</b>			<b>76</b>		<b>76</b>

## Kollektiv pensjon

Mill. kroner	Foretaks-	Fripoliser	Foretaks-	Tjeneste-	Tjeneste-	Tjeneste-	Pensjons-	Innskudds-	Innskudds-	Pensjons-	Pensjons-	Sum
	pensjons-		pensjons-			pensjons-		bevis	pensjons-			
	ordn uten	uten	ordn uten	ord uten	ord med	ordn uten	uten	ordninger	ordninger	uten	med	
	inv.valg	inv.valg	rett til andel	inv.valg	inv.valg	rett til andel	inv.valg	inv.valg	inv.valg	inv.valg	inv.valg	inv.valg
<b>Resultatregnskap:</b>			av overskudd			av overskudd						
Premieinntekter	148	4	18	301	278	198	13	47	4.445		367	5.819
Inntekter fra finansielle eiendeler	282	1.300	13	96	6	76	18	40	101	44		1.976
Netto inntekter fra investeringer i investeringsvalgporteføljen					134				2.560		1.164	3.858
Andre forsikringsrelaterte inntekter					5			3	115	4	48	175
Erstatninger	-66	-362	-21	-3	-1	-35	-1	-36	-994	-12	-426	-1.957
Resultatførte endringer i forsikringsforpliktelse												
-kontraktstfaste forpliktelse	-257	-953	4	-345	-17	-269	-18	-27	-200	1		-2.081
Resultatførte endringer i forsikringsforpliktelse												
-særskilt investeringsvalg					-407				-5.874		-976	-7.257
Overskudd på avkastnings- og risikoresultatet	-84	-265	-5	-57	-	-9	-11	-23		-27	-	-481
Forsikringsrelaterte driftskostnader	-22	-35	-8	-14	-14	-39	-3	-7	-214	-6	-90	-452
Andre forsikringsrelaterte kostnader									-1			-1
<b>RESULTAT AV TEKNISK REGNSKAP</b>	<b>1</b>	<b>-311</b>	<b>1</b>	<b>-22</b>	<b>-16</b>	<b>-78</b>	<b>-2</b>	<b>-3</b>	<b>-62</b>	<b>4</b>	<b>87</b>	<b>-401</b>
<b>Resultatanalyse:</b>												
Risikoresultat	2	60	9	-12	-5	-51		-1	-31			-29
Administrasjonsresultat	-15	-400	-8	-13	-10	-27	-2	-4	-31	2	87	-421
Avkastningsresultat	143	621	5	58	2	9	10	24	22	27		921
Vederlag for rentegaranti	15			2			1	1	-	2		21
<b>Resultat til fordeling</b>	<b>145</b>	<b>281</b>	<b>6</b>	<b>35</b>	<b>-13</b>	<b>-69</b>	<b>9</b>	<b>20</b>	<b>-40</b>	<b>31</b>	<b>87</b>	<b>492</b>
Avsetning til/ anvendelse av tilleggsavsetninger	-61	-327										-388
Resultat til kunder	-83	-265	-5	-57	-3	-9	-11	-23	-22	-27		-505
<b>Resultat av teknisk regnskap</b>	<b>1</b>	<b>-311</b>	<b>1</b>	<b>-22</b>	<b>-16</b>	<b>-78</b>	<b>-2</b>	<b>-3</b>	<b>-62</b>	<b>4</b>	<b>87</b>	<b>-401</b>

## NOTE 7 - KONTRAKTSFASTSATTE FORSIKRINGSFORPLIKTELSE

Mill. kroner	Premie- reserve	Tilleggs- avsetninger	Kurs- regulerings- fond	Premiefond / Innskuddsfond / Pensjonistenes overskuddsfond	Sum
<b>Sum kontraktfastsatte forsikringsforpliktelser 01.01.2019</b>	<b>20.471</b>	<b>984</b>	<b>1.545</b>	<b>206</b>	<b>23.205</b>
<b>Resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser:</b>					
Netto resultatførte avsetninger	1.292	-39	782	3	2.037
Overskudd på avkastningsresultatet	493	395		103	990
Overskudd på risikoresultatet	20			1	22
<b>Sum resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser</b>	<b>1.805</b>	<b>355</b>	<b>782</b>	<b>107</b>	<b>3.049</b>
<b>Ikke resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser:</b>					
Overføringer mellom fond	76				76
Overføring til/fra selskapet					
Andre ikke resultatførte endringer	-2	-2		-23	-27
<b>Sum ikke resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser</b>	<b>73</b>	<b>-2</b>	<b>0</b>	<b>-23</b>	<b>48</b>
<b>Sum kontraktfastsatte forsikringsforpliktelser 31.12.2019</b>	<b>22.350</b>	<b>1.337</b>	<b>2.326</b>	<b>289</b>	<b>26.302</b>

## NOTE 8 - FORSIKRINGSFORPLIKTELSE MED INVESTERINGSVALG

Mill. kroner	Premiereserve	Premiefond / Innskuddsfond	Sum
<b>Sum forsikringsforpliktelser med investeringsvalg 01.01.2019</b>			
	27.154	516	27.670
<b>Resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser:</b>			
Netto resultatført avsetning	8.321	-51	8.270
<b>Sum resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser</b>	<b>8.321</b>	<b>-51</b>	<b>8.270</b>
<b>Ikke resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser:</b>			
Overføring mellom fond	-75		-75
Overføring til/fra selskapet		28	28
Andre ikke resultatførte endringer		27	-47
<b>Sum ikke resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser</b>	<b>-75</b>	<b>56</b>	<b>-19</b>
<b>Sum forsikringsforpliktelser med investeringsvalg 31.12.2019</b>	<b>35.400</b>	<b>521</b>	<b>35.921</b>



## NOTE 9 - FORSIKRINGSFORPLIKTELSE I LIVSFORSIKRING

Mill. kroner	Premiereserve mv	Tilleggs- avsetninger	Premiefond, innskuddsfond og fond for regulering av pensjoner mv
<b>Individuell rente/pensjon</b>	<b>8.042</b>	<b>146</b>	
- Overskuddsmodell etter forsikringsvirksomhetsloven §3-13 og §3-14	164	14	
- Overskuddsmodell etter tidligere gjeldende regler i lov 10. juni 1988 om forsikringsvirksomhet § 8-1 med tilhørende forskrifter	2.602	132	
- Kontrakter uten rett til andel av overskudd	2.610		
- Investeringsvalg	2.666		
<b>Individuell kapital</b>	<b>3.563</b>	<b>6</b>	
- Overskuddsmodell etter forsikringsvirksomhetsloven §3-13 og §3-14	144		
- Overskuddsmodell etter tidligere gjeldende regler i lov 10. juni 1988 om forsikringsvirksomhet § 8-1 med tilhørende forskrifter	314	6	
- Kontrakter uten rett til andel av overskudd	377		
- Investeringsvalg	2.728		
<b>Kollektiv rente- pensjonsforsikring</b>	<b>44.152</b>	<b>1.185</b>	<b>805</b>
- Foretakspensjonsordninger uten investeringsvalg	1.658	195	227
- Foretakspensjonsordninger uten rett til andel av overskudd	112		
- Ytelsesbaserte pensjonsordninger med investeringsvalg			
- Fripoliser uten investeringsvalg	9.024	990	
- Tjenestepensjonsordninger uten investeringsvalg	841		46
- Tjenestepensjonsordninger uten rett til andel av overskudd	726		2
- Tjenestepensjonsordninger med investeringsvalg	1.019		36
- Innskuddspensjonsordninger uten investeringsvalg	296		10
- Innskuddspensjonsordninger med investeringsvalg	20.149		484
- Pensjonskapitalbevis uten investeringsvalg	346		
- Pensjonskapitalbevis med investeringsvalg	9.770		
- Pensjonsbevis uten investeringsvalg	211		
<b>Gruppeliv</b>	<b>1.550</b>		<b>4</b>
<b>Ulykkesforsikring</b>			
- Kontrakter uten rett til andel av overskudd	443		
<b>Sum forsikringsforpliktelser pr 31.12.19</b>	<b>57.750</b>	<b>1.337</b>	<b>810</b>

## NOTE 10 - NYTEGNING

Premie i tilknytning til salg av forsikringer (nytegning) de siste to år

Mill. kroner	Ind. rente/ pensjon	Individuell kapital	Kollektiv rente- og pensjons- forsikring	Ulykke	Gruppeliv	Totalt
2019	160	189	151	46		546
2018	190	154	198	38	1	581

## NOTE 11 - FLYTTING TIL OG FRA LIVSFORSIKRING

Mill. kroner	Individuell rente og pensjon	Individuell kapital	Kollektiv rente og pensjon	Sum 2019	Individuell rente og pensjon	Individuell kapital	Kollektiv rente og pensjon	Sum 2018
<b>MOTTATTE MIDLER</b>								
Premiereserve	18	31	1.370	1.419	27	46	2.112	2.185
Kursreserve/tilleggsavsetninger								
Overføringer over resultatregnskapet - mottatt	18	31	1.370	1.419	27	46	2.112	2.185
Premiefond overført direkte i balansen - mottatt			51	51			52	52
<b>Totalt mottatte midler</b>	<b>18</b>	<b>31</b>	<b>1.421</b>	<b>1.470</b>	<b>27</b>	<b>46</b>	<b>2.164</b>	<b>2.237</b>
Antall kontrakter mottatte midler	339	204	1.746	2.289	290	144	577	1.011
<b>AVGITTE MIDLER</b>								
Premiereserve	9	19	1.274	1.302	7	3	740	750
Tilleggsavsetninger							4	4
Kursreserve							4	4
Overføringer over resultatregnskapet - avgitt	9	19	1.278	1.302	7	3	744	754
Premiefond overført direkte i balansen - avgitt			22	22			35	35
<b>Totalt avgitte midler</b>	<b>9</b>	<b>19</b>	<b>1.300</b>	<b>1.324</b>	<b>7</b>	<b>3</b>	<b>779</b>	<b>789</b>
Antall kontrakter avgitte midler	228	93	1.478	1.799	104	40	615	759

## NOTE 12 - ERSTATNINGER FOR EGEN REGNING

Mill. kroner	Individuell rente og pensjon	Individuell kapital	Kollektiv rente og pensjon	Ulykke	Gruppeliv	Sum 2019	Sum 2018
Utbetalte erstatninger	579	356	682	155	538	2.310	2.197
Gjenkjøp	23	208	0	0	0	231	259
Brutto utbetalte erstatninger	602	564	682	155	538	2.541	2.456
-Gjenforsikringsandel	0	1	0	-55	-96	-150	-154
Overføring av premiereserve, tilleggsavsetning og kursreserver til andre selskaper	9	19	1.274	0	0	1.302	754
<b>Sum erstatninger for egen regning</b>	<b>611</b>	<b>584</b>	<b>1.956</b>	<b>100</b>	<b>442</b>	<b>3.693</b>	<b>3.056</b>

## NOTE 13 - INNETEKTER FRA FINANSIELLE EIENDELER

Mill. kroner	2019	2018
<b>Netto inntekter fra finansielle instrumenter til virkelig verdi over resultatet</b>		
<b>- Aksjer og andeler</b>		
Utbytte mv. fra aksjer og andeler	17	23
Netto urealisert og realisert gevinst/tap av aksjer og andeler	5.037	-1.228
Sum netto inntekter aksjer og andeler	5.054	-1.205
<b>- Obligasjoner og sertifikater</b>		
Mottatte og opptjente renteinntekter mv.	458	163
Netto urealisert og realisert gevinst/tap av rentepapirer	571	-47
Sum netto inntekter fra obligasjoner, sertifikater, rentefond og andre verdipapirer med fast avkastning	1.029	116
<b>- Andre finansielle instrumenter</b>		
Mottatte og opptjente renteinntekter mv.	3	2
Netto urealisert og realisert gevinst/tap av derivater og andre finansielle instrumenter	-322	-912
Sum netto inntekter fra derivater og andre finansielle instrumenter	-319	-910
<b>Netto inntekter fra obligasjoner vurdert til amortisert kost</b>		
Mottatte og opptjente renteinntekter obligasjoner holdt til forfall	66	76
Netto urealisert og realisert gevinst/tap av obligasjoner holdt til forfall	16	-5
Sum netto inntekter fra obligasjoner som holdes til forfall	82	71
Mottatte og opptjente renteinntekter andre obligasjoner til amortisert kost	258	266
Netto urealisert og realisert gevinst/tap andre obligasjoner til amortisert kost	-1	2
Sum netto inntekter fra obligasjoner til amortisert kost	257	268
<b>Sum netto inntekter fra finansielle eiendeler og forpliktelser</b>	<b>6.103</b>	<b>-1.660</b>

## NOTE 14 - KLASSIFISERING AV FINANSIELLE EIENDELER OG FORPLIKTELSE

2019

Mill. kroner	Lån og fordringer	Holdt til forfall	Virkelig verdi trading	Virkelig verdi FVO	Amortisert kost	Sum
<b>Finansielle eiendeler</b>						
Aksjer og andeler				24.512		24.512
Obligasjoner og sertifikater med fast avkastning	8.328	848		27.125		36.301
Andre finansielle eiendeler				478		478
Derivater			645			645
<b>Sum finansielle eiendeler</b>	<b>8.328</b>	<b>848</b>	<b>645</b>	<b>52.115</b>		<b>61.936</b>

### Finansielle forpliktelser

Ansvarlig lån					1.000	1.000
Derivater			28			28
Forpliktelser i forbindelse med direkte forsikring og gjenforsikring					408	408
<b>Sum finansielle forpliktelser</b>			<b>28</b>		<b>1.408</b>	<b>1.436</b>

### Finansielle forpliktelser fordelt på forfall

Mill. kroner	< 3 mnd	3 - 12 mnd	1 - 5 år	Over 5 år	Uten forfall	Total
Ansvarlig lån				1.000		1.000
Derivater		-1	2	27		28
Forpliktelser i forbindelse med direkte forsikring og gjenforsikring	408					408
<b>Sum finansielle forpliktelser</b>	<b>408</b>	<b>-1</b>	<b>2</b>	<b>1.027</b>		<b>1.436</b>

2018

Mill. kroner	Lån og fordringer	Holdt til forfall	Virkelig verdi trading	Virkelig verdi FVO	Amortisert kost	Sum
<b>Finansielle eiendeler</b>						
Aksjer og andeler				19.192		19.192
Obligasjoner og sertifikater med fast avkastning	8.585	1.239		21.348		31.172
Andre finansielle eiendeler				1.276		1.276
Derivater			3			3
<b>Sum finansielle eiendeler</b>	<b>8.585</b>	<b>1.239</b>	<b>3</b>	<b>41.816</b>		<b>51.643</b>

### Finansielle forpliktelser

Ansvarlig lån					1.000	1.000
Derivater			535			535
Forpliktelser i forbindelse med direkte forsikring og gjenforsikring					258	258
<b>Sum finansielle forpliktelser</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>535</b>	<b>0</b>	<b>1.258</b>	<b>1.793</b>

### Finansielle forpliktelser fordelt på forfall

Mill. kroner	< 3 mnd	3 - 12 mnd	1 - 5 år	Over 5 år	Uten forfall	Total
Ansvarlig lån				1.000		1.000
Derivater	516		1	18		535
Forpliktelser i forbindelse med direkte forsikring og gjenforsikring	258					258
<b>Sum finansielle forpliktelser</b>	<b>774</b>		<b>1</b>	<b>1.018</b>		<b>1.793</b>

## NOTE 15 – VERDSETTELSESHIERARKI

Hoveddelen av selskapets finansielle eiendeler er vurdert til virkelig verdi. Virkelig verdi er det beløpet den enkelte eiendel kan omsettes for i en velordnet transaksjon mellom markedsaktører på måletidspunktet under de gjeldende markedsforhold.

Ved beregning av virkelig verdi benyttes ulike metoder og teknikker avhengig av type finansielle eiendeler og i hvilken grad de handles i aktive markeder. Eiendelene klassifiseres i sin helhet i en av tre verdsettelsesnivåer basert på det laveste nivå av verdsettelsesinformasjon som er betydningsfull for verdsettelsen av eiendelen.

### Nivå 1

Kvoterte priser i aktive markeder anses som det beste estimat på en eiendels virkelige verdi. Eiendeler klassifiseres i nivå 1 dersom virkelig verdi er fastsatt basert på priser som er enkelt og regelmessig tilgjengelige og representerer faktiske og regelmessige forekommende markedstransaksjoner på en armlengdes avstand.

Følgende finansielle eiendeler er klassifisert under nivå 1

- Andeler i aksje-, obligasjons- og pengemarkedsfond
- Børsnoterte aksjer, statsobligasjoner og statssertifikater med fast avkastning

### Nivå 2

Når kvoterte priser i aktive markeder ikke er tilgjengelige, fastsettes virkelig verdi for eiendelen ved hjelp av verdsettelsesmetoder som baserer seg på observerbare markedsdata. Eiendeler klassifiseres i nivå 2 dersom virkelig verdi er fastsatt med referanse til priser som ikke er kvoterte, men som er observerbare enten direkte (som priser) eller indirekte (derivert fra priser).

Følgende finansielle instrumenter er klassifisert under nivå 2

- Valutaterminer, fremtidige renteaftaler og aksjeswapper hvor virkelig verdi er derivert fra verdien av underliggende instrument
- Obligasjoner og sertifikater som ikke er noterte, eller er noterte, men hvor det ikke forekommer regelmessige transaksjoner. De unoterte instrumentene verdsettes basert på observerbare rentekurver og estimert kredittspread der hvor det er aktuelt

### Nivå 3

Når verken kvoterte priser i aktive markeder eller observerbare markedsdata er tilgjengelige, fastsettes virkelig verdi ved hjelp av verdsettelsesteknikker som ikke er basert på observerbare markedsdata. Eiendeler klassifiseres i nivå 3 dersom virkelig verdi er fastsatt uten å være basert på verken kvoterte priser i aktive markeder eller observerbare markedsdata.

Selskapet har en helt ubetydelig post klassifisert under nivå 3.

Bevegelser mellom nivåene skjer når karakter rundt input til verdsettelse endrer seg.

**Året 2019**

Mill. kroner	NIVÅ 1	NIVÅ 2	NIVÅ 3	Sum
<b>Verdipapirer - utpekt til virkelig verdi over resultat</b>	<b>42.532</b>	<b>9.583</b>		<b>52.115</b>
Herav aksjer og andeler	24.512	-		24.512
Herav obligasjoner og sertifikater	18.020	9.105		27.125
Herav andre verdipapirer		478		478
<b>Finansielle derivater</b>		<b>645</b>		<b>645</b>
Herav aksjeinstrumenter		27		27
Herav valutainstrumenter		617		617
Herav renteinstrumenter		1		1
<b>Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi</b>	<b>42.532</b>	<b>10.228</b>		<b>52.760</b>
<b>Derivater</b>		<b>28</b>		<b>28</b>
Herav aksjeinstrumenter		27		27
Herav renteinstrumenter		1		1
<b>Finansielle forpliktelser som måles til virkelig verdi</b>		<b>28</b>		<b>28</b>

**Totale gevinster og tap realiserte og urealisert som er ført over resultatet**

	Aksjer og andeler	Obligasjoner og sertifikater	Andre verdipapirer
Netto inntekter fra finansielle instrumenter til virkelig verdi over resultatet	5.054	1.029	-319
<b>Sum netto totale gevinster og tap realiserte og urealiserte som er ført over resultatet</b>	<b>5.054</b>	<b>1.029</b>	<b>-319</b>

**Året 2018**

Mill. kroner	NIVÅ 1	NIVÅ 2	NIVÅ 3	Sum
<b>Verdipapirer - utpekt til virkelig verdi over resultat</b>	<b>34.804</b>	<b>7.012</b>		<b>41.816</b>
Herav aksjer og andeler	19.192	-		19.192
Herav obligasjoner og sertifikater	15.612	5.736		21.348
Herav andre verdipapirer		1.276		1.276
<b>Finansielle derivater</b>		<b>3</b>		<b>3</b>
Herav renteinstrumenter		3		3
<b>Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi</b>	<b>34.804</b>	<b>7.015</b>		<b>41.819</b>
<b>Derivater</b>		<b>535</b>		<b>535</b>
Herav aksjeinstrumenter		18		18
Herav valutainstrumenter		517		517
<b>Finansielle forpliktelser som måles til virkelig verdi</b>		<b>535</b>		<b>535</b>

**Totale gevinster og tap realiserte og urealisert som er ført over resultatet**

	Aksjer og andeler	Obligasjoner og sertifikater	Andre verdipapirer
Netto inntekter fra finansielle instrumenter til virkelig verdi over resultatet	-1.205	116	-910
<b>Sum netto totale gevinster og tap realiserte og urealiserte som er ført over resultatet</b>	<b>-1.205</b>	<b>116</b>	<b>-910</b>

## NOTE 16 - FINANSIELLE EIENDELER OG FORPLIKTELSER TIL VIRKELIG VERDI OVER RESULTATET

### Aksjer og andeler til virkelig verdi:

Mill. kroner	Organisasjons- nummer	Antall	Anskaffelses kost	Bokført verdi/ virkelig verdi
<b>Norske aksjefond:</b>				
ALFRED BERG KAPITALFORVALTNING INDEKS I	956241308	1.249.576	378	517
ALFRED BERG KAPITALFORVALTNING AKTIV	956241308	73.519	29	126
DANSKE NORSKE AKSJER INST II	990446881	487.861	1.138	1.484
HOLBERG FONDENE HOLBERG NORGE	982524490	238.416	61	156
ODIN NORGE	980146618	92.663	218	342
PARETO ASSET MGMT AKSJE NORGE I NOK ACC	977287677	130.167	810	1.133
<b>Sum norske aksjefond</b>		<b>2.272.203</b>	<b>2.634</b>	<b>3.758</b>
<b>Utland Private Equity:</b>				
HARBOURVEST INTL PEP IV-DIRECT FD			8	0
<b>Sum utland Private Equity</b>			<b>8</b>	<b>0</b>
<b>Utenlandske aksjefond:</b>				
AMO JAPAN STOCK PICK CONCENTRATED EQTY		1.619.408	1.369	1.718
ARCTIC FUNDS PLC AURORA LIFESCIENCE C NOK		669.986	688	867
BNP PARIBAS INVESTMENT PARTNERS LUX PARVEST EQTY BEST SELC EUROP		9.922	16	27
C WORLDWIDE MEDICAL		6.335	10	36
DELPHI EUROPE EUROPE NOK NAV		9.685	18	33
DNB ASSET MGMT MILJOINVEST NOK ACC		1.218.194	597	980
DNB NORDIC TECHNOLOGY		450.833	245	859
DWS INVESTMENT SA DWS INVEST CROCI JAPANJPY		473.496	715	842
EAST CAPITAL (LUX) BALKAN FD C EUR		305.627	29	42
HOLBERG NORDEN A		61.505	20	30
INVESCO MANAGEMENT SA JAPANESE EQUITY ADVANTAGE C JPY ACC NAV		190.810	25	88
INVESCO MGMT SA JAPANESE EQTY CORE E EUR		94.484	7	16
KLP KAPITAL AS AKSJEASIA INDEKS I		71.943	51	143
KLP KAPITAL AS AKSJEEUROPA INDEKS I		72.849	50	148
KLP KAPITAL AS AKSJEGLOBAL INDEKS II		558.054	1.278	1.542
KLP KAPITAL AS AKSJEUSA INDEKS USD A		23.205	134	705
LEGG MASON GBL FD CLEARBRIDGE US AGGSV GROWTH		838.458	1.452	2.069
LEGG MASON GBL FD CLEARBRIDGE VALUE PREMACC		1.489.351	1.573	2.746
MAN FUNDS PLC MAN GLG EUROPEAN EQUITY I C		1.542.761	1.311	1.552
MAN FUNDS PLC MAN GLG JPN COREALPHA EQTY		24.495	20	40
MORGAN STANLEY EUROPEAN CHAMPIONS Z EUR		164.944	31	58
MORGAN STANLEY IF US ADVANTAGE A USD ACC		185.060	48	161
ODIN FORVALTNING A EMERGING MARKETS		263.050	54	79
ODIN FORVALTNING A ODIN EUROPA NOK		1.160.468	143	227
ODIN FORVALTNING A ODIN NORDEN ACC NOK NAV		138.579	262	399
ODIN FORVALTNING A ODIN SVERIGE NOK ACC		17.842	83	106
ODIN FORVALTNING A S-ODIN AKSJE		3.903.868	633	733
ODIN GLOBAL		1.115.636	284	351
SCHRODER INV MG E EMG MARKETS I USD ACC NAV		482.082	25	102
SCHRODER INV MG E EUROPEAN VALUE I EUR ACC		92.091	25	89
SCHRODER INV MG E EURP EQTY YLD A EUR ACC NAV		3.116	0	1
SCHRODER INV MG E GREATER CHINA A CAP		24.949	14	16
SCHRODER INV MG E US SMALL & MID CAP EQUITY I		50.246	38	210
SCHRODER INV MG E US SMALL & MID-CAP EQUITY A		1.807	5	6
SCHRODER INV MGMT LUX SA EUROPEAN EQUITY ALPHA A CAP		4.314	3	3
SCHRODER INV MGMT LUX SA JAPANESE EQUITY A JPY ACC NAV		7.703	0	1
SCHRODER INV MGMT LUX SA PACIFIC EQUITY A ACCUM		50.888	8	9
SCHRODER INV MGMT LUX SA EUROPEAN OPPORTUNITIES I EUR ACC		1.218.853	1.021	1.702
SCHRODER INV MGMT LUX SA GREATER CHINA ICAP		58.762	8	50
SEB CONCEPT BIOTECHNOLOGY		66.000	15	69
SKAGEN FUNDS GLOBAL A NOK ACC NAV		15.571	21	33
SKAGEN FUNDS SKAGEN KON-TIKI A NOK ACC		32.026	23	29
SKAGEN VEKST FUND-A		6.482	11	17
SR-BANK UTBYTTE-C		10.434	10	12
SR-KOMBINASJON A		501	1	1
WELLS FARGO (LUX) US ALL CAP GWTH I ACC USD		519.772	923	1.807
<b>Sum utenlandske aksjefond</b>		<b>19.326.450</b>	<b>13.297</b>	<b>20.754</b>
<b>Sum aksjer og andeler til virkelig verdi</b>		<b>21.598.653</b>	<b>15.939</b>	<b>24.512</b>

Obligasjoner, sertifikater og andeler i rentefond:		2019	2018
Mill. kroner		Bokført verdi/ virkelig verdi	Bokført verdi/ virkelig verdi
<b>Norske</b>	<b>Risikovekting</b>		
Stats og statsgaranterte	0%	837	387
Kredittforetak og bank	10%	3.271	1.659
Kommuner, kommunale aksjeselskaper, fylker, stats og statsgaranterte	20 %	1.491	601
Kredittforetak og bank	20 %	1.805	641
Obligasjonsfond	20 %	8.443	6.961
Pengemarkedsfond	20 %	3.750	4.931
Obligasjonsfond	50 %	1.959	1.786
Kredittforetak og bank	100 %	355	261
Stats og statsgaranterte	100 %	185	0
Pengemarkedsfond	100 %	1.453	476
Industriforetak	100 %	623	461
<b>Sum norske obligasjoner og sertifikater</b>		<b>24.172</b>	<b>18.164</b>
<b>Utenlandske</b>			
Stats og statsgaranterte	0%	125	17
Utenlandske obligasjoner med pantsikkerhet	10%	672	683
Kommuner, kommunale aksjeselskaper, fylker, stats og statsgaranterte	20 %	0	43
Kredittforetak og bank	20 %	375	416
Obligasjonsfond	20 %	1.579	1.053
Kredittforetak og bank	100 %	68	140
Industriforetak	100 %	134	832
<b>Sum utenlandske obligasjoner og sertifikater</b>		<b>2.953</b>	<b>3.184</b>
<b>Sum obligasjoner og sertifikater til virkelig verdi</b>		<b>27.125</b>	<b>21.348</b>

Andre verdipapirer:		2019	2018
Mill. kroner		Bokført verdi/ virkelig verdi	Bokført verdi/ virkelig verdi
Andre finansielle eiendeler		478	1.276
<b>Sum andre finansielle verdipapirer til virkelig verdi</b>		<b>478</b>	<b>1.276</b>

## NOTE 17 - FINANSIELLE EIENDELER MÅLT TIL AMORTISERT KOST

Mill. kroner	Vekting	Bokført verdi	Virkelig verdi	Bokført verdi	Virkelig verdi
		2019	2019	2018	2018
Stats og statsgaranterte	0 %	144	162	238	260
Norske og utenlandske obligasjoner med pantsikkerhet	10 %	1.846	1.973	2.117	2.279
Kommuner, fylker, stats og statsgaranterte	20 %	1.624	1.646	1.688	1.691
Kredittforetak og bank	20 %	3.105	3.203	3.156	3.265
Stats og statsgaranterte	100 %	309	330	-	-
Kredittforetak og bank	100 %	276	285	244	247
Industri lån	100 %	1.872	1.891	2.381	2.400
<b>Sum obligasjoner målt til amortisert kost</b>		<b>9.176</b>	<b>9.490</b>	<b>9.824</b>	<b>10.142</b>
<i>Herav børsnoterte papirer</i>		8.045	8.341	8.522	8.829

### Spesifikasjon av finansielle eiendeler som måles til amortisert kost i balansen

Mill. kroner	Bokført verdi	Virkelig verdi	Bokført verdi	Virkelig verdi
	2019	2019	2018	2018
Obligasjoner til amortisert kost	9.176	9.490	9.824	10.142
<b>Sum finansielle eiendeler målt til amortisert kost</b>	<b>9.176</b>	<b>9.490</b>	<b>9.824</b>	<b>10.142</b>

### Nivåvurdering av finansielle eiendeler som måles til amortisert kost i balansen vist til virkelig verdi

Mill. kroner	NIVÅ 1	NIVÅ 2	NIVÅ 3	Sum
Obligasjoner til amortisert kost		9.490		9.490
<b>Sum finansielle eiendeler målt til amortisert kost</b>		<b>9.490</b>		<b>9.490</b>



## NOTE 18 - FINANSIELLE DERIVATER

Mill. kroner	Året 2019		Året 2018	
	Virkelig verdi eiendeler	Virkelig verdi forpliktelser	Virkelig verdi eiendeler	Virkelig verdi forpliktelser
<b>Aksjeinstrumenter</b>				
Aksjeswap	27	27		18
<b>Sum aksjeinstrumenter</b>	<b>27</b>	<b>27</b>		<b>18</b>
<b>Valutainstrumenter</b>				
Valutaterminer	617			517
<b>Sum valutainstrumenter</b>	<b>617</b>			<b>517</b>
<b>Renteinstrumenter</b>				
Rentebytteavtaler (swap) (dekker også cross count)	1	1	3	
<b>Sum renteinstrumenter</b>	<b>1</b>	<b>1</b>	<b>3</b>	
<b>Sum finansielle derivater</b>	<b>645</b>	<b>28</b>	<b>3</b>	<b>535</b>

### Oppstilling vedrørende motregningsrett

Mill. kroner	Brutto balanseført beløp	Balanseført beløp som nettoføres	Nettobeløp i balansen	Beløpet som ikke er nettoppresentert i balansen	Beløp etter mulige nettooppgjør
<b>Året 2019</b>					
<b>Finansielle eiendeler</b>					
Aksjeinstrumenter	27		27		27
Valutainstrumenter	617		617		617
Renteinstrumenter	1		1		1
<b>Sum</b>	<b>645</b>		<b>645</b>		<b>645</b>
<b>Finansielle forpliktelser</b>					
Aksjeinstrumenter	27		27		27
Renteinstrumenter	1		1		1
<b>Sum</b>	<b>28</b>		<b>28</b>		<b>28</b>
<b>Året 2018</b>					
<b>Finansielle eiendeler</b>					
Renteinstrumenter	3		3		3
<b>Sum</b>	<b>3</b>		<b>3</b>		<b>3</b>
<b>Finansielle forpliktelser</b>					
Aksjeinstrumenter	18		18		18
Valutainstrumenter	517		517		517
<b>Sum</b>	<b>535</b>		<b>535</b>		<b>535</b>

## NOTE 19 - VERDIPAPIRER TILGJENGELIG FOR SALG

### Aksjer

Mill. kroner	Anskaffelseskost	Bokført verdi	Virkelig verdi
Norsk Pensjon AS	2	0	0
<b>Sum aksjer tilgjengelig for salg</b>	<b>2</b>	<b>0</b>	<b>0</b>

Aksjene tilhører selskapsporteføljen.

## NOTE 20 - AVKASTNING PÅ KOLLEKTIV- OG SELSKAPSPORTEFØLJE

Selskapet har oppnådd følgende avkastning på kollektivporteføljen under ett de siste 5 år:

År	Kapital-avkastning	Verdijustert avkastning
<b>2019</b>	<b>7,97 %</b>	<b>11,53 %</b>
2018	5,75 %	2,32 %
2017	6,08 %	8,03 %
2016	3,99 %	4,89 %
2015	2,53 %	3,58 %

Avkastning i de enkelte kollektivporteføljene:

2019	Kapital-avkastning	Verdijustert avkastning
Kollektivportefølge 1	7,70 %	12,78 %
Kollektivportefølge 2	10,56 %	14,54 %
Kollektivportefølge 3	9,00 %	13,22 %
Kollektivportefølge 4	9,51 %	13,55 %
Kollektivportefølge 5	2,34 %	2,34 %

Kollektivportefølge 5 er finansielle eiendeler knyttet til risikoprodukter som er planlagt utfisjonert

Kollektivportefølge 4 er finansielle eiendeler knyttet til fripoliser med høye krav til avkastning

Kollektivportefølge 3 er finansielle eiendeler knyttet til ytelsespensjon og fripoliser.

Kollektivportefølge 2 er finansielle eiendeler knyttet til individuelle forsikringer solgt før 01.01.08.

Kollektivportefølge 1 er finansielle eiendeler knyttet til øvrige produkter.

Selskapet har oppnådd følgende avkastning på selskapsporteføljen de siste 5 år:

År	Kapital-avkastning
<b>2019</b>	<b>10,80 %</b>
2018	2,78 %
2017	5,45 %
2016	4,10 %
2015	2,07 %

### DEFINISJONER:

#### Kapitalavkastning

Samlede realiserte finansinntekter (inkludert opp-/og nedskrivinger av faste eiendommer) i forhold til gjennomsnittlig forvaltningskapital.

#### Verdijusert avkastning

Samlede realiserte finansinntekter med tillegg av endring mer- og mindreverdier på finansielle omløpsmidler i forhold til gjennomsnittlig forvaltningskapital

## NOTE 21 - AVKASTNING PÅ INVESTERINGSVALGPORTEFØLJEN

### Avkastning i investeringsporteføljer PM

	Andel i aksjefond	Avkastning i 2019	Avkastning i 2018
Forsiktig	25 %	8,76 %	-2,56 %
Moderat	50 %	13,41 %	-5,32 %
Offensiv	75 %	18,23 %	-8,15 %
100% Aksjer	100 %	23,21 %	-10,90 %

Avkastningen er inklusive forvaltningskostnad

### Avkastning i investeringsporteføljer BM

	Andel i aksjefond	Avkastning i 2019	Avkastning i 2018
Forsiktig	25 %	9,52 %	-1,89 %
Moderat	50 %	14,68 %	-4,32 %
Offensiv	75 %	19,73 %	-6,93 %
100% Aksjer	100 %	25,07 %	-9,53 %
Forsiktig - indeksforvaltet	25 %	9,50 %	-1,52 %
Moderat - indeksforvaltet	50 %	14,61 %	-3,53 %
Offensiv - indeksforvaltet	75 %	19,91 %	-5,65 %
100 % Aksjer - indeksforvaltet	100 %	25,36 %	-7,84 %

Avkastningen er eksklusiv forvaltningskostnad

## NOTE 22 – EIENDOM

### VERDIVURDERING

Eiendommene bokføres til virkelig verdi. Etter IFRS er virkelig verdi den pris som ville blitt oppnådd ved salg av en eiendel i en velordnet transaksjon mellom markedsdeltakere på måletidspunktet.

Selskapet benytter en intern kontantstrømmodell for å beregne virkelig verdi for eiendommene. I modellen estimeres en 30-års kontantstrøm på basis av forventede fremtidige kostnader og inntekter for hver enkelt eiendom. Etter utløpet av det 30. året i kontantstrømmen er det beregnet en sluttverdi. Kontantstrøm inklusiv sluttverdi inflateres med forventet prisvekst og diskonteres med et avkastningskrav som består av risikofri rente og et risikopåslag. Risikopåslaget er satt individuelt for hver enkelt eiendom.

### MER OM DE VIKTIGSTE FORUTSETNINGENE:

#### Leieinntekter

For kontorarealer, som utgjør den største arealtypen i porteføljen, benytter selskapet en egen modell for å estimere forventet langsiktig kontantstrøm etter utløp av eksisterende leiekontrakter. Prishistorikk fra reelle kontraktsinngåelser for den enkelte eiendom inngår i datagrunnlaget for å estimere forventet fremtidig leie for arealet. De forventede leieprisene er basert på et definert kartutsnitt, der data på løpende markedsleier per kvadratmeter bruttoareal benyttes. Det definerte kartutsnittet vil gi et presist bilde på relevante leiepriser i et område. For å få en ytterligere presisjon av forventet leie er hvert kartutsnitt inndelt i 4 kvartiler, der hver eiendom blir plassert i et kvartil. 1. kvartil har laveste leier og 4. kvartil er høyeste leier. Kvartilinndelingen er hovedsakelig basert på historiske kontrakter for eiendommen, men også kalibrert for strategi og forventet utvikling av eiendommen.

For areal typer, for eksempel butikk, hotell og lager, som ikke dekkes av leieprisstatistikk, benyttes selskapets egne vurderinger for å finne fremtidig inntekt.

### **Driftskostnader**

Gjennomsnittlige historiske driftskostnader og selskapets forventninger per eiendom inngår for å estimere forventede driftskostnader. Som et anslag for forventede eierkostnader på lang sikt benyttes tilgjengelige markedsestimater. Dersom de historiske kostnadene har vært spesielt høye eller spesielt lave, benyttes ytterpunktene i de tilgjengelige markedsestimatene for normale eierkostnader for år 1 i kontantstrømmen. Eierkostnadene antas å være stigende med eiendommens alder og vokser lineært til markedets anslag for høye eierkostnader over kontantstrømmens lengde.

### **Leietakertilpasninger**

Ved kontraktsutløp vil det ofte påløpe kostnader tilknyttet leietakertilpasninger enten som følge av reforhandling eller ny kontrakt. Kostnadene er krevende å estimere og vil variere fra areal til areal, og eiendom til eiendom. I modellen er det lagt inn ulike nivåer for leietakertilpasninger avhengig av type areal og hvilken kvartil eiendom er tildelt.

### **Avkastningskrav**

Avkastningskravet består av risikofri rente som endres over kontantstrømmen og risikopåslag som gjelder individuelt for hver eiendom.

#### **- Risikofri rente**

Observasjoner fra transaksjonsmarkedet tyder på at eiendom er lite sensitive til endringer i markedsrentene. I stedet er det langsiktige forventninger til rentenivået som synes å ligge til grunn for eventuelle prisendringer for eiendom. Grunnen til dette kan være at selv de lengste markedsrentene er relativt korte i forhold til forventet varighet på en næringseiendom. Selskapet har valgt å benytte en 10-års swaprente for de første 10 årene i kontantstrømmen, og en antatt langsiktig normalrente på 2 % for de siste 10 årene og for sluttverdien. For årene i mellom, fra år 10 til år 20, er det benyttet interpolering mellom de to rentene.

#### **- Risikopåslag**

Selskapet benytter et kategoriseringsverktøy for å anslå risikopåslagene per eiendom. Beliggenhet, kontraktslengde og antatt grad av syklisk karakter i kontantstrømmen til den enkelte eiendom inngår som elementer for å plassere eiendommens vektete risikoegenskaper på en poengskala. Eiendommens plassering på poengskalene benyttes så til å finne eiendommens spesifikke risikopåslag innenfor et spenn mellom antatt høyt og lavt risikopåslag i markedet. Dette spennet blir kalibrert mot observerte nøkkeltall fra transaksjonsmarkedet. Kategoriseringen og kalibreringen skal til sammen bidra til markedsmessig og konsistent verdivurdering til virkelig verdi, både på tvers av eiendommene og over tid.

### **Ekstern verdivurdering**

Parallelt med intern verdivurdering ble det ved utgangen av 2019 utført ekstern verdivurdering for fire utvalgte eiendommer i porteføljen for å avstemme markedsutviklingen i perioden. Dette gir en mulighet for å sjekke og diskutere rimeligheten av verdinivåene og eventuelt forutsetningene som inngår i vurderingen mot andre. Det er planen at fire eiendommer verdivurderes av to uavhengige selskaper hvert halvår, og at en eiendom skal være overlappende med forrige periode.

### **Sensitivitet**

Eiendomsverdiene er spesielt sensitive til endringer i avkastningskravet. Holdes alt annet likt, vil en økning/reduksjon i avkastningskravet på 0,25 prosentpoeng redusere/øke verdiene med ca. 490 mill. kroner, eller ca. 7,5 %. Etter utløpet av eksisterende leieforhold skal lokalene reutleies til gjeldende markedsvilkår. Dersom netto leieinntekt reduseres/økes med 10 % ved reutleie, reduseres/økes markedsverdien med ca. 11 %. Dette tilsvarer en verdiendring på ca. 740 mill. kroner.

### **Latent skatt**

I forbindelse med verdivurderingen av investeringseiendommene er effekten av latent skatt beregnet utenom verdivurderingsmodellen. Latent skatt reduserer verdien av aksjene i et eiendomsaksjeselskap, fordi en eventuell kjøper vil få et lavere avskrivningsgrunnlag ved å kjøpe aksjeselskapet i stedet for eiendommene direkte. Dette er i henhold til normal bransjepraksis. Effekten reduserer virkelig verdi av investerings-eiendommene.

Per 31. desember 2019 er det bare beregnet latent skatt for de eiendommene som eies av selskapsporteføljen. For de eiendommene som forvaltes i kollektivporteføljen vil det med gjeldende skattelovgivning være mest aktuelt å selge eiendommene direkte.

Segment	Nominelt avkastningskrav (verdivektet)	Dagens kontraktsleie	Forventet leie etter utløp	Vektet gjenværende leietid	Nåværende ledighet	Anslag eierkost pr. kvm	Brutto Areal	Virkelig verdi eiendom	Antall eiendommer
Kontor - Indre by og sentrum, Oslo	4,8 %	115	123	4,7	3,7 %	274	58.299	2.743	5
Kontor - Skøyen	4,9 %	130	161	2,9	14,0 %	367	67.972	2.868	4
Oslo for øvrig	5,2 %	43	53	9,5	1,6 %	141	25.778	845	3
<b>Totalt</b>	<b>4,9 %</b>	<b>288</b>	<b>337</b>	<b>4,5</b>	<b>8,0 %</b>	<b>298</b>	<b>152.049</b>	<b>6.456</b>	<b>12</b>

Avkastningskrav, gjenværende leietid og ledighet er vektet i forhold til virkelig verdi.

Segment	Areal	Virkelig verdi eiendom	Øvrige eiendeler og gjeld	Avsatt konsern-bidrag	Verdi-regulering aksjer	Bokført verdi selskap	Herav verdi-regulering eiendom	Inntektsført resultat i år
Kontor - Indre by og sentrum, Oslo	58.299	2.743	17	47	-72	2.735	1.192	131
Kontor - Skøyen	67.972	2.868	-33	46	0	2.882	1.417	94
Oslo for øvrig	25.778	845	-116	11	0	740	198	21
<b>Totalt</b>	<b>152.049</b>	<b>6.456</b>	<b>-132</b>	<b>104</b>	<b>-72</b>	<b>6.356</b>	<b>2.807</b>	<b>246</b>

#### Bokført verdi 31.12.19

IB bokført verdi 1.1	5.571
Årets verdiregulering	1.545
Årets tilgang	505
Årets avgang	-1.504
Endring egenkapital	142
Utbetalt konsernbidrag	-116
Avsatt konsernbidrag fra eiendomsselskapene	104
Årets verdiregulering aksjer	109
<b>UB bokført verdi 31.12</b>	<b>6.356</b>

	Selskapsportefølje	Kollektiv portefølje	Bokført verdi
Aksjer og andeler			
balansepost 2.2.1 og 6.2.1	1.720	4.636	6.356

Næringsbygg med forretningskontor i Oslo:	Eierandel
Hammersborggata 9 AS	100 %
Storgaten 33 Oslo AS	100 %
Drammensveien 130 Bygning 9 AS	100 %
Benull AS	100 %
Saturna AS	100 %
Ramira AS	100 %
Provita AS	100 %
Ostara AS	100 %
Ørn Eiendom AS	100 %
Tordenskioldsgate 2 Oslo AS	100 %
Storgaten 1 AS	100 %
Calmeyersgate 1 AS	100 %

All kapital i eiendomsselskapene er stemmeberettiget.

Det ble i 2019 gjennomført en omstrukturering av selskapets eiendommer med overføring av andeler i eiendomsselskapene mellom selskapsporteføljen og kollektivporteføljene. Etter omstruktureringen forvaltes Hammersborggata 9 AS og Storgaten 33 Oslo AS i sin helhet i selskapsporteføljen. Alle øvrige eiendommer forvaltes i sin helhet i kollektivporteføljene.

**NOTE 23 - IMMATERIELLE EIENDELER (PROGRAMVARE), INVENTAR OG UTSTYR**

Mill. kroner	Under utvikling	Fag-systemer	Andre støtte-systemer	Lisenser	Øvrige immaterielle eiendeler	Lokaler	Inventar og utstyr	Sum
<b>Balanseført verdi pr. 31.12.2018</b>	<b>3</b>	<b>51</b>	<b>21</b>	<b>10</b>	<b>10</b>	<b>28</b>	<b>31</b>	<b>154</b>
Anskaffelseskost 01.01.2019	3	188	140	33	48	56	69	537
Tilgang i året		2	4	6		84	1	97
Avgang i året	3					56	65	124
<b>Anskaffelseskost 31.12.2019</b>		<b>190</b>	<b>144</b>	<b>39</b>	<b>48</b>	<b>84</b>	<b>5</b>	<b>510</b>
Akkumulert avskrivning og nedskrivning pr. 01.01.2019		137	120	23	38	28	39	385
Årets avskrivning		10	7	3	2	12	5	39
Årets nedskrivning								
Avgang ordinære avskrivninger						33	44	77
<b>Akk. avskrivninger og nedskrivninger pr. 31.12.2019</b>		<b>147</b>	<b>127</b>	<b>26</b>	<b>40</b>	<b>7</b>		<b>347</b>
<b>Balanseført verdi pr. 31.12.2019</b>		<b>43</b>	<b>17</b>	<b>13</b>	<b>8</b>	<b>77</b>	<b>5</b>	<b>163</b>

Forutsetninger om økonomisk levetid: 3-6 år 3-10 år 3-10 år 6-10 år Leie-perioden 3-7 år

Den enkelte eiendel avskrives lineært i henhold til en avskrivningsplan basert på forutsetninger om økonomisk levetid.

**NOTE 24 – UTSATT IMPLEMENTERING AV IFRS 9**

Selskapet utsetter implementeringen av IFRS 9, jf årsregnskapsforskriften § 3-7 andre ledd.

Vilkåret for utsettelse om å drive forsikringsdominert virksomhet er oppfylt:

	<b>2016</b>
Sum brutto forsikringsforpliktelse	40.409
Andre forpl i tilknytning til forsikring	251
<b>Sum forsikringsforpliktelse</b>	<b>40.660</b>
Sum forpliktelse	43.459
<b>Forsikringsrelaterte forpliktelse i forhold til sum forpliktelse</b>	<b>94 %</b>

Det utøves ingen annen virksomhet enn forsikringsvirksomhet.

<b>Virkelig verdi:</b>	<b>Året 2019</b>	<b>Året 2018</b>
Obligasjoner holdt til forfall	905	1.336
Obligasjoner utlån og fordringer	8.585	8.806
<b>Sum obligasjoner til virkelig verdi (obl/sertifikater/utlån) iht IFRS 4.39Ea)</b>	<b>9.490</b>	<b>10.142</b>
Andre finansielle eiendeler til virkelig verdi	52.760	41.819
<b>Året 2019:</b>		
<b>Kreditrisikoklasse for obligasjoner og andre rente papirer iht IFRS 4.39Ea)</b>	<b>RM verdi e/ IAS 39</b>	<b>Virkelig verdi</b>
<b>BBB- til AAA</b>	<b>9.176</b>	<b>9.490</b>

## NOTE 25 – IMPLEMENTERING AV IFRS 16 LEIEAVTALER

Sparebank 1 Forsikring AS har implementert IFRS 16 Leieavtaler fra og med regnskapsåret 2019. Standarden påvirker både balanse og resultatregnskap.

Leietager skal i henhold til hovedregelen i IFRS 16 innarbeide alle leieavtaler i balansen, ved at forpliktelse til å betale leie over leieperioden samt tilhørende rett til bruk av underliggende eiendel, innregnes. Alle leieavtaler som overfører retten til å kontrollere bruken av en identifisert eiendel ved at leietager bestemmer bruk og mottar de økonomiske fordelene, innregnes. Leieforpliktelsen måles til nåverdien av faste leiebetalinger over leieperioden.

Selskapet har valgt å benytte unntaksregelen ved at leie for kortsiktige leieavtaler med inntil 12 måneders varighet og for avtaler med lav verdi kostnadsføres direkte i resultatregnskapet.

Ved fastsettelse av leieperiode er uoppsigelig leieperiode justert for forlengelsesopsjoner og termineringsrettigheter som det er rimelig sikkert at selskapet vil benytte, lagt til grunn. Det foretas vurdering av nedskrivningsbehov iht IAS 36 for balanseført bruksrettighet med særskilt vurdering av hvordan tilhørende leieforpliktelse skal medtas i vurderingen. Implementering av standarden har medført en økt totalbalanse på 84 mill. kroner per. 1. januar 2019.

Ved beregning av implementeringseffekt for leieavtaler som eksisterte ved overgang til ny standard har konsernet valgt å legge modifisert retrospektiv metode til grunn, uten omarbeidelse av sammenligningstill.

Sparebank 1 Forsikring AS flyttet, i forbindelse med fisjonen av skadeforsikringsvirksomheten, inn i lokalene i Torgata i juni 2019. Gjenværende leieperiode knyttet til Hammersborggata 2 var per 1 januar 2019 på under 12 måneder og vurdert som kortsiktig leieavtale. Leiebetingene knyttet til husleieavtalen i Hammersborggata 2 frem til utflyttingen utgjorde 9 mill. kroner i 2019.

Diskonteringsrente benyttet ved måling av nåverdien av faste leiebetalinger over leieperioden, er fastsatt basert på den marginale lånerente for det aktuelle selskap, eiendel og avtalens gjenværende leieperiode basert på årlig nedbetaling. For avtaler som inngås etter implementeringstidspunktet benyttes diskonteringsrente tilsvarende implisitt rente i leieavtalen hvis denne enkelt kan beregnes og fastsettes.

<b>Balansførte verdier</b>		
<b>Eiendel</b>	<b>31.12.2019</b>	<b>01.01.2019</b>
Bruksrett - leide lokaler	77	
Sum	77	
<b>Forpliktelse</b>	<b>31.12.2019</b>	<b>01.01.2019</b>
Leieforpliktelse - Leide lokaler	78	
Sum	78	
<b>Resultatførte verdier</b>	<b>31.12.2019</b>	<b>01.01.2019</b>
Rentekostnader for leieforpliktelsen	1	
Avskrivningsbeløpet for bruksrett - leide lokaler	7	
<b>Leieavtaler ikke innregnet iht IFRS 16</b>	<b>31.12.2019</b>	<b>01.01.2019</b>
Leiekostnader som ikke er innregnet iht IFRS 16 herunder kortsiktige avtaler eller avtaler med lav verdi	9	
<b>Kontantstrøm</b>	<b>31.12.2019</b>	<b>01.01.2019</b>
Totale kontantstrømmer betalt for leieavtaler i perioden	8	

<b>Forfallsanalyse av leieforpliktelser</b>	<b>2019</b>	<b>2020</b>	<b>2021</b>	<b>2022</b>	<b>2023</b>
(udiskonterte beløp)					
Leieforpliktelser - leide lokaler	8	13	13	13	13

## NOTE 26 – SKATT

### Sammenheng mellom resultat før skattekostnad og skattegrunnlag

Mill. kroner	Omarbeidet	
	2019	2018
Resultat før skattekostnad	1.041	645
Endring i midlertidige forskjeller	549	611
Overgangsregel ny skattelovgivning		-177
Permanente forskjeller	-653	-360
Korreksjon tidligere år	-35	-10
<b>Grunnlag for betalbar skatt i resultat</b>	<b>902</b>	<b>709</b>
Avgitt konsernbidrag med skattemessig virkning	0	0
<b>Grunnlag for betalbar skatt i balansen</b>	<b>902</b>	<b>709</b>
Betalbar skatt	225	177
Endring i utsatt skattefordel/utsatt skatt	-128	-147
For lite/mye avsatt skatt tidligere år	0	-7
<b>Skattekostnad</b>	<b>97</b>	<b>23</b>
Skattekostnad	97	23
Skatt for andre inntekter og kostnader	0	0
<b>Skattekostnad inkludert andre resultatkomponenter</b>	<b>97</b>	<b>23</b>
<b>Utsatt skatt/utsatt skattefordel per 31.12</b>		
Mill. kroner	Omarbeidet	
	2019	2018
Verdipapirer	5	0
Konto for utsatt inntektsføring	11	13
Gevinst- og tapskonto	540	675
<b>Sum utsatt skatt</b>	<b>556</b>	<b>688</b>
Verdipapirer	0	-4
<b>Sum utsatt skattefordel</b>	<b>0</b>	<b>-4</b>
<b>Netto utsatt skatt/utsatt skattefordel</b>	<b>556</b>	<b>684</b>
<b>Avstemming av skattekostnad:</b>		
25 % av resultat før skatt	260	161
Permanente forskjeller 25 %	-163	-90
Effekt av overgangsregel ny skattelovgivning	0	-44
Korreksjon tidligere år	0	-7
Øvrige forskjeller	0	3
<b>Beregnet skattekostnad</b>	<b>97</b>	<b>23</b>

I forbindelse med endringen av skatteloven for forsikringselskap i 2018 og overgangsregelen knyttet til denne ble utsatt skattegjeld beregnet for lavt med 65,6 mill. kroner pr. 31. desember 2018. Feilen ble korrigert direkte mot egenkapitalen i balansen.

Sammenligningstall pr. 31.12.2018 er i den forbindelse omarbeidet.



## NOTE 27 - ANDRE FORPLIKTELSER

Mill. kroner	2019	2018
Leverandørgjeld	38	332
Skyldig forskuddstrekk	29	62
Gjeld til konsernselskaper	0	0
Avsatt til utbytte/konsernbidrag	0	0
Andre forpliktelser	89	-32
<b>Sum annen gjeld</b>	<b>156</b>	<b>362</b>

## NOTE 28 - ANDRE FORDRINGER

Mill. kroner	2019	2018
Mellomværende innen konsernet	2	31
Kortsiktige fordringer ved verdipapirhandel	60	36
Diverse	4	5
<b>Andre fordringer</b>	<b>66</b>	<b>71</b>

## NOTE 29 – SALGSKOSTNADER

Mill. kroner	2019	2018
Lønn	47	81
Provisjoner til SpareBank 1-banker	378	367
Andre salgskostnader	41	93
<b>Sum salgskostnader</b>	<b>466</b>	<b>541</b>

## NOTE 30 – LØNN OG ANNEN GODTGJØRELSE TIL ADM. DIR., LEDENDE ANSATTE OG STYRET

NOK 1 000	Lønn	Annen godtgjørelse	Årets pensjons- kostnad
<b>Ledende ansatte</b>			
Wenche Seljeseth	3.175	164	620
Benedikte Essebaggers	870	44	112
Eskil Angset	233	4	117
Fredrik Rygge	860	59	52
Geir Gustavsen	1.503	107	212
Hanne Broen	962	84	100
Ingeborg Vårli	1.674	104	280
Lena Sparr	2.237	183	477
Marianne Bø	989	84	114
Merete Bratland	1.436	59	226
Terje Pedersen	1.225	134	160
Thomas Breivik	1.014	24	102
Vegard Stenersen	1.498	164	231
Øystein Haugen	1.226	84	124
Steinar Wiig	1.405	104	196
<b>Sum 2019</b>	<b>20.307</b>	<b>1.402</b>	<b>3.123</b>
<b>Sum 2018</b>	<b>22.587</b>	<b>1.719</b>	<b>3.938</b>

NOK 1 000	Honorar	Annen godtgjørelse
<b>Styret</b>		
Per Halvorsen	290	
Joachim Høegh-Krohn	210	
Helge Lundin Nordahl	210	
Endre Jo Reite	210	
Gerd Kristiansen	210	
Geir Hjelkerud	210	
Åse Blomkvist	210	
<b>Sum 2019</b>	<b>1.550</b>	
<b>Sum 2018</b>	<b>1.717</b>	

	2019	2018
<b>Honorar til revisor:</b>		
- herav ordinær revisjon (inkl. MVA)	749	592
- herav andre tjenester utenfor revisjonen (inkl.MVA)	76	151

Ved fratredelse før oppnådd pensjonsalder, har administrerende direktør avtale om etterlønn i 12 måneder etter avtalt oppsigelsesperiode på 6 måneder.

I gjeldende avtale for administrerende direktør er det regulert at stillingens pensjonsalder for alderspensjon i dag er 70 år, med anledning til å fratruke ved 62 år i henhold til selskapets gjeldende pensjonsordninger.

SpareBank 1 Forsikring AS har kun fastlønn og ikke variabel godtgjørelse. Det foreligger ingen forpliktelser overfor styrets leder til å gi særskilt vederlag ved opphør eller endring av vervet. Det foreligger heller ingen avtaler om bonus, overskuddsdeling, opsjoner og lignende til fordel for leder av styret.

## NOTE 31 – NÆRSTÅENDE PARTER

### SELSKAPETS TRANSAKSJONER MED NÆRSTÅENDE PARTER:

Det overordnede prinsipp for transaksjoner mellom SpareBank 1 Gruppen AS og nærstående parter er at disse skal være i samsvar med vanlige forretningsmessige vilkår.

For tjenester ytet direkte til konsernselskaper, samt for fellestjenester som SpareBank 1 Gruppen AS utfører for datterselskaper benyttes kostnadsdelingsprinsippet uten fortjenestepåslag. For øvrige transaksjoner benyttes påslag og markedsmessige vurderinger for å fastsette prisen på tjenester.

Godtgjørelse til ledende ansatte i konsernledelsen, styret, kontrollkomitéen og representantskapet er omhandlet i note 30.

<b>Mill. kroner</b>		
<b>Salg av tjenester:</b>	<b>2019</b>	<b>2018</b>
Morselskapet	7	11
Datterselskap	18	18
Andre nærstående parter	624	908
<b>Kjøp av tjenester</b>	<b>2019</b>	<b>2018</b>
Morselskapet	3	3
Andre nærstående parter (inkluderer provisjon til eierbankene)	511	370
<b>Salg av aksjer i datterforetak (eiendomsselskap)</b>	<b>2019</b>	<b>2018</b>
Fremtind Forsikring AS	1.502	
<b>Kjøp av aksjer i datterforetak (eiendomsselskap)</b>	<b>2019</b>	<b>2018</b>
Fremtind Forsikring AS	504	
<b>Balanseposter som følge av kjøp og salg av tjenester</b>	<b>2019</b>	<b>2018</b>
Morselskapet*	2	3
Andre nærstående parter*	423	220
<b>Leieavtaler</b>	<b>2019</b>	<b>2018</b>
Morselskapet	12	28

\*Fordringer og kortsiktig gjeld til nærstående parter relaterer seg i hovedsak til kjøp og salg av tjenester. Fordringene er usikret. Både fordringer og kortsiktig gjeld er ikke rentebærende.

## NOTE 32 - ANSVARLIG LÅN

Mill. kroner	Rentesats 31.12.19	Innløsnings- Forfall	rett	Balanse-	Virkelig	Balanse-	Virkelig
				ført verdi 2019	verdi 2019	ført verdi 2018	verdi 2018
<b>Låneopptak</b>							
14.12.16 - Tidsbegrenset ansvarlig lån	5,27%	14.12.26	14.12.21	1.000	1.002	1.000	1.002
<b>Sum ansvarlig lånekapital</b>				<b>1.000</b>	<b>1.002</b>	<b>1.000</b>	<b>1.002</b>

Renten reguleres etter følgende sats:

- Tidsbegrenset ansvarlig lån av 14. desember 2016. Renten blir regulert kvartalsvis på basis av NIBOR plus 3,45 prosentpoeng.

Lånet er i norske kroner. Selskapet har kostnadsført renter på 50 mill. kroner i 2019. Nordic Trustee er tillitsmann.

## NOTE 33 – EGENKAPITAL

Den innskutte egenkapitalen består av 1 742 000 aksjer, hver pålydende 2 kroner. Alle aksjene gir lik stemmerett. SpareBank 1 Gruppen AS eier alle aksjene.

Selskapets totale egenkapital utgjør 5.142 mill. kroner, og fordeler seg slik:

<b>Mill. kroner</b>	<b>2019</b>
- Selskapskapital	3
- Overkursfond	482
- Innskutt egenkapital	2.868
<b>Sum innskutt egenkapital</b>	<b>3.353</b>
- Risikoutjevningfond	116
- Annen opptjent egenkapital	1673
<b>Sum opptjent egenkapital</b>	<b>1.789</b>

## NOTE 34 – HENDELSER ETTER BALANSEDAGEN

Selskapets personrisiko-produkter ble utfisjonert til Fremtind Livsforsikring AS pr. 1. januar 2020.

Forvaltningskapitalen knyttet til produktene utgjorde 5,3 mrd. kroner.

Foreløpige beregninger viser at solvensmarginen i selskapet etter fisjonen ble 166 %.



**KPMG AS**  
Sørkedalsveien 6  
Postboks 7000 Majorstuen  
0306 Oslo

Telephone +47 04063  
Fax +47 22 60 96 01  
Internet www.kpmg.no  
Enterprise 935 174 627 MVA

Til generalforsamlingen i SpareBank 1 Forsikring AS

## Uavhengig revisors beretning

### Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

#### Konklusjon

Vi har revidert SpareBank 1 Forsikring AS' årsregnskap som viser et overskudd på kr 943 662 000. Årsregnskapet består av balanse per 31. desember 2019, resultatregnskap, oppstilling over endringer i egenkapital og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noteopplysninger til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening er det medfølgende årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av selskapets finansielle stilling per 31. desember 2019, og av dets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og forskrift om årsregnskap for livsforsikringsforetak.

#### Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet. Vi er uavhengige av selskapet slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

#### Øvrig informasjon

Ledelsen er ansvarlig for øvrig informasjon. Øvrig informasjon omfatter informasjon i årsrapporten bortsett fra årsregnskapet og den tilhørende revisjonsberetningen.

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og årsregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon.

Dersom vi konkluderer med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

#### Styrets og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik internkontroll som den finner nødvendig for

#### Offices in:

KPMG AS, a Norwegian limited liability company and member firm of the KPMG network of independent member firms affiliated with KPMG International Cooperative ("KPMG International"), a Swiss entity.

Statsautoriserte revisorer - medlemmer av Den norske Revisorforening

Oslo	Elverum	Mo i Rana	Stord
Alta	Finnsnes	Molde	Straume
Arendal	Hamar	Skien	Trondheim
Bergen	Haugesund	Sandefjord	Tynset
Bodø	Kragerø	Sandnessjøen	Ålesund
Drammen	Kristiansand	Stavanger	



å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til selskapets evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet så lenge det ikke er sannsynlig at virksomheten vil bli avvirket.

#### Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i regnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av internkontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige.
- konkluderer vi på hensiktsmessigheten av ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen ved avleggelsen av regnskapet, basert på innhentede revisjonsbevis, og hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape tvil av betydning om selskapets evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det eksisterer vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i regnskapet, eller, dersom slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, at vi modifiserer vår konklusjon om årsregnskapet og årsberetningen. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet inntil datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at selskapet ikke fortsetter driften.
- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet representerer de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettviseende bilde.

Vi kommuniserer med styret blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og til hvilken tid revisjonsarbeidet skal utføres. Vi utveksler også informasjon om forhold av betydning som vi har avdekket i løpet av revisjonen, herunder om eventuelle svakheter av betydning i den interne kontrollen.



## Uttalelse om andre lovmessige krav

### Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til resultatdisponering er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

### Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Oslo, 24. mars 2020  
KPMG AS

A handwritten signature in blue ink that reads 'Geir Moen'.

Geir Moen  
Statsautorisert revisor



